

รายงานการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหา
ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

(Securities analysts' information seeking pattern and
problem solving skill)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี
รองศาสตราจารย์ ดร. พรอนงค์ บุษราตระกูล

2549

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

บทที่ 1 ปัญหาและความสำคัญ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 นิยามศัพท์สำคัญ	4
1.4 ระเบียบวิธีวิจัยเบื้องต้น	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ความนำ	9
2.2 การวิเคราะห์หลักทฤษฎี	9
2.3 การแสวงหาสารสนเทศ (information seeking)	13
2.4 นักวิเคราะห์หลักทฤษฎี (financial analyst)	20
2.5 ทักษะการแก้ปัญหา (problem – solving skill)	24
2.6 การทบทวนวรรณกรรม : บทสรุป	27
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	28
3.1 ความนำ	28
3.2 ประชากรและตัวอย่าง	28
3.3 ตัวแปรสำคัญ	29
3.4 เครื่องมือเก็บข้อมูล	30
3.5 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	33
3.6 ความเชื่อถือได้ (reliability) และความถูกต้อง (validity) ของแบบสอบถาม	35
3.7 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล (data analysis framework)	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
4.1 ความนำ	40
4.2 ลักษณะสำคัญ (profile) ของหน่วยตัวอย่าง	40
4.3 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability)	43

	หน้า
4.4 ลักษณะและรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศ	44
4.5 ทักษะการแก้ปัญหา	56
4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา	61
บทที่ 5 สรุบบทอภิปรายผล	64
5.1 ความนำ	64
5.2 นักวิเคราะห์หลักทรัพย์	64
5.3 การแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์	66
5.4 ทักษะการแก้ปัญหานักวิเคราะห์หลักทรัพย์	70
5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหา	72
5.6 การใช้ประโยชน์เชิงทฤษฎี (Contribution)	74
5.7 ข้อจำกัดของงานวิจัยและโอกาสการศึกษาในอนาคต	75
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	85

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงการรายงานระดับความเห็นด้วย 37
ตารางที่ 4.1	ลักษณะสำคัญของหน่วยตัวอย่าง 40
ตารางที่ 4.2	ลักษณะทางการงานที่สำคัญของหน่วยตัวอย่าง 41
ตารางที่ 4.3	ระดับที่สองผ่านของหลักสูตร CISA และ CFA 42
ตารางที่ 4.4	แสดงสถิติพื้นฐานของระดับความรุนแรงของอุปสรรค หรือปัญหาที่หน่วย ตัวอย่างรับรู้ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ 43
ตารางที่ 4.5	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 43
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความถี่ที่หน่วยตัวอย่างรับรู้ ต่อการใช้สารสนเทศชนิดต่างๆ 45
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสำคัญตามการรับรู้ของ หน่วยตัวอย่างต่อวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศ 46
ตารางที่ 4.8	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กระทำกับข้อมูลความสำคัญของสิบ วัตถุประสงค์การแสวงหาสารสนเทศ ตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่าง 47
ตารางที่ 4.9	แสดงความถี่และรูปแบบของการใช้สื่อบุคคลในการแสวงหาสารสนเทศ 48
ตารางที่ 4.10	แสดงความถี่การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อแสวงหาสารสนเทศ 48
ตารางที่ 4.11	แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อแสวงหาสารสนเทศ 48
ตารางที่ 4.12	แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อโทรทัศน์ เพื่อแสวงหาสารสนเทศ 49
ตารางที่ 4.13	แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อวิทยุ เพื่อแสวงหาสารสนเทศ 49
ตารางที่ 4.14	แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อสถาบัน เพื่อแสวงหาสารสนเทศ 49
ตารางที่ 4.15	เปรียบเทียบความถี่ของการใช้สื่อชนิดต่างๆ เพื่อแสวงหาสารสนเทศ 50
ตารางที่ 4.16	เปรียบเทียบความถี่ของการใช้รายงานสถานการณ์ทั่วไปผ่านสื่อชนิด 50
ตารางที่ 4.17	เปรียบเทียบความถี่ของการใช้การวิเคราะห์เจาะลึกผ่านสื่อสามชนิด 51
ตารางที่ 4.18	เปรียบเทียบความถี่ของการติดตามรายการสดถามตอบปัญหาผ่านสื่อสาม ชนิดเพื่อแสวงหาสารสนเทศ 51
ตารางที่ 4.19	แสดงระดับความจำเป็นตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างต่อการสอบถาม ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากสื่อช่องทาง 52
ตารางที่ 4.20	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อศึกษาปัจจัย หรือมุมมองหลักต่อช่องทางที่ ได้รับข้อมูล 53

ตารางที่ 4.21	แสดงระดับความสำคัญของการใช้สารสนเทศเจ็ดชนิดเพื่อเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ โดย 1 คือสำคัญน้อยที่สุด และ 5 คือสำคัญมากที่สุด	55
ตารางที่ 4.22	แสดงผลการลองเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสำคัญของการใช้สารสนเทศ เพื่อคัดเลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ ระหว่างหน่วยตัวอย่างที่วิเคราะห์ภาพรวมกับที่วิเคราะห์รายหลักทรัพย์	56
ตารางที่ 4.23	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการแก้ปัญหา แยกรายข้อถามจำนวน 32 ข้อ	58
ตารางที่ 4.24	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อศึกษามิติ (dimension) ของทักษะการแก้ปัญหาของหน่วยตัวอย่าง	60
ตารางที่ 4.25	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา	61
ตารางที่ 4.26	แสดงผลการทดสอบการแจกแจงของตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา	62
ตารางที่ 4.27	แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา	63
ตารางที่ 5.1	แสดงการเปรียบเทียบร้อยละของหน่วยตัวอย่างทั้งหมด จำแนกตามคุณสมบัติระหว่างการวิจัยนี้กับ Baldwin (1996) และสิทธิพร ต้นปีทมดิลก (2539)	65

บทคัดย่อ

นักวิเคราะห์หลักทรัพย์เป็นผู้นำเสนอข้อมูล สารสนเทศให้นักลงทุนใช้ตัดสินใจในการลงทุน ในขณะที่มีงานในอดีตได้ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักลงทุน แต่ไม่พบการศึกษา พฤติกรรมดังกล่าวของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ งานนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ตลอดจนความสัมพันธ์กับทักษะการแก้ปัญหา

ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ได้มาจากแบบสอบถาม จำนวน 192 ฉบับที่ได้รับคืน (1) ทาง ไปรษณีย์ให้กับนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากภาครัฐให้นำเสนอข้อมูลการลงทุนกับ สาธารณชน และ (2) จากการแจกให้กับนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่เข้าสอบหลักสูตร CISA และ CFA ผลการวิเคราะห์ระบุว่านักวิเคราะห์หลักทรัพย์นิยมแสวงหาสารสนเทศในรูปแบบของรายงาน สถานการณ์ทั่วไปจากสื่อดิจิทัลและสื่อสถาบันมากที่สุด ทั้งนี้ช่องทางการแสวงหาคควรมีลักษณะ น่าสนใจ เข้าถึงได้สะดวก นำเสนอสารสนเทศอย่างชัดเจน ตรวจสอบได้ และเป็นที่น่าสนใจของคนส่วน ใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์มีทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง และ ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะดังกล่าวกับตัวแปรของการแสวงหาสารสนเทศ มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากช่วยต่อยอดองค์ความรู้ของการแสวงหาสารสนเทศในบริบทของนักวิเคราะห์ หลักทรัพย์ในประเทศไทยแล้ว ผู้บริหารองค์กรทางการเงินอาจใช้ผลการศึกษา เพื่อนำเสนอ สารสนเทศให้ตอบสนองนักวิเคราะห์หลักทรัพย์อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ อีกทั้งอาจช่วยเพิ่ม ทักษะการแก้ปัญหาได้ด้วย

สถาบันวิทยบริการ
วาลงกรณ์มหาวิทาลัย

Abstract

A securities analyst is one of information providers to an investor. While much of previous work has reported the investors' information-seeking behavior, only few projects have researched on this behavior of the securities analysts. This research is thus an attempt to examine the analysts' information-seeking behaviors and relationships to their problem-solving skills.

192 returned mail questionnaires were from (1) securities analysts listed with the government so as to be able to comment in the public on any information pertaining to the investment and (2) those who participated in CISA examination. The analysis revealed that the securities analysts prefer both general financial reports and in-depth investigations through digital channels and reputable institutes. These channels should be appealing, easily accessible, presenting well-accepted and auditable information. In addition, the securities analysts' scores on problem-solving skills are above average and significantly related to information-seeking behaviors.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยการสนับสนุนทางการเงินจาก คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณ รองคณบดีฝ่ายวิจัย (รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล ตุงศ์วัฒนา) ตลอดจนผู้ปริทัศน์งานวิจัยที่ไม่ออกนาม (anonymous reviewer) ที่ให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) อันเป็นประโยชน์ต่องานนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ร่วมให้ข้อมูลกับงานวิจัยนี้ อย่างที่เรียนไว้ใน จดหมายนำ ความเห็นของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่จะช่วยพัฒนาองค์ความรู้ทางการแสวงหา สารสนเทศในบริบททางการเงิน ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมให้งานนี้เสร็จสมบูรณ์ตามที่เห็น ถ้า ยังมีข้อบกพร่องบ้าง ผู้วิจัยทั้งสองขออภัยขอความผิดพลาดและขออภัยไว้ตรงนี้เช่นกัน

คณะผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

ปัญหาและความสำคัญ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

หนึ่งในการดำเนินการที่มีความสำคัญอย่างมากต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ คือ การลงทุน (investment) (Reily & Brown, 2003) โดยที่การลงทุนของบุคคลหนึ่งๆ คือ การออมเงินเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนในระดับที่บุคคลนั้นเห็นว่าสอดคล้องกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ มักเป็นที่ยอมรับว่า ได้ผลตอบแทนน้อยและมีความเสี่ยงต่ำ ในขณะที่ การซื้อขายหลักทรัพย์นั้นการลงทุนจะมีความเสี่ยงสูงกว่าการฝากเงิน แต่หากสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ผลตอบแทนจากการซื้อขายหลักทรัพย์ได้รับการคาดหวังว่า สูงกว่าการฝากเงินในธนาคารพาณิชย์เช่นกัน

ปริมาณและมูลค่าของการซื้อขายหลักทรัพย์อันเป็นประเภทหนึ่งของการลงทุนได้รับการยอมรับให้เป็นหนึ่งในตัวชี้สภาพเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์จาก 18,908 ล้านบาท โดยเฉลี่ยต่อวันในปี 2546 เป็น 20,508 และ 19,757 ล้านบาท ในปี 2547 และ 2548 ตามลำดับ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548) สะท้อนถึงความผันผวนของเศรษฐกิจที่แม้จะดูเหมือนฟื้นตัว แต่ยังคงผันผวนและดูเหมือนจะได้ผลกระทบทางลบจากตัวแปรต่างๆ เช่น ภาวะการผันผวนของราคาน้ำมัน หรือชื่อเสียงของรัฐบาล แต่กระนั้นเมื่อเทียบกับมูลค่าการซื้อขายต่อวันในปี 2544 ที่มีเพียง 2,000 ล้านบาท (อนิรุทธ์ กามิต, 2541) คงจะอ้างอิงได้อย่างสมเหตุสมผลว่าเศรษฐกิจไทยกำลังเข้มแข็งขึ้น

ส่วนหนึ่งของกระบวนการลงทุนด้วยการซื้อขายหลักทรัพย์ คือ การคัดเลือกหลักทรัพย์ (securities selection) โดยการคัดเลือกหลักทรัพย์ ประกอบด้วยสองขั้นตอนสำคัญ คือ การวิเคราะห์หลักทรัพย์ (securities analysis) และ การกำหนดกลยุทธ์การลงทุน (strategy determination) ทั้งนี้ การวิเคราะห์หลักทรัพย์เป็นขั้นตอนที่นักลงทุนอาศัยผลจากการวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ ซื้อ ขาย หรือคงการถือครองหลักทรัพย์ใดๆ การวิเคราะห์หลักทรัพย์อาจอยู่ในลักษณะของ (1) การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (fundamental analysis) ที่มุ่งพิจารณาผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้เปรียบเทียบกับราคาของหลักทรัพย์ที่คาดว่าจะขายได้ในอนาคต โดยนักลงทุนควรซื้อหลักทรัพย์ เมื่อราคาตลาดของหลักทรัพย์นั้นต่ำกว่ามูลค่าตามปัจจัยพื้นฐานและขายเมื่อราคาตลาดสูงกว่ามูลค่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานมักจะอาศัยข้อมูลหลากหลายประเภทและสารสนเทศจำนวนมากที่รวมถึงภาวะเศรษฐกิจในและต่างประเทศ นโยบายเศรษฐกิจ ภาวะอุตสาหกรรม หรือดัชนีผู้บริโภค และ (2) การวิเคราะห์ทางเทคนิค (technical analysis) ที่มุ่งวิเคราะห์ผลตอบแทนจากราคาและปริมาณซื้อขายของหลักทรัพย์ในอดีต เพื่อให้ทราบการ

เคลื่อนไหวที่สามารถบ่งชี้แนวโน้มของราคาในอนาคต เพื่อประกอบการกำหนดกลยุทธ์ของการลงทุนต่อไป

การกำหนดกลยุทธ์ซื้อขายหลักทรัพย์ ขึ้นอยู่กับความเชื่อของนักลงทุนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการตลาด (Reilly & Brown, 2003) กล่าวคือ หากนักลงทุนเชื่อว่า ตลาดมีประสิทธิภาพ (market efficiency) นั้นหมายความว่า ราคาของหลักทรัพย์เป็นราคาที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากได้สะท้อนถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องครบสมบูรณ์ การวิเคราะห์สารสนเทศเพิ่มเพื่อค้นหาหลักทรัพย์ที่มีราคาถูก (หมายถึง ราคาที่เหมาะสมสูงกว่าราคาตลาด) หรือหลักทรัพย์ที่มีราคาแพง (หมายถึง ราคาที่เหมาะสมต่ำกว่าราคาตลาด) เพื่อดำเนินการลงทุนจะไม่ก่อให้เกิดผลตอบแทนที่เกินปกติ (abnormal return) ดังนั้น นักลงทุนจะพิจารณาการลงทุนที่ล้อตามตลาด หรือเรียกว่า เป็นการลงทุนตามตลาด หรือ กลยุทธ์เชิงรับ (passive strategy) ซึ่งแตกต่างจากกลยุทธ์แบบแอ็คทีฟ (active strategy)

กลยุทธ์ซื้อขายหลักทรัพย์แบบแอ็คทีฟหรือกลยุทธ์เชิงรุก เป็นผลจากการที่นักลงทุนเชื่อว่า ราคาหลักทรัพย์ยังไม่สะท้อนถึงประสิทธิภาพอันเหมาะสมของตลาด นักลงทุนจึงต้องหาสารสนเทศเพิ่ม เพื่อคำนวณราคาที่เหมาะสม เพื่อใช้เปรียบเทียบกับราคาตลาด กล่าวคือ เมื่อราคาตลาดสูงกว่าราคาที่เหมาะสมได้ นักลงทุนจะพิจารณาว่า หลักทรัพย์มีราคาสูงเกินไปไม่ควรลงทุน แต่ถ้าต่ำกว่านักลงทุนจะมองว่าราคาของหลักทรัพย์ต่ำและเหมาะต่อการลงทุน

จะเห็นได้ว่า การตัดสินใจของนักลงทุนทั้งแบบตามตลาดและแบบแอ็คทีฟ ต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศมากมาย ตลอดจนมีลักษณะการตัดสินใจที่ซับซ้อน การตัดสินใจที่ผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อน อาจส่งผลเสียหายกับนักลงทุนเอง และเมื่อความเสียหายมีมูลค่าสูง อาจมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ ทั้งนี้มีงานวิจัยพบว่า ข้อมูลที่นักลงทุนส่วนใหญ่ได้จะมาจากองค์กรต่างๆ ที่มีบทบาทในตลาดของการลงทุน เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทจดทะเบียน หรือมาจากช่องทางสื่อสารมวลชน เช่น ข้อเสนอแนะที่นำเสนอในโทรทัศน์ วารสารทางการเงิน หรือรายการความรู้การลงทุนในโทรทัศน์ (ชลลดา เสริมนิภารัตน์, 2534; วิจิตร อวิรุทธ, 2534; วินิตา สุริหาร, 2543) หรือแม้กระทั่ง ข้อเสนอแนะที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ต (วรเทพ หอมจันทร์, 2544) นอกเหนือไปจากการเปิดรับสารสนเทศของนักลงทุน จากแหล่งข้อมูลในลักษณะที่เป็นองค์กรหรือทางช่องทางการสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์หรืออินเทอร์เน็ตแล้ว ยังมีงานวิจัยที่รายงานรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศของนักลงทุนอีกมาก เช่น นักลงทุนมักให้ความสำคัญกับบทวิเคราะห์ประจำวันเกี่ยวกับการซื้อขายราคาหลักทรัพย์ หรือรายงานการดำเนินงาน (วินิตา สุริหาร, 2543) โดยนักลงทุนให้ความสำคัญกับปัจจัยความน่าเชื่อถือของผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศมากใกล้เคียงกับปัจจัยของความสะดวกในการเปิดรับข่าวสาร (วรเทพ หอมจันทร์, 2544; อนุรุทธ์ กามิต, 2541)

การพิจารณาลักษณะหรือรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศของนักลงทุนทำให้คงพอที่จะคาดเดาได้ (predictable) ว่า นักลงทุนต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศจากหลายแหล่ง และต้องทำตัวให้ทันต่อข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเมื่อใช้แนวคิดการสื่อสาร (communication concept) มาพิจารณาจะพบว่า ถ้านักลงทุนเป็นผู้ใช้ (user) สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ผู้นำเสนอหรือป้อนสารสนเทศดังกล่าวให้นักลงทุนโดยตรง คือ นักวิเคราะห์การลงทุนที่รวมถึงนักวิเคราะห์หลักทรัพย์นั่นเอง ในขณะที่มีการศึกษาเป็นจำนวนมาก (ซลลดา เสริมนิภารัตน์, 2534; อนิรุทธ์ กามิต, 2541; เรณู รัตนประเสริฐ, 2538; ลดาวัลย์ ไทยธัญญาพานิช, 2536; ปราการ ทวีสุวรรณ, 2531; ปุณทริกา ฤกษ์มงคล, 2547; วิจิตร อวิรุทธ์, 2534; สุปราณี เชื้อนเพชร, 2536) ที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบการแสวงหาข่าวสารของนักลงทุน แต่กลับมีงานวิจัยจำนวนน้อยกว่ามากที่ได้อธิบายข้อมูลลักษณะการใช้การแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ (กฤศนัน เลิศอนันตวงศ์, 2545; สิทธิพร ดันปีทมดิลก, 2539; Baldwin, 1996; Baldwin & Rice, 1997; Jones, et al., 2005) การศึกษาในครั้งนี้จึงต้องการเติมเต็มส่วนสำคัญที่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในประเทศไทย

นอกจากความตั้งใจที่จะศึกษารูปแบบการแสวงหาสารสนเทศตามที่นำเสนอตอนต้น ผู้วิจัยยังให้ความสำคัญกับทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ด้วย ทั้งนี้ทักษะการแก้ปัญหาดังกล่าวหมายถึง ความสามารถของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในการหาทางออกให้ปัญหาต่างๆ ไป (ไม่จำกัดว่าต้องเป็นปัญหาทางการเงินหรือการลงทุนโดยเฉพาะ) (Robertson, 2001; Matlin, 2005) เหตุผลหลักที่รวมทักษะการแก้ปัญหาเข้ามาในการวิจัยนี้ เป็นเพราะในสังคมปัจจุบันที่องค์กรหรือสภาพการทำงานต้องอาศัยสารสนเทศเป็นจำนวนมาก (information – intensive environment) การที่สมาชิกองค์กรจะมีทักษะการแก้ปัญหาในระดับที่เหมาะสม น่าจะมีส่วนเกี่ยวเนื่องกับรูปแบบของการแสวงหาสารสนเทศ หากกล่าวอย่างเจาะจงนั้นคือ การทำงานของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ต้องอาศัยการแสวงหาสารสนเทศเป็นจำนวนมากครั้งที่บ่อยและมีปริมาณที่มาก ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์กับรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สามข้อดังต่อไปนี้

1. เพื่ออธิบายรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์
2. เพื่อวิเคราะห์ทักษะของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในการแก้ปัญหาต่างๆ ไป
3. เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

1.3 นิยามศัพท์สำคัญ

งานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ผู้วิจัยจึงขอกำหนดนิยามของคำศัพท์สำคัญสามตัวนี้ สำหรับใช้ในการศึกษาค้างนี้

1.3.1 การแสวงหาสารสนเทศ (information seeking)

การแสวงหาสารสนเทศในการศึกษาค้างนี้ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหนึ่งกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งรายละเอียดสำหรับสนองความต้องการของบุคคลนั้นๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานหรือความสนใจส่วนตัว (Clarke, 1973; Klapper, 1960) โดยมากบุคคลต้องแสวงหาสารสนเทศเพิ่มเติมเมื่อบุคคลนั้นคิดว่าความรู้และความเข้าใจที่มีอยู่ไม่เพียงพอหรือไม่สอดคล้องกับประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ เช่น สมมติว่านาย ก. ต้องการไปชมภาพยนตร์รอบปฐมทัศน์ แม้นาย ก. จะเคยรับทราบว่า รอบปฐมทัศน์ของโรงภาพยนตร์มักเป็นเวลาบ่ายสองโมง แต่นาย ก. ไม่ได้ชมภาพยนตร์มาเป็นเวลากว่าสี่ปี จึงไม่มั่นใจว่าความเข้าใจที่มีอยู่จะยังแม่นยำ จึงต้องแสวงหารายละเอียดหรือข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังสนใจเพื่อคลี่คลายประเด็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่

1.3.2 ทักษะการแก้ปัญหา (problem solving skill)

ทักษะการแก้ปัญหาในงานวิจัยนี้ คือ ความสามารถของปัจเจกบุคคล ในการจัดการหาทางออกสำหรับปัญหาใดๆ ที่เกิดกับบุคคลนั้นได้อย่างเหมาะสม (Mayer & Wittrock, 1996; Matlin, 2005) ทั้งนี้ ทักษะการที่ต้องการเพื่อใช้หาทางออกขึ้นกับคลังความรู้ที่มีอยู่เดิมของบุคคลนั้น และขึ้นกับความสามารถในการแสวงหาสารสนเทศ หากพบว่า ความรู้และความเข้าใจจากคลังความรู้ไม่เพียงพอเพื่อใช้แก้ปัญหา (Gagne & Medsker, 1996) บุคคลนั้นคงจะต้องแสวงหา (seek) ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับที่ตนพอใจ หากยังไม่พอใจ การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมให้สามารถแก้ปัญหาได้ ก็คงต้องดำเนินการต่อเนื่องไป

ในขณะที่มีความพยายามมากมายที่จะอธิบายทักษะการแก้ปัญหา แต่โดยส่วนใหญ่มักจำกัดเพียงปัญหาวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ปัญหาด้านโปรแกรมมิ่ง (อรวรรณ พรพิรุชโรจน์, 2545; มัณฑนา ยงค์พิทักษ์วัฒนา, 2545) หรือ โจทย์คณิตศาสตร์ (สมบัติ เฟ่งพงศ์คล้าย, 2546) ในการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยไม่ต้องการเพียงรับทราบทักษะการแก้ปัญหาด้านใดด้านหนึ่งของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ เพราะจะเป็นการเสนอภาพที่แคบหรือเจาะจงเกินไป แต่หาความต้องการศึกษาความสามารถในการจัดการแก้ปัญหาต่างๆ ไป อันจะนำไปสู่ความเข้าใจที่กว้างขึ้น (macro picture) ความพยายามที่แคบหรือจะศึกษาทักษะการแก้ปัญหาทั่วไปนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่ตั้งใจอธิบายทักษะการแก้ปัญหาที่สมเหตุสมผล หรือเหมาะสมกับข้อจำกัด

1.3.3 นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ (securities analyst)

นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ จัดเป็นหนึ่งในอาชีพที่ต้องใช้องค์ความรู้ (knowledge worker) ในการทำงาน (Laudon & Laudon, 2006) ในการศึกษา นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ คือ บุคคลที่วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (listed company) หรือองค์กรที่จัดจำหน่ายตราสารเพื่อระดมทุนสำหรับองค์กร แม้การวิเคราะห์จะกระทำกับข้อมูลและสารสนเทศหลายประเภท แต่สิ่งที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ให้ความสำคัญมาก คือ สารสนเทศทางการเงิน (financial information) เพื่อนำไปสู่การพิจารณาหลักทรัพย์ หรือตราสารที่เป็นที่สนใจสำหรับการลงทุน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอผลสรุปจากการวิเคราะห์ให้กับองค์กร หรือบุคคลที่เป็นสมาชิกสถาบันที่นักวิเคราะห์ทำงานอยู่ หรือรายงานให้สาธารณชนทั่วไปรับทราบ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำ องค์กร หรือบุคคลเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์ ในปัจจุบัน อาจแบ่งนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ออกได้เป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรก คือ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ที่ภาครัฐให้ความสำคัญมากจนกำหนดให้มีทะเบียนนักวิเคราะห์ขึ้น (สำนักงานกำกับและดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2546) นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในกลุ่มนี้จะทำงานเป็นนายหน้า (broker) เพื่อค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง นำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลลัพธ์ของการวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญให้นักลงทุนใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในกลุ่มที่สอง จะมีหน้าที่ความรับผิดชอบคล้ายกับกลุ่มแรก ความแตกต่างอยู่ที่ กลุ่มที่สองมักทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อหลักทรัพย์ที่ใช้ในการบริการการลงทุน เพื่อบุคคลหรือองค์กรอื่น โดยอาศัยบทวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ นักวิเคราะห์กลุ่มนี้มักทำงานในตำแหน่งของผู้จัดการกองทุน (Fund manager) กลุ่มที่สาม เป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ทำงานอิสระ ไม่ได้จำกัดองค์กร (independent analyst) และมีความรับผิดชอบคล้ายกับสองกลุ่ม (สำนักงานกำกับและดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2546) อีกทั้งมีบทบาทสำคัญในตลาดเงิน และตลาดทุนของประเทศไทย เช่น เป็นนักวิเคราะห์ที่ออกและควบคุมกฎเกณฑ์ (regulator) หรือนักวิชาการทางการเงิน นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในกลุ่มนี้ จะสนใจสารสนเทศหรือบทวิเคราะห์ทางการเงิน เพื่อเป้าหมายหลักสำหรับสอบทานการเคลื่อนไหวของตลาดเงินและตลาดทุนในทิศทางที่เหมาะสม อีกทั้งเพื่อสอบทานความเป็นมืออาชีพทางการเงิน หรือทางการในคำปรึกษาด้านลงทุนของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในสองกลุ่มแรก

1.4 ระเบียบวิธีวิจัยเบื้องต้น

ส่วนนี้จะอธิบายประเด็นของระเบียบวิธีวิจัยสำหรับใช้ตอบวัตถุประสงค์สามข้อของการศึกษาในครั้งนี้ ทั้งนี้ การนำเสนอจะเป็นเพียงเบื้องต้น รายละเอียดครบถ้วนจะอยู่ในบทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

1.4.1 ประชากรและการเลือกตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาค้างนี้ คือ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในประเทศไทย ดังนั้น จากนิยามที่นำเสนอแล้วข้างต้น กรอบตัวอย่างที่สมบูรณ์ (perfect sampling frame) คือ รายชื่อทุกคนที่ประกอบอาชีพเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในประเทศไทย แต่กระนั้นคงเป็นไปได้ที่จะได้รายชื่อทั้งหมดเป็นกรอบตัวอย่าง ทั้งนี้ เนื่องจาก (1) คงไม่มีหน่วยงานใดที่รวบรวมทุกรายชื่อพร้อมรายละเอียดไว้ที่แหล่งเดียว หรือ (2) แม้จะมีการรวบรวมไว้ แต่ด้วยระเบียบกฎหมายการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หน่วยงานจึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดให้ผู้วิจัยเพื่อใช้เลือกตัวอย่างแบบอิงความน่าจะเป็น (probability sampling)

ด้วยเหตุนี้ การเลือกตัวอย่างจึงต้องกระทำอย่างไม่อิงความน่าจะเป็น (non-probability sampling) กล่าวคือ ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ที่ได้อนุเคราะห์รายชื่อและสถานที่ติดต่อทางไปรษณีย์ (mailing address) ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ทางสำนักงาน ก.ล.ต. ระบุว่า เป็นกลุ่มนักวิเคราะห์ที่สามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักทรัพย์ผ่านสื่อมวลชนได้เป็นจำนวนประมาณ 150 คน เนื่องจาก ตัวอย่างของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ได้รับอนุเคราะห์จากสำนักงาน ก.ล.ต. มีจำนวนไม่มากนัก อาจทำให้ผลสรุปที่ได้ไม่เป็นภาพที่เหมาะสมของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ผู้วิจัยจึงหารือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับบทบาทของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ อันได้แก่ สำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ใช้รายชื่อของผู้ที่เข้าสอบใบอนุญาต CISA (Certified Investment and Securities Analyst) ในรอบปีที่ผ่านมา จำนวน 300 คน ดังนั้น จำนวนตัวอย่างในการวิจัยนี้จึงมีจำนวน 450 คน

1.4.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและการเก็บข้อมูล (instrument & data collection)

แม้จะยังไม่มิจานวิจัยในบริบทของประเทศไทยมากนักที่ได้ศึกษารูปแบบการแสวงหาสารสนเทศ หรือทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ แต่กระนั้น การศึกษาในทำนองใกล้เคียงกันและได้ข้อมูลจากหน่วยตัวอย่างในลักษณะอื่นๆ เช่น พนักงานบริษัท (กาญจนา รางเพชร, 2542) อาจารย์มหาวิทยาลัย (วชิราภรณ์ คลังธนบูรณ์, 2546) หรือกระทั่งชาวประมง (สถิตพงษ์ บุญมีสุวรรณ, 2535) ได้เผยแพร่เป็นจำนวนมากพอให้ผู้วิจัยสามารถประยุกต์ข้อถามมาใช้ในการศึกษานี้ ดังนั้น แนวหลักทางระเบียบวิจัยของโครงการวิจัยนี้ จึงเป็นในเชิงปริมาณ (quantitative) ที่ใช้แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ (mail questionnaire) เป็นเครื่องมือสำคัญของการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้พยายามอย่างที่สุดที่จะใช้ข้อถามที่ให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ (reliable) และถูกต้อง (valid) ดังนั้น ข้อถามโดยส่วนใหญ่จึงนำมาจากงานวิจัยในอดีตที่มีรายงานเกี่ยวกับความเชื่อถือได้และความถูกต้องในระดับหนึ่ง แต่นำมาปรับเนื้อความให้สอดคล้องกับประชากรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามที่ประกอบด้วยกันสี่ส่วน โดยที่ส่วนที่หนึ่งและสองใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ

การแสวงหาสารสนเทศและช่องทาง (channel) ที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ใช้เพื่อให้ได้มา ซึ่งสารสนเทศที่ต้องการ ส่วนที่สามใช้วัดทักษะการแก้ปัญหา และส่วนสุดท้ายใช้รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล (demographic data) สำหรับอธิบายลักษณะสำคัญของหน่วยตัวอย่าง โดยที่ข้อมูลของส่วนที่หนึ่งและสองปรับปรุงมาจาก Baldwin (1996) สิทธิพร ปัทมดิลก (2539) และ กฤศนันท์ เลิศอนันตวงศ์ (2545) ข้อมูลของส่วนที่สาม เพื่อวัดทักษะการแก้ปัญหาได้ปรับปรุงมาจาก problem solving inventory ของ Heppner (1988) ที่ได้รับการทดสอบและยืนยันความถูกต้อง (validity) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ทางสถิติคณิตศาสตร์ (Heppner & Lee, 2002; หนู่ย แซ่แต้, 2549)

จากรายชื่อและสถานที่ติดต่อของหน่วยตัวอย่างที่ได้ ผู้วิจัยพบว่า สถานที่ติดต่อมักเป็นองค์กรทางการเงินที่หน่วยตัวอย่างประกอบอาชีพอยู่ ดังนั้น การส่งพนักงานสนามไปพบหน่วยตัวอย่างในที่ทำงานจึงอาจไม่เหมาะสม เพราะจะเป็นการรบกวนเวลาทำงานของหน่วยตัวอย่างด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องเลือกใช้การเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ เพื่อให้หน่วยตัวอย่างสามารถให้ข้อมูลในเวลา (moment) ที่สะดวกที่สุดด้วยตนเอง และไม่รบกวนเวลาทำงานของหน่วยตัวอย่างด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดสำคัญของการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์คือ อัตราการตอบกลับที่ต่ำมาก (ซัชพงส์ ตั้งมณี และคณะ, 2547; Babbi, 2004) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องพยายามอย่างที่สุด เพื่อให้หน่วยตัวอย่างตอบกลับให้มากที่สุดเท่าที่พึงกระทำได้ รายละเอียดของความพยายาม ได้นำเสนอในบทที่ 3

1.4.3 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลและสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษารั้งนี้ประกอบด้วย

การใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศและรายงานระดับทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่เป็นหน่วยให้ข้อมูล และการใช้สถิติอนุมาน (inferential statistics) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศ และทักษะการแก้ปัญหา ทั้งนี้ สมมติฐานของการวิจัยคาดว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. อธิบายได้ถึงรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์
2. อธิบายได้เกี่ยวกับความสามารถและทักษะของการแก้ปัญหา โดยทั่วไปของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

3. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

4. เป็นข้อมูลสำหรับการค้นคว้าต่อเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์อันเป็นบุคลากรทางการเงิน

5. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารองค์กรทางการเงิน เพื่อใช้สำหรับจัดทำนโยบายเพื่อจัดหาสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการแสวงหาสารสนเทศ และการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพของบุคคลทางการวิเคราะห์หลักทรัพย์

สถาบันวิทยบริการ
วไลยอลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความนำ

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลจากการทบทวนวรรณกรรม (literature review) ที่เกี่ยวเนื่องกับการวิเคราะห์หลักทรัพย์ การแสวงหาสารสนเทศ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และทักษะการแก้ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะนำเสนอข้อจำกัดของวรรณกรรมในอดีตที่การศึกษานี้ต้องการปรับแก้หรือเติมเต็มให้เหมาะสมขึ้น

การนำเสนอจะประกอบด้วย ส่วนย่อยต่อไปนี้ การวิเคราะห์หลักทรัพย์ แนวคิดของการแสวงหาสารสนเทศ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และทักษะการแก้ปัญหา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศ และทักษะการแก้ปัญหา ประเด็นสุดท้ายของบทนี้ คือ การสรุปข้อจำกัดของวรรณกรรมในอดีต และชี้ถึงความสำคัญของงานวิจัยชิ้นปัจจุบันนี้

2.2 การวิเคราะห์หลักทรัพย์

การลงทุน (investment) ถือเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ (Bodie, et. al., 2005) การลงทุนในที่นี้ หมายถึง การออมเงินเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนในระดับที่ผู้ลงทุนหรือผู้ออมเห็นว่าได้สัดส่วนกับความเสี่ยง (risk) ที่เกิดขึ้น เช่น เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการออมเงินกับธนาคารพาณิชย์ จะมีความเสี่ยงต่อการขาดทุน (loss) ต่ำ แต่ก็เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า จะได้ผลตอบแทนน้อย ในขณะที่การออมเงินในลักษณะอื่น เช่น การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ จะมีความเสี่ยงสูงกว่าการออมเงินกับธนาคารพาณิชย์ แต่ถ้าผู้ลงทุนได้จัดการความเสี่ยงได้เหมาะสม ผลตอบแทนจากการซื้อขายหลักทรัพย์จะสูงกว่าการออมเงินกับธนาคารพาณิชย์ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีการลงทุนในหลายรูปแบบที่มีความเสี่ยงสูง โดยมีผลตอบแทนที่สูงตาม เช่น การร่วมหุ้นเพื่อซื้อแฟรนไชส์ เป็นต้น เนื่องจากการวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับนักวิเคราะห์หลักทรัพย์เป็นหลัก ประเด็นต่อจากนี้ จึงจำกัดที่การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ (stock market) เป็นช่องทางสำคัญของการลงทุน ประเทศไทยได้ก่อตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขึ้นในปี 2518 เพื่อเป็นหน่วยงานของการระดมทุนของภาคเอกชน (private sector) ที่ต้องการเงินทุน อันมีต้นทุนของการจัดหาต่ำกว่าการกู้จากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ด้วย (อนิรุทธ์ กามิต, 2541) ปริมาณและมูลค่าของการซื้อขายหลักทรัพย์ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มตัวชี้วัดสภาพเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547) มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์โดยเฉลี่ย

ต่อวันที่เปลี่ยนจาก 18,908 ล้านบาท ในปี 2546 เป็น 20,508 และ 19,757 ล้านบาท ในปี 2547 และ 2548 ตามลำดับ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548) น่าจะสะท้อนถึงการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ถึงแม้ความผันผวนที่เกิดขึ้นอันเป็นผลกระทบมาจากประเด็นการเมือง ภาวะการณ์ภาคใต้ หรือราคาน้ำมัน ดูเหมือนจะมีผลทางลบบ้าง แต่ทว่าเมื่อเทียบมูลค่าการซื้อขายในปัจจุบันกับมูลค่าการซื้อขายโดยเฉลี่ยต่อวันในปี 2544 ที่มีประมาณ 2,000 ล้านบาท (อนุรุทธ์ กามิต, 2541) อาจกล่าวได้ว่า เศรษฐกิจของประเทศไทยมีความเข้มแข็ง และความเข้มแข็งนี้ ส่วนหนึ่งสะท้อนมาจากมูลค่าการลงทุนที่เกิดในตลาดหลักทรัพย์

ขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการลงทุน คือ การคัดเลือกหลักทรัพย์ (securities selection) โดยในขั้นตอนนี้ ผู้ลงทุนต้องจัดการกับสองขั้นตอนย่อย คือ การวิเคราะห์หลักทรัพย์ (securities analysis) และการเลือกกลยุทธ์ลงทุน (investment strategy) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- การวิเคราะห์หลักทรัพย์ (securities analysis)

การวิเคราะห์หลักทรัพย์ เป็นขั้นตอนที่นักลงทุนอาศัยผลของการวิเคราะห์ เพื่อตัดสินใจซื้อ ขาย หรือคงการถือครองหลักทรัพย์ใดๆ โดยที่ลักษณะการวิเคราะห์หลักทรัพย์สามารถจำแนกออกได้เป็นสองลักษณะ คือ

ก. การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental analysis)

การวิเคราะห์หลักทรัพย์ด้วยปัจจัยพื้นฐาน เป็นแนวคิดที่มุ่งวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาหลักทรัพย์ อัตราผลตอบแทน และความเสี่ยงจากการลงทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2546) กล่าวคือ นักลงทุนจะพยายามหามูลค่าที่แท้จริง (intrinsic value) หรือที่เหมาะสมกับการลงทุนของหลักทรัพย์หนึ่งๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับราคาตลาด (market price) ของหลักทรัพย์นั้นๆ ผลของการเปรียบเทียบจะนำไปสู่การตัดสินใจหนึ่งในสามรูปแบบต่อไปนี้ (วิกรม เกษมวุฒิ, 2547)

1. หากพบว่า ราคาตลาดสูงกว่ามูลค่าที่แท้จริง หรือที่เรียกว่า overpriced นักลงทุนสมควรขายหุ้นนั้น ตามสมมติฐานที่ว่า “ไม่ช้าราคาจะต้องตกมาเท่ากับราคาที่แท้จริง” (วิกรม เกษมวุฒิ, 2547 : 38)
2. พบว่า ราคาตลาดต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริง หรือเรียกว่า underpriced นักลงทุนสมควรซื้อหุ้นดังกล่าว เพราะคาดได้ว่า ในอนาคตอันใกล้ราคาตลาดจะปรับสูงขึ้นจนเท่ากับมูลค่าที่ควรเป็น
3. หากพบว่า ราคาตลาดเท่ากับมูลค่าที่แท้จริง นักลงทุนควรถือครองหุ้นนั้นต่อไป เพื่อรอดูสถานการณ์แล้วจึงตัดสินใจใหม่เพื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ การซื้อหลักทรัพย์ เมื่อเห็นว่าราคาตลาดต่ำกว่าที่ควรเป็น (underpriced) จะกระตุ้นให้เกิดการซื้อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาตลาดขยับสูงขึ้นจนใกล้เคียงกับมูลค่าที่แท้จริง อันเป็นราคาดุลยภาพ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2547) ในทางกลับกันการขายหลักทรัพย์ เมื่อเห็นว่าราคาตลาดสูงกว่าที่ควรเป็น (overpriced) จะกระตุ้นให้มีการขายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาปรับตัวลงจนใกล้เคียงกับมูลค่าที่แท้จริง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2547)

การวิเคราะห์หลักทรัพย์ด้วยปัจจัยพื้นฐาน เป็นความพยายามที่จะประเมินมูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์ โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวข้องของกระแสเงินสดที่นักลงทุนคาดว่าจะได้รับและความเสี่ยงจากการลงทุน ดังนั้น การวิเคราะห์ด้วยปัจจัยพื้นฐาน จึงมีลำดับการพิจารณาเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ การวิเคราะห์สภาพอุตสาหกรรม และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของบริษัท หรือที่เรียกว่า วิธีการ top-down approach (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2547)

การวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ เป็นการพิจารณาผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันต่อตลาดหลักทรัพย์และต่อหลักทรัพย์ที่สนใจ การวิเคราะห์มักครอบคลุมการตรวจสอบและพยากรณ์เศรษฐกิจในระดับมหภาค ตลอดจนผลกระทบของเศรษฐกิจ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2547) อีกทั้งต้องพิจารณปัจจัยต่างๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น ดัชนีราคาผู้บริโภคหรืออัตราการว่างงาน ตลอดจนนโยบายการเงินการคลังหรือนโยบายด้านอุปทานร่วมด้วยในวันที่จะสามารถรับทราบถึงอุตสาหกรรมที่ได้รับผลประโยชน์หรือผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ

เมื่อได้ภาพของภาวะเศรษฐกิจแล้ว ลำดับต่อไปของการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน คือ การวิเคราะห์สภาพอุตสาหกรรม ซึ่งมีประเด็นใกล้เคียงกับการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ แต่ประเด็นดังกล่าว จะแคบและเกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ที่สนใจมากขึ้น การวิเคราะห์สภาพอุตสาหกรรม จึงครอบคลุมการพิจารณาวัฏจักรธุรกิจและอุตสาหกรรม เช่น พิจารณาวงจรการขยายตัวของอุตสาหกรรมหรือวิเคราะห์โครงสร้างการแข่งขันของอุตสาหกรรม โดยอาศัยตัวแบบทางธุรกิจ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ตัวแบบ Five Force (Porter, 2002) ทั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบในอุตสาหกรรมต่อมูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์ รวมถึงการได้ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบของบริษัทต่างๆ ในแต่ละอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์บริษัท จะกระทำภายหลังที่ได้ทราบผลการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและสภาพอุตสาหกรรม กล่าวคือ ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาบริษัทที่นักลงทุนต้องการลงทุนและพิจารณาราคาหลักทรัพย์ที่ควรซื้อ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2547 : 33) ขอบเขตของการวิเคราะห์บริษัทจะครอบคลุมผลการดำเนินงานและแนวโน้มในอนาคตของบริษัทที่สนใจ อีกทั้งการวิเคราะห์บริษัทจะเป็นทั้ง (1) เชิงคุณภาพที่ครอบคลุมข้อมูลทั่วไปของบริษัท เช่น ขนาดบริษัท ลักษณะของผลิตภัณฑ์ หรือโครงสร้างเงินทุน และ (2) เชิงปริมาณที่ครอบคลุมข้อมูลจากงบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด ตลอดจนรายละเอียดของรายงานของผู้บริหาร และผู้ตรวจสอบบัญชี

ข. การวิเคราะห์เชิงเทคนิค (technical analysis)

การวิเคราะห์หลักทรัพย์เชิงเทคนิค เป็นอีกลักษณะของการวิเคราะห์ เพื่อคำนวณมูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์ ด้วยการใช้ข้อมูลในอดีตที่เกี่ยวข้องกับราคาและปริมาณการซื้อขายของหลักทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นหุ้นสามัญและตราสารหนี้ เพื่อประเมินมูลค่าของหลักทรัพย์ในอนาคต วิกรม เกษมวุฒิ (2547) อธิบายว่า ผลของการวิเคราะห์เชิงเทคนิคจะเป็นเสมือนสัญญาณ (signal) บอกนักลงทุนให้พิจารณาขายหรือซื้อหลักทรัพย์ กล่าวคือ ถ้าผลของการวิเคราะห์เชิงเทคนิคส่งสัญญาณให้ซื้อหรือสนับสนุนให้ซื้อ จะหมายถึง ราคาหลักทรัพย์ได้ลดลงจนต้องการแรงซื้อที่มากพอจะหนุนไม่ให้ราคาต่ำไปกว่านี้ หากแรงหนุนมีมากเพียงพอ ราคาจะหยุดการปรับตัวลดลง และมีแนวโน้มสูงขึ้นในเวลาต่อมา ในทางตรงข้าม ถ้าผลของการวิเคราะห์เชิงเทคนิคส่งสัญญาณด้านนั้นหมายถึง ราคาของหลักทรัพย์ที่กำลังขึ้นถูกต้านด้วยแรงขายที่อาจมากเพียงพอที่หยุดราคาที่กำลังจะขึ้น โดยที่ราคาจะเริ่มมีแนวโน้มต่ำลงในเวลาต่อมา (วิกรม เกษมวุฒิ, 2547)

ทั้งนี้ การวิเคราะห์เชิงเทคนิค มีสมมติฐานสามข้อ คือ (1) ราคาหลักทรัพย์ คือ ผลรวมที่สะท้อนข่าวสารทั้งหมดและถูกกำหนดด้วยอุปสงค์และอุปทานของหลักทรัพย์ (2) การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์จะเป็นไปในทิศทางที่ต่อเนื่องอันแสดงถึงแนวโน้ม และ (3) พฤติกรรมการลงทุนในอนาคตจะคล้ายคลึงกับพฤติกรรมในอดีต แม้ว่าในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเครื่องมือมากมาย เพื่อช่วยวิเคราะห์เชิงเทคนิค เช่น แผนภูมิราคาหุ้นหรือการคำนวณเส้นค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ แต่เนื่องจากแนวคิดการวิเคราะห์เชิงเทคนิคมุ่งศึกษาแนวโน้มของราคาหลักทรัพย์ จึงทำให้การตีความหรือแปลผลกระทำได้ช้า เนื่องจากต้องรอให้ได้ข้อมูลครบถ้วน การพิจารณาค่าเฉลี่ยในทำนองนี้ จึงอาจไม่สามารถใช้ผลเพื่อระบุว่านักลงทุนควรซื้อหรือขายหลักทรัพย์ได้

• การเลือกกลยุทธ์การลงทุน (investment strategy selection)

เมื่อนักลงทุนมีผลของการวิเคราะห์หลักทรัพย์จากขั้นตอนที่แล้ว นักลงทุนใช้ผลดังกล่าวมากำหนดแนวทาง (หรือกลยุทธ์) ในการลงทุน ทั้งนี้ แนวทางข้างต้นพอจะจำแนกออกได้เป็นสองกลยุทธ์ (Bodie, et.al, 2005 ; Reilly & Brown, 2003) โดยที่ทั้งสองกลยุทธ์ของการลงทุนนี้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการตลาด (Market efficiency) ที่วัดจากการที่ราคาตลาดของหลักทรัพย์ได้สะท้อนข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน กล่าวคือ ถ้าตลาดมีประสิทธิภาพ หมายถึง ราคาตลาดของหลักทรัพย์ได้สะท้อนรายละเอียดข้อมูลได้ครบถ้วนและมีระดับราคาอย่างเหมาะสม หากตลาดยังไม่มีประสิทธิภาพหรือมีแต่น้อย หมายถึง ราคาตลาดของหลักทรัพย์บางตัวยังไม่ใช้ราคาอันเหมาะสม เนื่องจากยังไม่สามารถสะท้อนข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อย่างครบถ้วนหรือถูกต้อง กลยุทธ์การลงทุนทั้งสองมีรายละเอียดดังนี้

ก. กลยุทธ์การลงทุนแบบแอคทีฟ หรือ แบบรุก (active strategy)

นักลงทุนที่เลือกลงทุนแบบแอคทีฟ จะไม่เชื่อว่าตลาดมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ไม่เชื่อว่าราคาตลาดของหลักทรัพย์ต่างๆ เป็นราคาที่เหมาะสมแท้จริง ทำให้นักลงทุนมีความต้องการวิเคราะห์หาราคาที่เหมาะสม เพื่อเปรียบเทียบกับราคาตลาด แล้วจึงตัดสินใจว่าต้องซื้อขายหรือถือครองหลักทรัพย์นั้นต่อไป เนื่องจากราคาตลาดเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงเป็นที่คาดคะเนได้ว่า นักลงทุนตามกลยุทธ์นี้จะมีธุรกรรมหรือการวิเคราะห์ให้ดำเนินการตลอดเวลาเช่นกัน

ข. กลยุทธ์การลงทุนตามตลาด หรือ แบบรับ (passive strategy)

นักลงทุนที่เลือกลงทุนตามตลาด จะเชื่อว่า ตลาดมีประสิทธิภาพและราคาตลาดของหลักทรัพย์ถือเป็นราคาอันเหมาะสมแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นมีเพื่อค้นหาหลักทรัพย์ที่ก่อให้เกิดผลตอบแทน (yield) ตามประสงค์ นั่นคือ นักลงทุนจะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทน "ใกล้เคียง" หรือสอดคล้องกับความเสี่ยงที่นักลงทุนต้องการ หรือสอดคล้องกับผลตอบแทนที่ได้จากตลาดโดยรวม ตัวอย่างการลงทุนในลักษณะนี้ อาจเป็นการลงทุนในกองทุนเปิดจำพวกเซ็ดอินเด็กส์ฟันด์

การนำเสนอขั้นตอนของการคัดเลือกหลักทรัพย์ข้างต้นนี้ คงพอชี้ให้เห็นว่า การลงทุนไม่ว่าจะด้วยกลยุทธ์แบบใด ประกอบด้วยส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศ (information seeking) อย่างมาก ดังนั้น ก่อนที่ผู้วิจัยจะรายงานการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศในบริบทของการลงทุนในหลักทรัพย์ ผู้วิจัยจำเป็นต้องนำเสนอในหัวข้อต่อไป อะไรคือแนวคิดสำคัญ (principle) ของการแสวงหาสารสนเทศ และใครคือนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในลำดับต่อจากนี้

2.3 การแสวงหาสารสนเทศ (information seeking)

การทบทวนวรรณกรรมในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศในการศึกษานี้ มีจุดหมายหลัก เพื่อชี้ถึงความสำคัญของการวิจัยนี้ ดังนั้น การทบทวนจึงได้นำเสนอแนวคิดพื้นฐาน (basic concept) ของการแสวงหาสารสนเทศ การนำเสนอตัวอย่างหรือการศึกษาเชิงประจักษ์ (empirical study) จะเป็นความพยายามอย่างที่สุดที่ให้ครอบคลุมบริบทของการวิเคราะห์หลักทรัพย์หรือการลงทุน สองแนวคิดพื้นฐานสำคัญที่จะนำเสนอในส่วนนี้ประกอบด้วย (1) นิยามและขั้นตอนของการแสวงหาสารสนเทศ และ (2) ตัวแปรอันมีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศ

2.3.1 นิยามและขั้นตอนของการแสวงหาสารสนเทศ

การแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (Marchionini, 1995 ; Large, et. al., 2004) มนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคลหรือเป็นตัวแทนของกลุ่มหรือองค์กรใดๆ มักเปิดรับ (expose) ข้อมูลหรือสารสนเทศก็ต่อเมื่อกำลังมีปัญหา และข้อมูลที่ได้ดูจะนำไปสู่คำตอบหรือทางออกของปัญหานั้นๆ โดยส่วนใหญ่ปัญหาข้างต้นมักเป็นปัญหาเกี่ยวกับการทำงานหรือการดำเนินชีวิต เช่น ผู้ขายประกันชีวิตอาจต้องการทราบมูลค่าการลดหย่อนภาษี สำหรับใช้ประกอบการคำนวณรูปแบบประกันชีวิตให้ลูกค้า หรือแม่บ้านอาจต้องการทราบรายละเอียดของการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาของบุตร หรือนักลงทุนของมูลนิธิการกุศลไม่แสวงหากำไร อาจต้องการทราบผลตอบแทนของหลากหลายรูปแบบการลงทุน เพื่อช่วยจัดการลงทุนสำหรับมูลนิธิให้ยู่รอดได้

แม้ว่า เป้าหมายพื้นฐานของการแสวงหาสารสนเทศ คือ เพื่อเป็นทางออกของปัญหาที่บุคคลหนึ่งๆ ประสบอยู่ แต่นักวิชาการทางสารสนเทศได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศ ออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรก เป็นการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการงาน (work-related problem) ดังนั้น สารสนเทศที่ได้จะช่วยใหบุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาการงานได้เหมาะสม ลดความเสี่ยงต่อการตัดสินใจได้ ใช้เป็นประเด็นในการหารือกับหัวหน้า เพื่อนร่วมงาน หรือลูกน้อง และเสริมความคิดที่เกี่ยวกับอาชีพ กลุ่มที่สอง เป็นการแสวงหาสารสนเทศสำหรับปัญหาที่เกี่ยวข้องสังคมหรือเพิ่มเติมเติมเต็มความต้องการส่วนบุคคล ที่มักไม่ใคร่สัมพันธ์กับหน้าที่การงาน (non-work problem หรือ fulfilling socio-emotional need) เช่น บุคคลต้องการหย่อนใจ อาจต้องการสารสนเทศเพื่อช่วยวางแผนท่องเที่ยว ข้อมูลร้านอาหาร หรือเพื่อความบันเทิง (McComb & Becker, 1979; Katz, et. al., 1975)

นักวิชาการและผู้ประกอบการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้พยายามอธิบายลำดับของการแสวงหาสารสนเทศ (Eisenberg, et.al., 2004; Marchionini, 1995; Large, et.al., 2004) และแม้ว่า จะมีความแตกต่างของบางขั้นตอนระหว่างการนำเสนอของนักวิชาการ และผู้ประกอบการกลุ่มนี้ แต่รายละเอียดของขั้นตอนการแสวงหาสารสนเทศที่พอสรุปได้ว่าตรงกันเป็นดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำความเข้าใจกับความต้องการสารสนเทศ (information need)

ขั้นตอนแรกของการแสวงหาสารสนเทศ ผู้แสวงหา (seeker) ต้องทำความเข้าใจกับสาเหตุหรือปัญหาที่ต้องการสารสนเทศ Marchionini (1995) อธิบายว่า ความต้องการสารสนเทศจะเกิดขึ้น เมื่อบุคคลเจออุปสรรคที่ทำให้การดำเนินชีวิตต่อจากช่วงนั้นอยู่ในภาวะไม่แน่นอน (uncertainty) บุคคลนั้นจึงต้องการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อปรับจากภาวะไม่แน่นอนให้มีความแน่นอน (certainty) มากขึ้น ดังนั้น ก่อนที่เริ่มแสวงหาสารสนเทศ บุคคลต้องเข้าใจให้ถ่องแท้ว่า

ปัญหาหรืออะไรเป็นเหตุที่ทำให้ต้องการสารสนเทศ หากไม่เข้าใจหรือเข้าใจปัญหาผิด
สารสนเทศที่ได้ อาจไม่สามารถใช้ลดความไม่แน่นอนลงได้ (Eisenberg , et.al., 2004)

ขั้นตอนที่ 2 เลือกแหล่งข้อมูล กำหนดช่องทางเข้าถึง และพิจารณากลยุทธ์การแสวงหา

เมื่อเข้าใจความต้องการสารสนเทศอย่างกระจ่างแล้ว ผู้แสวงหาจะพิจารณาแหล่ง
(source) ที่อาจมีสารสนเทศที่ต้องการช่องทาง (channel) หรือสื่อที่จะเข้าถึงแหล่ง ตลอดจน
รายละเอียดของกลยุทธ์ให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการ เช่น รูปแบบ (format) ของสารสนเทศ
อาจเป็นรูปดิจิทัลที่พร้อมให้ดาวน์โหลด หรือรูปเอกสารที่ต้องถ่ายเอกสาร หรือต้องมีค่าใช้จ่าย
ในการจ้างคนกลาง (mediary) เพื่อค้นหาสารสนเทศให้ ในบางครั้งผู้แสวงหาต้องกำหนดการ
ร้องขอสารสนเทศ (query) ให้ชัดเจนและกระจ่างที่สุด (Marchionini, 1995) ความคลุมเครือของ
การเข้าถึงแหล่งข้อมูลหรือการร้องขออาจส่งผลให้ต้องเสียเวลาหรือค่าใช้จ่ายมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการแสวงหาสารสนเทศ (execute the process)

เมื่อได้วางแผนในขั้นตอนที่แล้วอย่างรอบคอบแล้ว ผู้แสวงหาจะใช้ขั้นตอนนี้เพื่อ
ดำเนินการ (execute) การวางแผน กิจกรรมในขั้นตอนนี้อาจเป็นการลงมือสืบค้นด้วยตนเอง
หรือร่วมกับตัวกลาง (mediary) ที่อาจเป็นบรรณารักษ์ หรือผู้ขายสารสนเทศ (information
broker) เพื่อค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูล หากผลเบื้องต้นของการสืบค้น (preliminary
result) ซึ่งถึงข้อบกพร่องในการแสวงหา ผู้แสวงหาต้องปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสมก่อนดำเนินการ
ต่อไป หากผู้แสวงหาสารสนเทศดำเนินการในนามของหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ผู้แสวงหาอาจ
ต้องหารือกับผู้ต้องการสารสนเทศนั้นด้วย ดังนั้น การประเมิน (evaluate) ความเหมาะสมในแต่ละ
ส่วนของขั้นตอนนี้ จะทำให้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการจริง

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของสารสนเทศที่ได้

ในขั้นตอนที่แล้ว เป็นการดำเนินการสืบค้นให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ ทั้งนี้ผู้แสวงหาอาจ
ต้องคอยปรับกลยุทธ์ให้สามารถได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ ในหลายครั้งอาจ
ต้องดำเนินการกลับไปมา (Eisenberg, et.al., 2004) ทำให้ผู้แสวงหาจะต้องระวังและหมั่น
ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของผลที่ได้ การตรวจสอบที่ว่าเพื่อ (1) จบกระบวนการ
แสวงหา เนื่องจากได้สารสนเทศตามต้องการครบถ้วนและสนองความต้องการสารสนเทศได้ดี
หรือ (2) เลิกกระบวนการแสวงหาเช่นกัน แต่เป็นเพราะไม่ได้สารสนเทศหรือไม่มีสารสนเทศทั้งที่
ได้พยายามปรับแปลงกลยุทธ์การแสวงหา ไม่ว่าจะจบ (end) หรือเลิก (terminate) กระบวนการ
แสวงหาผู้แสวงหาควรต้องประเมินภาพรวมของกระบวนการว่ามีประสิทธิภาพ (efficiency) และ
สารสนเทศที่ได้มีประสิทธิภาพ (effectiveness) เพียงใด (Eisenberg, et.al., 2004)

2.3.2 ตัวแปรที่มีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศ

ความสามารถในการแสวงหาสารสนเทศขึ้นกับตัวแปรอย่างน้อยสามกลุ่ม คือ (1) ความสามารถและลักษณะทางประชากรของผู้แสวงหา (seeker's demographics and competency) (2) ช่องทางและแหล่งข้อมูล (channel and sources of information) และ (3) บริบท (context) (วินิตา สุริหาร, 2539 ; Large, et. al., 2004; Marchionini, 1995) รายละเอียดของแต่ละกลุ่มพอสรุปได้ดังนี้

2.3.2.1 ความสามารถและลักษณะทางประชากรของผู้แสวงหา

การให้ได้ว่าซึ่งรายละเอียดสำหรับตอบสนองความต้องการสารสนเทศ (information need) ขึ้นอยู่กับความสามารถ (competency) และลักษณะทางประชากร (demographics) ของผู้แสวงหา เช่น ผู้แสวงหาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี จะสามารถได้ข้อมูลตามที่แสวงหาอย่างสมบูรณ์และเร็วกว่าผู้ที่มีฐานะด้อยกว่า บุคคลที่มีทักษะการสื่อสารดี (communication skill) จะทำให้สามารถติดต่อแหล่งข้อมูลได้อย่างสะดวก ผ่านสื่อที่คัดเลือกแล้วว่าเหมาะสม อีกความสามารถที่จำเป็นต่อการแสวงหาสารสนเทศ คือ ความสามารถในการประเมินความถูกต้องแม่นยำของสารสนเทศที่สืบค้นได้ (Marchionini, 1995) ความสามารถนี้จะช่วยพิจารณาว่าความต้องการสารสนเทศได้รับการตอบสนองแล้วหรือยัง หากได้รับการตอบสนองแล้วถือว่า การแสวงหาได้จบลง แต่หากยังไม่ได้ตอบสนองอย่างครบถ้วน ผู้แสวงหาควรแสวงหาต่อไปอย่างไรก็ตาม Eisenberg และคณะ (2004) ชี้ว่า ความไม่แม่นยำในการประเมินผลการแสวงหาอาจหมายถึงการต้องเสียเวลาหรือทรัพยากรในการแสวงหาสารสนเทศมากเกินไป

2.3.2.2 ช่องทางและแหล่งข้อมูล

ในการศึกษานี้ ช่องทางคือตัวกลาง (medium) ที่เชื่อมโยงให้ผู้แสวงหาไปถึงแหล่งข้อมูลได้ ในขณะที่แหล่งข้อมูล หมายถึง สถานที่ (location) ที่เก็บหรือถือครองสารสนเทศ อันเป็นที่ต้องการของผู้แสวงหา ดังนั้น ตัวอย่างของช่องทางอาจเป็นเครื่องมือในการสื่อสารต่างๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รายงานประจำปี ดิจิตอล หรืออินเทอร์เน็ต หรือบุคคล กระทั่งผ่านสถาบัน (institute) ในขณะที่ตัวอย่างของแหล่งข้อมูลประกอบด้วย ห้องสมุด ศูนย์วิจัยข้อมูล คลังข้อมูล หรือเว็บไซต์

นักวิชาการด้านสื่อจำนวนหนึ่ง ได้นำเสนอคุณสมบัติของช่องทางที่เอื้อหรือมีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศ (Ropper, 1967; Marchionini, 1995; Eisenberg, et.al., 2004; วินิตา สุริหาร, 2539) ซึ่งพอสรุปได้อย่างน้อยสามคุณสมบัติดังนี้

- ความเชื่อถือได้ (reliability)

สื่อที่ผู้แสวงหาต้องการใช้ ต้องสามารถสร้างศรัทธา (trust) หรือความเชื่อถือได้จากผู้แสวงหา การได้ เช่น คำรับรอง (certification) หรือการได้รับรางวัล อาจเป็นข้อมูลที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือแก่สื่อ ทั้งนี้ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งได้อย่างครอบคลุมหรือความสามารถที่จะใช้ได้บ่อยๆ ก็เป็นอีกประเด็นที่พบว่า ช่วยเสริมความน่าเชื่อถือได้ (วินิตา สุริหาร, 2539)

- การสนับสนุนให้ติดต่อสองทาง (two-way communication)

สื่อที่อนุญาตให้มีการสื่อสารได้สองทาง จะทำให้ผู้แสวงหาสามารถสอบถามหรือนำเสนอข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ไปยังแหล่งข้อมูลได้ อันเป็นประเด็นที่สามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือของสื่อได้ กล่าวคือ ถ้าช่องทางใดที่ผู้ใช้สามารถสื่อสารระหว่างกันได้ ผู้ใช้ก็สามารถสื่อสารระหว่างกันจนกว่าบรรลุความเข้าใจ (share understanding) ได้ ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าช่องทางที่มีการสื่อสารทางเดียว (one-way communication) เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ จะไม่สามารถเป็นช่องทางของการแสวงหาสารสนเทศที่ดี (Eisenberg, et. al., 2004) เพียงแต่ช่องทางที่อนุญาตการสื่อสารทางเดียว จะบรรลุความเข้าใจที่ตรงกันได้ช้าหรือไม่เหมาะสมเท่ากับสื่อที่อนุญาตการสื่อสารสองทาง

- ลักษณะทางกายภาพของสื่อ (physical qualification)

ลักษณะทางกายภาพของสื่อที่มีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศ ได้แก่ สื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น หนังสือพิมพ์จะเข้าถึงได้ง่ายกว่ารายงานประจำปี ดังนั้น ผู้แสวงหาจึงอาจเริ่มต้นที่สื่อที่เข้าถึงได้ง่ายก่อน แล้วจึงค่อยขยายไปยังสื่อที่เข้าถึงได้ยาก หากความต้องการสารสนเทศยังไม่ได้รับการตอบสนอง นอกจากการเข้าถึงได้ง่ายแล้ว ลักษณะทางกายภาพอื่นๆ ได้แก่ ต้องเป็นช่องทางที่มีราคาเหมาะสม การใช้งานไม่จำเป็นต้องอาศัยทักษะพิเศษ และสามารถเข้าถึงได้สะดวก หรือพกพาไปได้ในหลายสถานที่ (portable)

นอกจากช่องทางที่มีผลต่อการแสวงหาสารสนเทศแล้ว แหล่ง (source) หรือ สถานที่ตั้ง (location) ยังมีผลต่อการแสวงหาเช่นกัน (Marchionini, 1995 ; Eisenberg, et.al., 2004) คุณลักษณะสามประการต่อไปนี้ เป็นคุณสมบัติอย่างน้อยที่ผู้แสวงหาสารสนเทศต้องการจากแหล่งข้อมูล

- ความน่าเชื่อถือ (credibility)

คงเป็นที่ยอมรับว่า ผู้แสวงหาคงไม่พิจารณาแหล่งข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้น ผู้จัดการแหล่งข้อมูลจึงต้องสร้างความน่าเชื่อถือของแหล่งและสื่อสารความน่าเชื่อถือดังกล่าวถึงผู้แสวงหาด้วย (วินิตา สุริหาร, 2539) การได้รับการรับรองจากองค์กรที่มีชื่อเสียง (certification) หรือข้อมูลป้อนกลับจากผู้แสวงหาที่เคยเข้ามาดึงข้อมูลจากแหล่งนี้ (testimonial หรือ positive feedback) เป็นสองตัวอย่างที่อาจชักจูงใจให้เกิดความน่าเชื่อถือได้ (Marchionini, 1995)

- จำนวนข้อมูลที่หลากหลายและมีความต่อเนื่อง

แหล่งข้อมูลอันเป็นที่ยอมรับ ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่พร้อมจะนำเสนอผู้แสวงหาตามจำนวนตามต้องการและมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการสารสนเทศได้ตรงมากที่สุด อีกทั้งได้รับการปรับปรุง (update) ให้ข้อมูลทันสมัยอย่างต่อเนื่อง การได้ข้อมูลความต้องการในทุกครั้งที่เข้ามาสืบค้นของผู้แสวงหา ย่อมนำมาซึ่งความเข้าใจและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

- ความชำนาญ (competence)

แหล่งข้อมูลต้องมีความชำนาญในการสืบค้น เพื่อช่วยให้ผู้แสวงหาได้สารสนเทศตามต้องการ ถึงแม้ว่า กระบวนการสืบค้นควรต้องเป็นภาระของผู้แสวงหา แต่มากกว่าครึ่งของผู้แสวงหามักถ่ายโอน (delegate) หน้าที่การสืบค้นให้กับแหล่งข้อมูล เช่น เมื่อนักลงทุนต้องการใช้ข้อมูล เพื่อเลือกพิจารณาหลักทรัพย์ที่ต้องลงทุน นักลงทุนอาจต้องรับผิดชอบสืบค้นข้อมูลเองหรือถ่ายโอนความรับผิดชอบให้นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ช่วยสืบค้นและนักลงทุนเองรอใช้ผลของการสืบค้น เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนต่อไป ดังนั้น นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ หรือบุคคลากรของแหล่งข้อมูลจึงต้องมีความชำนาญในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อเป็นข้อมูลให้กับนักลงทุนต่อไป

2.3.2.3 บริบท (context)

ความแตกต่างของการแสวงหาสารสนเทศ มีผลมาจากความแตกต่างของบริบทของการสืบค้น การสืบค้นสารสนเทศเดียวกันในบริบทที่แตกต่างกันจะมีความแตกต่างกัน เช่น การแสวงหาสารสนเทศเกี่ยวกับช้างเผือกในสมัยรัชกาลที่ 5 เพื่อร่างรายงานนำเสนอท่านนายกรัฐมนตรี สำหรับใช้เปิดการประชุมนานาชาติ จะมีกระบวนการแสวงหาที่แตกต่างไปจากการสืบค้นประเด็นเดียวกัน แต่เพื่อใช้ในการเขียนรายงานประกอบหนังสืออ่านนอกเวลาเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดการประถมศึกษาแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้ นักวิชาการสารสนเทศจึงมุ่งพิจารณาและกำหนดให้นักวิจัยนำเสนอบริบทของการแสวงหาสารสนเทศให้ชัดเจน (Bishop, 1995, Chatman, 1992 ; Katzer & Fletcher, 1992)

การทบทวนวรรณกรรมที่นำเสนอไปข้างต้น คงจะชี้ว่า การลงทุนเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยสารสนเทศที่เหมาะสมทันต่อเวลา (information intensive) ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานหรือการวิเคราะห์เชิงเทคนิคก็ตาม หรือไม่ว่านักลงทุนต้องการใช้กลยุทธ์การลงทุนแบบ แอคทีฟหรือแบบตามตลาดก็ตาม นักลงทุนก็คงพยายามประยุกต์เทคนิคการแสวงหาข้อมูล เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการสารสนเทศของตนเองอย่างเหมาะสมที่สุด

ด้วยเหตุนี้ จึงไม่น่าแปลกใจที่ประเด็นของการแสวงหาสารสนเทศของนักลงทุนจึงได้รับการศึกษาเชิงประจักษ์ (empirical) จากนักวิชาการมากมาย (วินิตา สุริหาร, 2543 ; ปวิกร จุณณานนท์, 2541 ; กนกพร ศักดิ์อุดมขจร, 2543 ; อนุรุทธ์ กามิต, 2541 ; เรณู รัตนประเสริฐ, 2534 ; วิจิตร อวิรุทธ, 2534 ; วรเทพ หอมจันทร์, 2544) ข้อค้นพบสำคัญจากวรรณกรรมเหล่านี้ และเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัยนี้ พอจะสรุปได้ดังนี้

นักลงทุนในประเทศไทยพึ่งข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลสถาบัน (institute) เป็นสัดส่วนสูงสุด เมื่อเทียบกับแหล่งข้อมูลอื่น (ชลลดา เสริมนิภารัตน์, 2534 ; วิจิตร อวิรุทธ, 2534 ; วินิตา สุริหาร, 2543) โดยแหล่งข้อมูลอันดับสอง คือ บริษัทสมาชิกที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สำหรับลักษณะของข่าวสารที่นักลงทุนต้องการ คือ (1) ต้องละเอียดในระดับที่ให้ผู้ที่ไม่มีใครมีความรู้ทางการเงินเข้าใจโดยเร็ว และ (2) นำเสนอทางเลือก (alternative) ที่ครบและเปรียบเทียบข้อดี และข้อด้อยของแต่ละทางเลือก (ชลลดา เสริมนิภารัตน์, 2534) ทั้งนี้ สุปราณี เชื้อนเพชร (2536) พบว่า นักลงทุนต้องการข้อมูลละเอียดถึงในระดับที่สามารถแนะนำราคาอันเหมาะสมของหลักทรัพย์ เพื่อให้ให้นักลงทุนสามารถใช้เปรียบเทียบกับราคาตลาด สำหรับการตัดสินใจที่แม่นยำ อีกทั้ง นักลงทุนไม่ต้องกังวลเรื่องการวิเคราะห์อันเป็นประเด็นที่นักลงทุนส่วนมากอ้างว่าไม่สัมผัส

ในประเด็นช่องทางการรับสารสนเทศ นักลงทุนส่วนมากยังคงต้องการข้อมูลในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ (กนกพร ศักดิ์อุดมขจร, 2543 ; ปวิกร จุณณานนท์, 2541) ทั้งนี้ อาจคาดว่า การใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสะดวกในการเก็บรักษาหรือใช้อ้างอิงในอนาคต แต่กระนั้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อดิจิทัลดูจะมีต้นทุนไม่สูง อีกทั้งสามารถได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมาก ทำให้นักลงทุนที่บอกรับข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์จึงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (วินิตา สุริหาร, 2543 ; เรณู รัตนประเสริฐ, 2539 ; ลดาวัลย์ ไทยธัญญาพานิช, 2536) ช่องทางสุดท้ายที่ได้รับความนิยม คือ การรับข้อมูลสารสนเทศจากบุคลากรของบริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน (อนุรุทธ์ กามิต, 2541 ; วินิตา สุริหาร, 2543) จะเห็นว่า แต่ละช่องทางที่นักลงทุนวางใจใช้แสวงหาสารสนเทศ ล้วนแต่เพื่ออำนวยความสะดวกในการลงทุน กล่าวคือ นักลงทุนต้องการได้ข้อมูลเพื่อช่วยตัดสินใจลงทุนได้เร็ว แม่นยำ และได้ผลตอบแทนต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ (ที่อาจเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานหรือการวิเคราะห์เชิงเทคนิค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการลงทุน) คำอธิบายที่อาจเป็นไปได้ของความต้องการใช้รายงานหรือข้อสรุปจากการวิเคราะห์ คือ นักลงทุนต้องการหลีกเลี่ยงการหาข้อมูล ด้วยตนเองและหลีกเลี่ยงการวิเคราะห์ที่ดูแล้วค่อนข้างซับซ้อน (วินิตา สุริหาร, 2543) โดยที่ผู้รับผิดชอบรายงานหรือบทสรุป โดยส่วนใหญ่ คือ บุคลากรที่รับผิดชอบการขายหลักทรัพย์ให้กับนักลงทุนซึ่งใน

ปัจจุบันได้มีข้อกำหนดว่า บุคลากรดังกล่าวควรเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548)

ในขณะที่การทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศของนักลงทุนในจำนวนมาก แต่การสำรวจงานในอดีตไม่พบการวิจัยที่ฉายภาพการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ทั้งที่ส่วนหนึ่งของข้อมูลข่าวสารที่นักลงทุนใช้ได้มาจากนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ (อนุรุทธ์ กามิต, 2541 ; วินิตา สุวิหาร, 2543) มีงานวิจัยเพียงหนึ่งโครงการในประเทศไทย และอีกสองโครงการในต่างประเทศที่พบว่า ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลข่าวสารของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ นั่นคือ สิทธิพร ดันปีทมดิกล (2539) ได้เก็บข้อมูลจากนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ทำงานกับองค์กรที่เป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แล้วพบว่า การเลือกสารสนเทศของนักวิเคราะห์ขึ้นกับอายุ ประสบการณ์ และขนาดขององค์กรที่ทำ ทั้งนี้นักลงทุนรายย่อยมักไม่สนใจข้อมูลจากนักวิเคราะห์เท่ากับผลการวิเคราะห์ที่ใช้ตัดสินซื้อขายหลักทรัพย์ Baldwin และ Rice (1997) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศจากนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ข้อค้นพบที่น่าสนใจของ Baldwin และ Rice (1997) คือ การใช้ทรัพยากรของสถาบันมีความสัมพันธ์กับช่องทางการแสวงหาสารสนเทศ และยังสัมพันธ์กับผลงานของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ด้วย ทั้งนี้ Anderson (1988) ได้ทดลองเปรียบเทียบลักษณะการสืบค้นและการประเมินสารสนเทศทางการเงินระหว่างนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักทรัพย์ ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ Anderson (1988) ยืนยันด้วยกระบวนการทางสถิติว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์จะกำหนดรูปแบบลงทุนให้นักลงทุน และให้ความสำคัญกับข้อมูล ข่าวสาร แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จากผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักทรัพย์ แต่กระนั้นข้อจำกัดสำคัญของการศึกษาในอดีต คือ ไม่ได้รวมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในประเทศไทย (Baldwin, 1996 ; Baldwin & Rice, 1997) หรือหน่วยให้ข้อมูลเป็นนักเรียนปริญญาโท ไม่ใช่ผู้ที่ทำงานจริงทางการลงทุน หรือการวิเคราะห์หลักทรัพย์ (Anderson, 1988) ดังนั้น การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในประเทศไทย เพื่อเติมเต็มส่วนที่ขาดไป หัวข้อต่อไปของการสำรวจวรรณกรรม คือ การฉายภาพลักษณะของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ใช้ในการวิจัยนี้

2.4 นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ (securities analyst)

เนื่องจากงานวิจัยนี้ มุ่งฉายภาพการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ดังนั้น หัวข้อนี้จึงนำเสนอให้นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในสามประเด็น คือ หน้าที่ความรับผิดชอบ ประเภทของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และเงื่อนไขของการเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ การนำเสนอมีขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านรับทราบลักษณะและบริบทของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่งานวิจัยนี้ให้ความสำคัญ

2.4.1 หน้าที่ความรับผิดชอบ

Baldwin (1996) ชี้ว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ในการทำงาน (knowledge worker) ในที่นี้ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ หมายถึง บุคคลที่วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือองค์กรที่จัดจำหน่ายตราสารเพื่อระดมทุนสำหรับองค์กร (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2547) ทั้งนี้ ข้อมูลหรือสารสนเทศที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ใช้ในการวิเคราะห์ โดยส่วนมากจะเป็นสารสนเทศทางการเงิน แต่ยังมีบางส่วนที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน แต่ได้รับการยอมรับว่ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548) เช่น ข้อมูลทางการเมือง หรือข้อมูลภัยธรรมชาติ โดยเป้าหมายของการวิเคราะห์ คือ การนำเสนอผลของการวิเคราะห์ให้กับองค์กร หรือบุคคลที่เป็นลูกค้า (client) ของสถาบันที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ทำงานให้อยู่สำหรับ ใช้ประกอบการตัดสินใจในการซื้อขาย หรือถือครองหลักทรัพย์ นอกจากนี้ การใช้ผลสรุปของการวิเคราะห์อาจไม่เพียงเพื่อเสนอกับองค์กรหรือลูกค้าโดยตรง แต่เพื่อรายงานให้สาธารณชนรับทราบในลักษณะของการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์อีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อผลประโยชน์ทางอ้อมอันได้แก่ การยอมรับและสร้างความน่าเชื่อถือแก่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ตลอดจนสังกัดของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

2.4.2 ประเภทของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

การแบ่งประเภทของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่กำลังจะนำเสนอต่อจากนี้เป็นการแบ่งตามลักษณะงานและกลุ่มลูกค้าที่ใช้ผลการวิเคราะห์เป็นเกณฑ์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548) ออกเป็นสามกลุ่ม โดยกลุ่มแรกเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ทำงานเน้นไปที่การค้าหลักทรัพย์ (seller-sided securities analyst) กล่าวคือ นักวิเคราะห์กลุ่มนี้มักทำงานกับบริษัทที่เป็นนายหน้าค้าหลักทรัพย์ ความรับผิดชอบสำคัญ คือ การวิเคราะห์และเตรียมรายงานการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอนักลงทุนรายย่อยหรือนักลงทุนสถาบัน โดยส่วนมากรายงานเหล่านี้จะนำเสนอให้แก่นักลงทุนที่เป็นลูกค้าของบริษัทที่นักวิเคราะห์สังกัดอยู่ เป็นเสมือนบริการอย่างหนึ่ง นอกเหนือจากการเป็นตัวแทนส่งคำสั่งซื้อขาย บทวิเคราะห์ดังกล่าวไม่ได้จำหน่ายให้กับสาธารณชนทั่วไป ตัวอย่างเช่น นักลงทุนที่เป็นลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์ ก. จะได้รับรายงานการวิเคราะห์หลักทรัพย์จากนักวิเคราะห์ของบริษัทนี้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพราะการซื้อขายหลักทรัพย์ต้องกระทำผ่านบริษัทนี้อยู่แล้ว

บทวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์กลุ่มนี้ มักเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental analysis) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยเฉพาะเป็นทั้งรายบริษัทนอกเหนือจากภาพตลาดโดยรวม ดังนั้น บทวิเคราะห์จึงเจาะลึก (detailed analysis) ถึงกลยุทธ์การให้ได้เปรียบเหนือคู่แข่ง ตลอดจนความสามารถทำกำไรของบริษัทนั้นๆ และสมมติฐานของการวิเคราะห์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548)

กลุ่มที่สอง ประกอบด้วยนักวิเคราะห์ที่ทำงานเน้นไปที่การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ (buyer-sided securities analyst) กล่าวคือ นักวิเคราะห์กลุ่มนี้มักทำงานให้กับบริษัทจัดการหลักทรัพย์ เช่น บริษัทที่จัดการกองทุนบำเหน็จบำนาญหรือกองทุนรวม (fund management) หน้าที่ความรับผิดชอบหลักของนักวิเคราะห์กลุ่มนี้จะคล้ายคลึงกับกลุ่มแรก แต่กระนั้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2548) ได้ชี้ถึงความแตกต่างจากการทำงานของนักวิเคราะห์ในกลุ่มแรกสามประการ คือ (1) นักวิเคราะห์กลุ่มที่สองจะไม่เจาะจงไปที่บริษัทใดเพียงหนึ่งเดียว แต่จะติดตามวิเคราะห์กลุ่มหลักทรัพย์ (2) รายงานการวิเคราะห์มักมีระดับสูงกว่าผลการวิเคราะห์ในกลุ่มแรก และ (3) รายงานจะถูกนำเสนอให้เฉพาะผู้จัดการกองทุน (fund manager) ทั้งนี้ ผู้จัดการกองทุนจะใช้ผลจากรายงานเพื่อตัดสินใจลงทุนและจัดสรรเงินทุน (asset allocation) ตามความรับผิดชอบของตน

ดังนั้นจะเห็นว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในสองกลุ่มแรกนี้จะทำงานประสานกัน กล่าวคือนักวิเคราะห์กลุ่มที่สอง จะใช้ผลสรุปจากการวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์กลุ่มแรก สำหรับการวิเคราะห์และค้นหาหลักทรัพย์ที่เหมาะสมที่สุด เพื่อเสนอต่อไปให้ผู้จัดการกองทุนซื้อหลักทรัพย์นั้นจากบริษัทที่ (1) นักวิเคราะห์กลุ่มแรกทำงานให้ และ (2) เป็นบริษัทที่ให้รายละเอียดที่ดีที่สุด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548) เนื่องจากหน่วยงานที่นักวิเคราะห์กลุ่มที่สองสังกัดอยู่จะเป็นลูกค้าขององค์กรที่นักวิเคราะห์กลุ่มแรกสังกัดอยู่

จะเห็นว่า นักวิเคราะห์สองกลุ่มแรกมีความสำคัญมากต่อการซื้อขายหลักทรัพย์ ความสำคัญมีมากจนกระทั่งภาครัฐกำหนดให้มีการจดทะเบียนนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ขึ้น (สำนักงานกำกับและดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2546) เฉพาะนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่มีคุณสมบัติผ่านตามเกณฑ์และได้จดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว จึงสามารถวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์และความคิดเห็น (opinion) ให้กับลูกค้าผู้จัดการกองทุนหรือบุคคลอื่น การให้ข้อมูลจากนักวิเคราะห์ที่ไม่ได้จดทะเบียน (unlisted analyst) อาจไม่เหมาะสมและทำให้สำนักงานกำกับและดูแลตลาดหลักทรัพย์สามารถเอาผิดทางกฎหมายได้ด้วย

กลุ่มที่สามหรือกลุ่มสุดท้าย ประกอบด้วยนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ทำงานอิสระไม่ได้ สังกัดองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการซื้อขายหลักทรัพย์ แต่ยังมีภาวะความรับผิดชอบในการวิเคราะห์หลักทรัพย์คล้ายกับสองกลุ่มข้างต้น (สำนักงานกำกับและดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2546) และยังคงความสำคัญต่อตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศไทยเช่นกัน ตัวอย่างของนักวิเคราะห์ในกลุ่มนี้ ได้แก่ (1) เป็นนักวิเคราะห์ที่มีบทบาทในการออกกฎหมายที่เกี่ยวของกับและควบคุมกฎหมาย (regulator) การลงทุนหรือการจัดการการเงิน (2) เป็นนักวิชาการด้านการเงินที่นำเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อวัตถุประสงค์หลักสำหรับสอบทานการเคลื่อนไหวของตลาดเงินและตลาดทุนให้เป็นไปในทิศทางอันเหมาะสม หรือเพื่อสอบทานความเป็นมืออาชีพ (professionalism) ทางกาให้บริการทางการเงินหรือทางการให้คำปรึกษาด้านการลงทุนของนักวิเคราะห์ในสองกลุ่มแรก หรือ (3) เป็นนักวิเคราะห์ที่อาจทำหน้าที่ทำนองกับนักวิเคราะห์ในสองกลุ่มแรก แต่แตกต่างกันตรงที่การนำเสนอผลการวิเคราะห์ของสองกลุ่มแรก

มักทำในนามของบริษัทที่อาจเป็นบริษัทนายหน้าขายหลักทรัพย์ (broker) หรือบริษัทที่ปรึกษาการลงทุน แต่การนำเสนอของนักวิเคราะห์หรือสื่อนี้จะต้องชี้แจงให้ชัดเจนในรายงานว่า (1) การวิเคราะห์เป็นของบุคคลที่ไม่ได้สังกัดองค์กรหรือบริษัทใดๆ (2) การวิเคราะห์เป็นผลของนักวิเคราะห์อิสระ และ (3) นักวิเคราะห์ที่นำเสนอผลนี้ได้ค่าตอบแทน (compensation) อย่างไร ทั้งนี้ ค่าตอบแทนอาจอยู่ในรูปของหลักทรัพย์ของบริษัทนั้นๆ เงินค่าตอบแทน หรือยังต้องมีการชี้แจงแม้ว่านักวิเคราะห์ไม่ได้รับตอบแทนใดๆ เพื่อแสดงถึงความเป็นอิสระของนักวิเคราะห์ (สำนักงานกำกับและตรวจสอบตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2546)

2.4.3 การเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

ความแตกต่างของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ไม่ได้มาจากเพียงลักษณะการดำเนินงาน ดังเช่นสามกลุ่มข้างต้นเท่านั้น ชื่อ ตำแหน่งงาน (title) อาจแตกต่างกันด้วย เช่น อาจถูกเรียกว่า นักวิเคราะห์เฉยๆ หรือเป็นนักวิเคราะห์ที่เป็นผู้จัดการกองทุนรวม (fund manager) นายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ ผู้ให้คำแนะนำการลงทุน (investment advisor) หรือผู้ให้คำแนะนำด้านการเงิน (financial advisor) ดังนั้น สำนักงานกำกับและดูแลตลาดหลักทรัพย์ (2546) จึงกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ไว้ ซึ่งคุณสมบัติต่อไปนี้ เป็นคุณสมบัติอย่างน้อยของผู้ที่ต้องการลงทะเบียนรับอนุญาตของนักวิเคราะห์ในสองกลุ่มแรกตามได้อธิบายไปแล้วข้างต้น คุณสมบัติที่อ้างถึงประกอบด้วย

1. เป็นผู้สอบผ่านหนึ่งในหลักสูตรต่อไปนี้ (1) หลักสูตรผู้ให้คำแนะนำของธุรกิจที่ปรึกษาการลงทุนจากสถาบันที่กำหนด เช่น หลักสูตรของสถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2) หลักสูตร CISA (certified investment and securities analyst) ตั้งแต่ระดับหนึ่งเป็นอย่างน้อย หรือ (3) หลักสูตร CFA (chartered financial analyst) ตั้งแต่ระดับหนึ่งเป็นอย่างน้อย และสอบผ่านวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน
2. เป็นที่ปรึกษาการลงทุนที่ขึ้นทะเบียนในต่างประเทศที่มีมาตรฐานกำกับดูแลเทียบเท่าหรือดีกว่าของประเทศไทย และสอบผ่านวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน
3. ใช้สิทธิการเป็นผู้บริหารของบริษัทที่ปรึกษาการลงทุน โดยมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการฝ่ายที่ดูแลงานด้านการให้คำแนะนำหรือที่ปรึกษาการลงทุนเพียงหนึ่งรายต่อบริษัท
4. เป็นผู้จัดการกองทุนรวมหรือกองทุนส่วนบุคคล
5. ต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ อีกทั้งต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต

2.5 ทักษะการแก้ปัญหา (problem – solving skill)

การแสวงหาสารสนเทศได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา (Eisenberg, et.al., 2004) และนี่คือที่มาของวัตถุประสงค์ข้อสุดท้ายที่ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ของการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา ดังนั้น การนำเสนอผลของการทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้จะประกอบด้วยสองส่วน คือ (1) นิยาม และขั้นตอนการแก้ปัญหา และ (2) ทักษะการแก้ปัญหาและการแสวงหาสารสนเทศ

2.5.1 นิยามและขั้นตอนของการแก้ปัญหา

ปัญหา หมายถึง ความไม่แน่นอนหรือช่องว่าง (gap) ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหนึ่งไม่ทราบหรือไม่แน่ใจในเบื้องต้นว่าจะดำเนินการอย่างไรจึงบรรลุสิ่งที่บุคคลนั้นต้องการ (Robertson, 2001 ; Eisenberg et.al., 2004) การจำแนกปัญหาอาจกระทำได้ด้วยเกณฑ์มากมาย (Robertson, 2001) เช่น หากใช้เกณฑ์ของความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา ปัญหาอาจจำแนกออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ (1) ปัญหาที่ต้องการความรู้เฉพาะทางในการแก้ไข (domain-specific problem) เช่น การแก้ปัญหาเครื่องยนต์สตาร์ทไม่ติด หรือปัญหาแกงส้มที่มีรสเปรี้ยวเกินไป และ (2) ปัญหาที่ต้องการความรู้ทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจง (domain-general problem) เช่น การแก้ปัญหาเมื่อหิวหรือเมื่อบวดศีรษะ ทั้งนี้จะเห็นว่า การตัดสินใจว่าปัญหานี้ต้องการความรู้เฉพาะเจาะจงหรือต้องการความรู้โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับผู้แก้ปัญหาค่ะ (Robertson, 2001)

แต่หากใช้เกณฑ์ของความยากง่ายหรือความครบถ้วนของสารสนเทศที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา ปัญหาอาจประกอบด้วยสองกลุ่ม คือ (1) ปัญหาที่ยาก หรือสารสนเทศที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหามีไม่ครบถ้วน (หรือไม่สามารถได้มาโดยง่าย) เช่น การแก้ปัญหาราคาน้ำมันแพง หรือปัญหายารักษาโรคมะเร็งระยะสุดท้าย และ (2) ปัญหาที่ง่าย หรือสารสนเทศที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหามีค่อนข้างครบ เช่น การแก้ปัญหาไม่มีที่จอดรถในตึกที่ต้องไปทำธุรกรรม หรือปัญหาการไม่ทราบว่าภาพยนตร์ที่ต้องการชมฉายที่ไหน เวลาใดบ้าง Robertson (2001) เรียกปัญหากลุ่มแรกว่า well-defined problem และกลุ่มหลังว่า ill-defined problem ในขณะที่ Matlin (2005) ใช้เกณฑ์ที่คล้ายคลึงกันเพื่อจำแนกปัญหาออกเป็นสองกลุ่ม คือ (1) ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยๆ (routine problem) เช่น ปัญหาการลิ้มรสใช้เครื่องเอทีเอ็ม และ (2) ปัญหาที่นานๆ เกิดสักครั้ง (non-routine problem) เช่น ปัญหาแผ่นดินไหวในเขตกรุงเทพฯ ทั้งนี้จะเห็นว่า ถ้าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยในลักษณะเดียวกัน ปัญหานั้นก็ดูเหมือนจะแก้ได้โดยง่าย หรือได้กำหนดรายละเอียดไว้มากพอควร (well-defined) แต่ถ้าเป็นปัญหาที่ไม่ใคร่เกิดขึ้น ปัญหานั้นจะเป็นปัญหาที่ค่อนข้างยากต่อการดำเนินการเพราะรายละเอียดยังคงคลุมเครือไม่ชัดเจน (ill-defined)

ด้วยเหตุนี้ การแก้ปัญหา (problem solving) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ความไม่แน่นอนของปัญหาลดลงหรืออุดช่องว่างที่เกิดขึ้น จนทำให้แน่ใจว่าสามารถบรรลุสิ่งที่ต้องการหรือเป้าหมายได้ แม้ว่าปัญหาและการแก้ปัญหามีหลายรูปแบบดังที่เสนอไว้ข้างต้น แต่นักวิชาการ

ด้านการแก้ปัญหาได้พยายามอธิบายขั้นตอนทั่วไปของการแก้ปัญหาไว้ (Robertson, 2001; Matlin, 2005 ; Laudon & Laudon, 2006) ดังนี้

- ทำความเข้าใจกับปัญหา (understand what the problem is)

ในขั้นตอนแรกของการแก้ปัญหาหนึ่งๆ ผู้แก้ปัญหามust เข้าใจให้ถ่องแท้ว่าปัญหาที่ต้องการทางออก (solution) คืออะไร ความเร่งรีบที่จะแก้ไขปัญหามay ในบางครั้งอาจทำให้ไม่ได้คำตอบที่ต้องการ หรือถ้าได้อาจเป็นคำตอบของอีกปัญหาไม่ใช่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข ด้วยเหตุนี้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าปัญหาคืออะไรจะทำให้การแก้ไขมีประสิทธิภาพมากที่สุด

- พิจารณาทางออกที่เป็นไปได้ทั้งหมด (determine all possibilities)

เมื่อเข้าใจว่าอะไรคือปัญหาที่ต้องการคำตอบ ผู้แก้ปัญหามust พิจารณาต่อเนื่องถึงคำตอบ (หรือทางออกของปัญหา) ทั้งหมดที่อาจเป็นไปได้ Matlin (2005) อธิบายว่า แม้ปัญหาที่หลายครั้งผู้แก้ปัญหามust อ้างว่าไม่มีทางออกหรือหาคำตอบไม่ได้ แต่หากได้ใคร่ครวญมากขึ้น ผู้แก้ปัญหามust ได้คำตอบเพิ่มเติม

- ตัดสินใจเลือกทางออกที่เหมาะสมที่สุด (select the most optimal solution)

หลังจากที่ได้พิจารณาหาคำตอบทั้งหมดที่เป็นไปได้ ผู้แก้ปัญหามust จะคัดเลือกทางออกที่เหมาะสมที่สุดเพื่อเป็นคำตอบของปัญหาที่กำลังแก้ไข ในหลายกรณีทางออกที่เลือกอาจไม่ใช่คำตอบที่ดีที่สุด (not the best but the most optimal) เพราะทางออกที่ดีที่สุดอาจจะเป็นไปไม่ได้ อีกทั้งการตัดสินใจเหมาะสมที่สุดของทางออกที่เลือก คือการตัดสินใจของผู้แก้ปัญหามust ในขณะนั้น หากได้ใคร่ครวญนานกว่านี้ ผู้แก้ปัญหามust อาจเปลี่ยนคำตอบที่เหมาะสมที่สุด (Laudon & Laudon, 2006 ; Matlin, 2005)

- ประเมินการแก้ปัญหา (examine if the implementation of the selected solution works)

เมื่อได้แก้ไขปัญหามust ด้วยทางเลือกที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด ผู้แก้ปัญหามust ควรต้องประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินการแก้ปัญหา เช่น วิเคราะห์ผลที่ตามมา (consequence) หรือความคุ้มค่าของความพยายามที่ใช้ในการแก้ปัญหา รายละเอียดของการประเมินนี้จะขึ้นอยู่กับประโยชน์มาก หากปัญหามust ทำนองเดียวกันได้เกิดขึ้นอีกภายหลัง นั้นหมายความว่า หากเกิดปัญหามust ล้ำกันอีก การแก้ปัญหามust ย่อมชัดเจนและสะดวกขึ้นกว่าครั้งที่ผ่านมามา เพราะมีรายละเอียดและการประเมินผลไว้แล้ว (Laudon & Laudon, 2006)

2.5.2 การแก้ปัญหาและการแสวงหาสารสนเทศ

แม้ว่าปัญหาจะมีลักษณะแตกต่างกัน (Matlin, 2005) และดูเหมือนว่าการแก้ไขก็แตกต่างกันไปด้วย แต่เมื่อพิจารณาอย่างใกล้ชิดจะพบว่า ขั้นตอนของการแก้ปัญหาส่วนมากเป็นไปตามขั้นตอนทั้งสี่ที่นำเสนอแล้วข้างต้น ซึ่งในการดำเนินการแก้ปัญหาต้องใช้สารสนเทศเป็นกำลังสำคัญเพื่อให้ลุล่วงในทุกขั้นตอน

เพื่อให้เข้าใจว่าปัญหาที่ต้องการทางออกคืออะไรในขั้นตอนแรก ผู้แก้ปัญหาต้องแสวงหาสารสนเทศเพื่อให้ได้ความเข้าใจของสภาพปัญหาได้อย่างถูกต้อง บ่อยครั้งที่เมื่อผู้แก้ปัญหายพยายามเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้แก้ปัญหามักยอมรับภายหลังว่าปัญหาที่ตนเองต้องแก้ไข มักไม่ใช่ปัญหาที่ตนเองเข้าใจในตอนต้นว่าต้องแก้ไข (Laudon & Laudon, 2006) สำหรับการใช้นโยบายสารสนเทศในขั้นตอนที่สองของการแก้ปัญหามีเพื่อให้ได้ทางออกหรือคำตอบที่เป็นไปได้ทั้งหมดของปัญหาที่ในขณะนี้ผู้แก้ปัญหาคิดอย่างชัดเจนว่าคืออะไร ดังนั้น การแสวงหาสารสนเทศจึงสำคัญเพราะต้องทำให้ผู้แก้ปัญหามองเห็นทุกทางออกที่เป็นไปได้ ทั้งนี้การพิจารณาคำตอบอาจต้องใช้เวลา ดังนั้น จำนวนทางออกที่เป็นไปได้มักแตกต่างกันในคนละช่วงเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้สารสนเทศที่แตกต่างกันมาประกอบการพิจารณา

การแสวงหาสารสนเทศ ยังมีบทบาทสำคัญในขั้นตอนที่สามของการแก้ปัญหา เนื่องจากการวิเคราะห์หาทางออกที่เหมาะสมที่สุดต้องอาศัย (1) การพิจารณาข้อดีและข้อด้อยของแต่ละคำตอบ และ (2) การแสวงหาสารสนเทศ เพื่อเลือกคำตอบที่มีข้อดีมากที่สุด แต่มีข้อด้อยน้อยที่สุด (tradeoff) สำหรับขั้นตอนที่สี่หรือขั้นตอนสุดท้ายของการแก้ปัญหาคือ การแสวงหาสารสนเทศยังคงมีความสำคัญ เพราะผู้แก้ไขจะใช้ข้อมูลเพื่อประเมินผลตามที่เกิดขึ้นจริง ภายหลังจากที่ได้แก้ปัญหาไปแล้ว การประเมินที่ถูกต้องและแม่นยำจะทำให้ได้คลังความชำนาญ (collection of expertise) ของสารสนเทศที่สำคัญสำหรับการแก้ปัญหาเดียวกันที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต การประเมินผลที่ไม่ชัดเจนอาจทำให้ผู้แก้ปัญหาคิดต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่กับการแก้ปัญหาคล้ายกันในอนาคตต่างๆ ที่สามารถใช้ประสบการณ์จากการแก้ปัญหาที่ผ่านมา หากมีการประเมินผลการแก้ไขในแต่ละปัญหาไว้

จะเห็นแล้วว่า ปัญหาโดยส่วนมากมีขั้นตอนการปัญหาสี่ขั้นตอนที่คล้ายกัน อีกทั้งการดำเนินการของสี่ขั้นตอนนี้ต่างต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการดำเนินการ แต่ทว่าเมื่อพิจารณาการแก้ปัญหาเดียวกันในช่วงเวลาเดียวกันจะเห็นว่า อาจให้ผลประเมินการแก้ปัญหาที่ไม่เหมือนกัน (Matlin, 2005) ประเด็นสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างกัน คือ ผู้แก้ปัญหามีทักษะการแก้ปัญหา (problem-solving skill) ที่ต่างกันไปในที่นี้ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถที่แตกต่างกันของบุคคลที่จะดำเนินการแก้ปัญหาด้วยทางออกที่เหมาะสมที่สุด (Eisenberg, et al., 2004) ความแตกต่างที่ว่านี้ อาจขึ้นกับลักษณะและรูปแบบของการแสวงหาสารสนเทศ ความเข้าใจประเด็นปัญหา กลยุทธ์ในการแก้ปัญหา ตลอดจนความเชื่อมั่นที่จะเผชิญปัญหาและการควบคุมตนเองเมื่อประสบปัญหา (Heppner, 1985; Heppner & Lee, 2002

; Robertson, 2001) โดยที่การศึกษานี้มุ่งเน้นที่ลักษณะและรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศเป็นสำคัญ

แม้ว่าการแก้ไขปัญหาก็จะเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาทางการจัดการบริหารธุรกิจ แต่การทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่า งานวิจัยที่ผ่านมาของการแก้ไขปัญหามักให้ความสำคัญของการแก้ไขเฉพาะเจาะจงในบริบทของการศึกษา เช่น การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรประชากร (demographic variable) กับลักษณะของการแก้ปัญหาเฉพาะเจาะจงในห้องเรียน (สมบัติ เผ่าพงศ์คล้าย, 2546 ; สุทธิรา พิศษฐ์กุล, 2539) และมีการศึกษาเพียงหนึ่งโครงการที่วิจัยทักษะการแก้ปัญหาของบุคลากรทางการตลาด (หนู่ย แซ่แต้, 2549) เมื่อพิจารณาการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศ ยิ่งเป็นที่น่าตกใจว่าการทบทวนวรรณกรรมในอดีตไม่พบการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของการแก้ปัญหากับการแสวงหาสารสนเทศเลย ทั้งที่ได้นำเสนอในตอนต้นว่า การแสวงหาสารสนเทศเป็นส่วนสำคัญในทุกขั้นตอนของการแก้ปัญหา (Eisenberg, et.al., 2004 ; Robertson, 2005) ถึงขั้นที่ Kim และ Allen (2002) ได้แสดงความวิตกว่า การไม่ทราบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการแก้ปัญหาและการแสวงหาสารสนเทศอาจนำไปสู่องค์ความรู้ที่คลุมเครือหรือการใช้องค์ความรู้เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยแก้ (decision support system) อาจช่วยให้เข้าถึงสารสนเทศที่ไม่สัมพันธ์กับการแก้ปัญหาก็ได้

2.6 การทบทวนวรรณกรรม : บทสรุป

การลงทุนต้องใช้สารสนเทศหลากหลายประเภทในปริมาณที่มาก จึงไม่น่าแปลกใจที่มีการศึกษาในอดีตให้ความสำคัญกับการแสวงหาสารสนเทศของนักลงทุน ทั้งนี้การศึกษาในอดีตพบว่า สารสนเทศที่นักลงทุนใช้ส่วนหนึ่งที่สำคัญมาจากการนำเสนอของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ นั่นหมายความว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ต้องแสวงหาสารสนเทศด้วยเช่นกัน เพื่อประมวลผลก่อนนำเสนอต่อนักลงทุน แต่กระนั้นเป็นที่ประหลาดใจที่มีเพียงไม่กี่งานวิจัยที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศที่ได้ศึกษา การแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ยิ่งเมื่อพิจารณาพร้อมกับทักษะการแก้ปัญหาที่การแสวงหาสารสนเทศมีบทบาทสำคัญ จะไม่พบว่ามิงงานใดที่ให้ความสำคัญกับการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหานักวิเคราะห์หลักทรัพย์ งานนี้จึงเป็นความพยายามที่ต้องการเติมเต็มกับส่วนที่ขาดหายไปของวรรณกรรมในอดีต

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ความนำ

บทนี้จะนำเสนอกระบวนการวิจัย (methodology) เพื่อตอบวัตถุประสงค์สามข้อของการศึกษานี้ เนื้อหาของบทนี้ประกอบด้วย ประชากรและตัวอย่าง ตัวแปรสำคัญ เครื่องมือเก็บข้อมูล ประเด็นความเชื่อถือได้ (reliability) และความถูกต้อง (validity) ของเครื่องมือเก็บข้อมูล ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวมหัวข้อการทดสอบสมมติฐานไว้ด้วย

3.2 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ดั้งนั้นกรอบตัวอย่าง (sampling frame) ที่เหมาะสมสำหรับใช้เลือกตัวอย่างแบบอิงความน่าจะเป็น (probability sampling) คือ รายชื่อของทุกคนที่ประกอบอาชีพเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ โดยในทางปฏิบัติแล้วเป็นไปได้ที่ผู้วิจัยจะสามารถเข้าถึงรายชื่อที่สมบูรณ์ข้างต้น ด้วยเหตุผลสองประการคือ (1) คงไม่มีหน่วยงานใดได้รวบรวมรายชื่อและสถานที่ติดต่อนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ไว้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน และ (2) หากได้มีการรวบรวมไว้ แต่ระเบียบกฎหมายของการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลคงทำให้หน่วยงานที่ได้รวบรวมไว้ไม่ยินยอมให้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลนั้น ด้วยเหตุนี้ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่างจึงต้องเป็นในลักษณะไม่อิงกับความน่าจะเป็น (non-probability sampling)

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ด.) สนับสนุนรายชื่อและสถานที่ติดต่อทางไปรษณีย์ (mailing address) ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ทางสำนักงาน ก.ล.ด. รับผิดชอบและอนุญาตให้เป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่สามารถให้ความเห็นต่อสาธารณชนเกี่ยวกับการลงทุน จำนวน 150 คน แต่กระนั้นตัวอย่างของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ได้รับอนุเคราะห์จากสำนักงาน ก.ล.ด. มีจำนวนไม่มากนัก และอาจส่งผลให้ได้ข้อสรุปที่ไม่ชัดเจนของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ผู้วิจัยจึงหารือกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับตลาดเงิน ตลาดทุน เช่น สำนักงาน ก.ล.ด. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ใช้รายชื่อของผู้เข้าสอบใบอนุญาต CISA (Certified Investment and Securities Analyst) ในรอบปีที่ผ่านมาจำนวน 300 คน ดังนั้นตัวอย่างของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่จะร่วมให้ข้อมูลในการวิจัยนี้จึงมีจำนวนรวม 450 คน เหตุผลสำคัญของการรวมผู้สอบ CISA เข้ามาในกลุ่มตัวอย่าง แม้ว่าผู้สอบบางคนอาจยังไม่ได้มีอาชีพเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ก็ตามเป็นเพราะคุณสมบัติหนึ่งของการเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่สามารถให้ความเห็นด้านการลงทุนต่อสาธารณชนตามข้อกำหนดของสำนักงาน ก.ล.ด. คือ การสอบผ่านระดับแรกของหลักสูตร CISA ด้วยเหตุนี้ การรวมผู้สมัครสอบของ

หลักสูตร CISA เข้าในกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ จึงเป็นการฉายภาพนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่สมบูรณ์มากขึ้นเพราะ ได้รวม (1) ผู้ที่ได้ประกอบอาชีพเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และ (2) ผู้ที่กำลังหรือมุ่งมั่นที่จะเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์อาชีพ ทั้งนี้ ผู้ที่ได้ประกอบอาชีพเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์แล้ว อาจต้องการเพิ่มวิทยฐานะด้วยการสอบระดับสูงกว่าขั้นแรกของสองหลักสูตรข้างต้น ทำให้การรวมรายชื่อ (1) นักวิเคราะห์หลักทรัพย์จากสำนักงาน กลต. และ (2) ผู้สอบหลักสูตร CISA ทำให้ได้กรอบตัวอย่างที่มีความเหมาะสมยังผลให้การฉายภาพของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์แม่นยำ กระจ่างขึ้น

3.3 ตัวแปรสำคัญ

จากวัตถุประสงค์ทั้งสามข้อ ทำให้ทราบตัวแปรสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ โดยตัวแปรทั้งหมดพอจะแบ่งออกได้เป็นสามกลุ่มใหญ่ดังนี้

3.3.1 กลุ่มตัวแปรเพื่อให้ทราบลักษณะและรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศ

ในกลุ่มนี้ มีตัวแปรย่อยดังนี้

1. ความถี่ของการใช้สารสนเทศชนิดต่างๆ ได้แก่ ตราสารหนี้ หุ้น ผู้ออกตราสารทางการเงิน เศรษฐกิจและการเงิน และการค้า และการลงทุน
2. ระดับความสำคัญของสารสนเทศที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์
3. วัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ
4. ความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศผ่านสื่อ หรือช่องทางต่างๆ ตลอดจนรูปแบบที่แสวงหาผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อดิจิทัล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสถาบัน
5. ทักษะติดต่อช่องทางหรือสื่อที่ใช้แสวงหาสารสนเทศและความถี่ในการใช้ห้องสมุดของที่ทำงาน
6. ระดับความจำเป็นของการสอบทานความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้จากสื่อต่างๆ

3.3.2 กลุ่มตัวแปรเพื่อวัดทักษะการแก้ปัญหา

ในกลุ่มนี้เป็นการวัดความสามารถด้านต่างๆ ของทักษะการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยได้ปรับจากหนู่ย แซ่แต้ (2549) ซึ่งได้ใช้ข้อมูลจาก Heppner (1988)

3.3.3 กลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการแปลผลหรืออธิบายลักษณะสำคัญ (profile)

ในกลุ่มนี้มีตัวแปรย่อยดังนี้

1. ตัวแปรที่แสดงลักษณะสำคัญ ส่วนบุคคล (personal profile) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด คุณวุฒิวิชาชีพ ระยะเวลาทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ประเภทของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ดำรงและสินทรัพย์ขององค์กรที่ทำงานอยู่
2. ตัวแปรแสดงความรุนแรงของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในวันทำงานปกติ อันได้แก่ ปัญหานโยบายองค์กร หรือนโยบายของรัฐ ความกดดันทางธุรกิจ ความกดดันจากลูกค้าหรือสื่อมวลชน ความสัมพันธ์ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์กับผู้ร่วมงาน ผู้บริหารองค์กร และความยากซับซ้อนของลักษณะงาน

3.4 เครื่องมือเก็บข้อมูล

แม้การทบทวนวรรณกรรมจะไม่พบการวิจัยในบริบทของประเทศไทยที่ศึกษาเจาะจงไปที่การแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ แต่ได้พบการวิจัยในลักษณะใกล้เคียงที่กระทำกับประชากรกลุ่มอื่น เช่น การแสวงหาสารสนเทศของพนักงานบริษัท (กาญจนา รางเพชร, 2542) ของนักลงทุน (วินิตา สุริหาร, 2539) ของอาจารย์มหาวิทยาลัย (วชิราภรณ์ คลังชนสมบุรณ์, 2546) หรือกระทั่งของชาวประมง (สถิตพงษ์ บุญมีสุวรรณ, 2535) หรือทักษะการแก้ปัญหาของนักการตลาด (หนุ่ย แซ่แต้, 2549) ทำให้ผู้วิจัยสามารถประยุกต์ข้อถามในงานเหล่านี้ มาใช้ในการศึกษานี้ ด้วยเหตุนี้ แนวหลักทางระเบียบวิจัยของโครงการนี้ จึงเป็นเชิงปริมาณ (quantitative) ที่ใช้แบบสอบถามซึ่งส่งทางไปรษณีย์ (mail questionnaire) เป็นเครื่องมือสำคัญของการเก็บข้อมูล

ข้อถาม (statement) เพื่อวัดค่าของตัวแปรทั้งหมดได้มาจากงานวิจัยในอดีตที่บางส่วนได้รายงานความเชื่อถือได้ (reliability) และความถูกต้อง (validity) แต่ผู้วิจัยได้ปรับเพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยตัวอย่าง ซึ่งในที่นี้คือนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ แบบสอบถามดังที่แสดงในภาคผนวก ก. ประกอบด้วยห้าส่วน ส่วนแรกประกอบด้วยทั้งหมดแปดข้อ โดยข้อแรกสอบถามระดับความถี่ที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์รับทราบ (perceive) ว่าได้ใช้สารสนเทศชนิดต่างๆ โดยวงล้อมเลขหนึ่งถ้ารู้สึกว่าได้ใช้สารสนเทศชนิดนั้นบ่อยน้อยที่สุด และเพิ่มที่หนึ่งระดับ เมื่อรู้สึกว่าย่อยมากขึ้นจนถึงห้า เมื่อรู้สึกว่าย่อยมากที่สุด ข้อสองสอบถามความสำคัญของวัตถุประสงค์ที่ต้องใช้สารสนเทศ ข้อสามถึงข้อแปดอันเป็นข้อสุดท้ายในส่วนแรก สอบถามความถี่ของการใช้สื่อหกชนิดพร้อมรูปแบบของสื่อแต่ละชนิด ที่ใช้เพื่อรับสารสนเทศทางการเงินโดยการวงล้อมเลขหนึ่ง คือ แสดงความถี่ต่ำสุด และเลขห้าแสดงความถี่สูงสุด

ส่วนที่สอง มีสองข้อ ข้อแรกวัดความรุนแรงตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคจำนวนแปดประเภทที่เกิดขึ้นในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ และข้อที่สอง ถามหน่วยตัวอย่างว่าได้คำนึงถึงเกณฑ์มาตรฐานจำนวนเจ็ดชนิดมากหรือน้อยเพียงใด ในการเลือก

หลักทฤษฎี เพื่อมาวิเคราะห์โดยทั้งสองข้อให้หน่วยตัวอย่างวงล้อมเลขหนึ่ง เมื่อมีความเห็นด้วยน้อยที่สุด และห้าเมื่อแสดงความเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้ ข้อถามทั้งสองส่วนนี้ปรับปรุงมาจาก Baldwin (1996) สิทธิพร บัณฑิติก (2539) และกฤษณ์ เลิศอนันตวงศ์ (2545)

ส่วนที่สาม ประกอบด้วยสองข้อ ข้อแรกวัดทัศนคติของนักวิเคราะห์หลักทฤษฎีต่อช่องทางหรือสื่อที่ได้ใช้แสวงหาสารสนเทศทางการเงิน ประกอบด้วยข้อถามย่อยจำนวน 14 ข้อ ซึ่งปรับปรุงมาจากวินิตา สุริหาร (2539) ทั้งนี้ทัศนคติที่สอบถามแบ่งได้เป็นห้าระดับโดยหนึ่งซึ่งถึงระดับต่ำสุดของความเห็นด้วย และห้าซึ่งระดับสูงสุดของความเห็นด้วยนั้น ข้อที่สองสอบถามระดับความจำเป็นของการตรวจสอบแหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการแสวงหาสารสนเทศ โดยหน่วยตัวอย่างจะตอบหนึ่งอธิบายว่าความจำเป็นของแหล่งข้อมูลต่อการแสวงหาข้อมูลมีน้อยที่สุด และตอบห้า คือ มีมากที่สุด

ส่วนที่สี่ มีสองข้อรวมทั้งสิ้น 32 ข้อถามที่ปรับปรุงมาจากข้อถามในงานของหน่วย แซ่แต้ (2549) ที่ได้มาจาก problem solving inventory ของ Heppner (1988) เพื่อวัดทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทฤษฎี เนื่องจากการรวมทั้ง 32 ข้อถามในแบบสอบถามจะมีความยาวเกินหนึ่งหน้า แต่ Dillman (2000) แนะนำว่าทุกข้อถามไม่ควรยาวเกินหนึ่งหน้า ผู้วิจัยจึงต้องรวม 14 ข้อถามแรกไว้ในข้อถามที่หนึ่งของส่วนที่สี่ และอีก 18 ข้อถามในคำถามข้อที่สอง ทั้งนี้ บางข้อถาม (ในที่นี้คือ ข้อถามที่ 3, 4, 10 และ 13 ของคำถามข้อแรก และข้อถามที่ 1, 8, 11, 12 และ 17 ของข้อถามที่สอง) จะมีใจความตรงข้าม (alternate) กับข้ออื่น กล่าวคือ บางข้อถาม มีใจความทางบวก บางข้อมีใจความทางลบ การเรียบเรียงข้อถามแบบนี้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของ Dillman (2000) เพื่อดึงให้หน่วยตัวอย่างเอาใจใส่กับการตอบทุกข้อถาม Dillman (2000) อ้างว่าชุดข้อถามที่มีใจความไปในทางเดียวกันจะทำให้หน่วยตัวอย่างหมดความสนใจที่จะอ่านข้อถามโดยละเอียดและตอบทุกข้อในทำนองหรือทิศทางเดียวกัน ยังผลเสียต่อความน่าเชื่อถือของคำตอบที่ได้

ส่วนที่ห้า หรือส่วนสุดท้ายของแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามเก้าข้อ ใช้เพื่อสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และคุณสมบัติเฉพาะด้านของนักวิเคราะห์หลักทฤษฎีตอนท้ายสุดของแบบสอบถามเป็นส่วนที่ผู้วิจัยใช้ขอคุณหน่วยตัวอย่างและนำเสนอบทสรุปของการวิจัยเพื่อตอบแทนเวลาและความพยายามของหน่วยตัวอย่างที่ได้เสียสละให้ข้อมูลกับการวิจัยนี้

เมื่อพัฒนาแบบสอบถามได้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้ร่วมงานซึ่งเป็นอาจารย์จำนวนสามคนในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทดลองอ่านเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ความสมบูรณ์ และความกระชับของข้อถามตลอดจนความต่อเนื่อง เมื่อได้ปรับตามความเห็นของผู้ร่วมงาน ผู้วิจัยได้ให้นักวิเคราะห์หลักทฤษฎีที่ทำงานในรายการค่อหุ้นทางช่องเก้าขององค์กรสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) จำนวนสิบคน ได้ทดลองตอบแบบสอบถาม

(pretest) การปรับใจความ การจัดหน้า และข้อถามทำให้ได้แบบสอบถามที่พร้อมใช้งาน ทั้งนี้ได้รวมแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงจนพร้อมใช้งานจริงในภาคผนวก ก. แล้ว

เนื่องจากหน่วยตัวอย่างของงานวิจัยประกอบด้วยสองกลุ่มดังที่เรียนไปแล้วในตอนต้น คือ (1) นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ลงทะเบียน (listed) กับสำนักงาน กลต. และได้รับอนุญาตให้สามารถให้ความเห็นกับสาธารณชนเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ และ (2) ผู้ทำงานด้านหลักทรัพย์ที่เข้าสอบหลักสูตร CISA และ CFA ทำให้การนำส่งแบบสอบถามถึงหน่วยตัวอย่างสองกลุ่มนี้แตกต่างกัน เนื่องจากไม่มีข้อมูลที่อยู่ (mailing address) ของหน่วยตัวอย่างในกลุ่มสอง ผู้วิจัยจึงกำหนดให้พนักงานสนามดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนี้ในวันสอบ (รายละเอียดของการเก็บรวบรวมอยู่ในหัวข้อที่ 3.5) แต่ผู้วิจัยมีสถานที่ติดต่อของหน่วยตัวอย่างกลุ่มแรก ดังนั้นจึงเลือกนำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มแรกนี้ทางไปรษณีย์ การเลือกส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้หน่วยตัวอย่างกลุ่มแรกนี้แทนการใช้พนักงานสนามเป็นเพราะเมื่อตรวจสอบสถานที่ติดต่อในรายชื่อของหน่วยตัวอย่างที่มี พบว่าส่วนใหญ่เป็นสถานที่ทำงาน การส่งพนักงานสนามอาจไม่ชัดเจนหะการทำงานหรือหน่วยตัวอย่างอาจต้องการตอบในเวลาที่ต้องการเอง อีกทั้งข้อถามในแบบสอบถามได้พัฒนาอย่างชัดเจน และไม่มีประเด็นที่ต้องให้พนักงานสนามคอยชี้แจงในระหว่างที่หน่วยตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกส่งแบบสอบถามให้กับหน่วยตัวอย่างกลุ่มนี้ทางไปรษณีย์

เมื่อต้องส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ นักวิจัยจึงต้องคำนึงถึงการออกแบบจัดหน้าให้หน่วยตัวอย่างสามารถเข้าใจได้กระจ่างด้วยตนเอง (ไม่มีพนักงานสนามคอยแก้ข้อสงสัย) อีกทั้งแบบสอบถามควรต้องมีขนาดกะทัดรัดและทำให้หน่วยตัวอย่างต้องการตอบอย่างถูกต้อง และยินดีส่งคืนอย่างรวดเร็วให้กับผู้วิจัยโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้ทำตามคำแนะนำของ Dillman (2000) ดังต่อไปนี้

- ออกแบบให้แบบสอบถามถูกพิมพ์ในลักษณะสมุดเล่มเล็ก (booklet) ที่มีความกว้างยาวเพียง 5.5 x 8 นิ้ว เย็บแบบมุงหลังคา และพิมพ์ทั้งสองหน้า (two – sided printing) เพื่อควบคุมต้นทุนการจัดส่งและการรับคืน อีกทั้งทำให้หน่วยตัวอย่างไม่รู้สึกว่าเป็นแบบสอบถามหนา
- หน้าปกมีชื่อโครงการวิจัยและรูปภาพกราฟฟิคที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วางอยู่ในตำแหน่งที่ดึงดูดสายตา ได้รูปภาพเป็นชื่อ ตำแหน่งทางวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ และโทรสารของผู้วิจัยทั้งสองคน การให้รายละเอียดของผู้วิจัย สอดคล้องกับคำแนะนำของ Dillman (2000) ที่ต้องการแสดงให้เห็นหน่วยตัวอย่างตระหนักรู้เป็นอย่างดีถึงช่องทางที่สามารถใช้ติดต่อกับผู้วิจัย และเป็นการสร้างศรัทธาต่อหน่วยตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม หรือติดต่อกลับผู้วิจัยในกรณีที่มีคำถาม
- เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งคืนแบบสอบถามเมื่อหน่วยตัวอย่างตอบเสร็จสมบูรณ์ ปกหลังของแบบสอบถาม (ดูภาคผนวก ก) ได้พิมพ์ที่อยู่ของผู้วิจัยพร้อมติดตราไปรษณีย์

ยากกว่าไว้เรียบร้อยแล้ว เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จสิ้น หน่วยตัวอย่างจะได้รับคำชี้แจงในการพิมพ์และดัดลดเย็บกระดาษก่อนที่สามารถทิ้งในตู้ไปรษณีย์ที่สะดวกได้ทันที

3.5 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อเครื่องมือใช้เก็บรวบรวมข้อมูล (แบบสอบถาม) ได้รับการพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับว่า ข้อมูลที่ได้รับจะถูกต้อง (valid) และน่าเชื่อถือ (reliable) แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ รายละเอียดของกระบวนการสำรวจ (survey execution)

เนื่องจากหน่วยตัวอย่างของงานวิจัยประกอบด้วยสองส่วนคือ ส่วนแรกเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่มาจากรายชื่อของผู้ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. ให้สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ต่อสาธารณชนได้ และอีกส่วนหนึ่งมาจากผู้สอบ CISA เพื่อสามารถเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในระดับสูงขึ้นไป ดังนั้น การนำเสนอขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงต้องแบ่งออกเป็นสองส่วน ดังนี้

3.5.1 การเก็บข้อมูลจากผู้เข้าสอบหลักสูตร CISA

ในวันสอบเมื่อเดือนตุลาคม ศกที่แล้ว ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในส่วนของสถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนให้เข้าไปแจกแบบสอบถามกับผู้สอบได้ในเบื้องต้นผู้วิจัยต้องการได้การตอบกลับแบบสอบถามโดยเร็ว จึงดำริจะให้พนักงานสามารถให้หน่วยตัวอย่างตอบและรับคืนทันทีเมื่อเสร็จ แต่ทว่าสถานการณ์ไม่เอื้ออำนวยให้ทำตามที่คิดกล่าวคือ หน่วยตัวอย่างไม่ต้องการตอบแบบสอบถามก่อนเข้าห้องสอบ เพราะต้องการสมาธิเพื่อสอบ แต่ก็คงไม่ต้องการตอบแบบสอบถามหลังออกจากห้องสอบ เพราะต้องการพักผ่อนทันทีหลังการสอบสำคัญผ่านพ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้ไปตอบตามเวลาที่หน่วยตัวอย่างสะดวก และขอความร่วมมือให้ส่งกลับโดยเร็ว ทั้งนี้ของสำหรับส่งคืนแบบสอบถามที่ตอบเสร็จได้จำหน่ายของถึงผู้วิจัยและติดตราไปรษณียากรเรียบร้อยแล้วได้แนบไปพร้อมแบบสอบถามที่แจกให้กับหน่วยตัวอย่างในวันสอบนั้น จำนวนทั้งสิ้น 300 คน

เพราะตระหนักดีว่าการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งให้หน่วยตัวอย่างในลักษณะนี้คงต่ำ ผู้วิจัยในเบื้องต้นจึงต้องการติดตาม (follow-up) การตอบกลับแบบสอบถาม แต่เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เจ้าของมีรายชื่อและสถานที่ติดต่อของหน่วยตัวอย่างไม่สะดวกที่จะเปิดเผยรายละเอียด ผู้วิจัยจึงต้องยอมรับว่าไม่สามารถดำเนินการติดตามได้ตั้งใจไว้ โดยที่การตอบกลับของผู้สอบ CISA นี้เป็นจำนวน 33 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11

3.5.2 การเก็บข้อมูลจากนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

จากจำนวนนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ 150 คนที่ได้รับความอนุเคราะห์รายชื่อและที่อยู่ติดต่อทางไปรษณีย์จากสำนักงาน กสท. ผู้วิจัยจึงจัดเตรียมแบบสอบถามพร้อมจดหมายนำ (cover letter) แต่เนื่องจากการสำรวจเป็นกระบวนการเก็บข้อมูลที่แม้จะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง (Hair, et.al., 2003) แต่ข้อด้อยที่นักวิจัยต้องป้องกันหรือปฏิบัติเพื่อให้เกิดข้อด้อยนั้นน้อยที่สุด คือ อัตราการตอบกลับต่ำ (low response rate) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พยายามอย่างที่สุดที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการสำรวจ (Babbie, 2004; Hair, et.al., 2003) เพื่อให้อัตราตอบกลับสูงที่สุดเท่าที่ทำได้ กล่าวคือ ประมาณสิบวันก่อนที่จะส่งแบบสอบถามให้หน่วยตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายแจ้งให้ทราบล่วงหน้า (prenotification) ดังสำเนาในภาคผนวก ข. การเลือกวิธีแจ้งให้ทราบล่วงหน้านี้ได้รับการยืนยันในหลายงานวิจัยว่าช่วยเพิ่มอัตราการตอบกลับ (ซัทพ์งส์ ดั้งมณี และคณะ 2549; ปรีดา เพ็ญการ, 2539) หลังจากนั้นในวันที่ 19 ตุลาคม ศกที่แล้ว นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ตกเป็นหน่วยตัวอย่างทุกคนได้รับ (1) แบบสอบถาม (2) จดหมายนำ (แสดงสำเนาในภาคผนวก ค) และ (3) ซองจดหมายจำหน่ายถึงผู้วิจัยและติดตราไปรษณียากรแล้วเพื่อให้หน่วยตัวอย่างส่งกลับแบบสอบถามที่ตอบแล้ว

เพื่อเพิ่มอัตราตอบกลับ ผู้วิจัยจึงดำเนินการติดตาม (follow-up) โดยการติดตามครั้งแรกเกิดขึ้นในวันที่ 31 ตุลาคม ศกที่แล้ว ทั้งนี้ หน่วยตัวอย่างทุกคนจะได้รับจดหมายจากผู้วิจัย (ดังสำเนาในภาคผนวก ง.) โดยหนังสือนี้จะทำสองหน้าที่คือ (1) ขอบคุนหน่วยตัวอย่างที่ได้ตอบและส่งกลับแบบสอบถามแล้ว หรือ (2) เรียนเตือนหน่วยตัวอย่างที่อาจยังไม่มีโอกาสได้ตอบแบบสอบถามให้รีบดำเนินการโดยเร็ว

การติดตามครั้งที่สองอันเป็นครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นในวันที่ 14 พฤศจิกายน ศกที่แล้ว โดยหน่วยตัวอย่างที่ยังไม่ได้ส่งกลับแบบสอบถามจะได้รับ (1) แบบสอบถาม (2) จดหมายนำ (ดังสำเนาในภาคผนวก จ.) และ (3) ซองจดหมายเพื่อให้หน่วยตัวอย่างส่งกลับ ทั้งนี้สาระในจดหมายนำจะสื่อสารไปยังหน่วยตัวอย่างถึงความจำเป็นและสำคัญของการร่วมให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้ การทราบหน่วยตัวอย่างท่านใดได้ (หรือยังไม่ได้) ตอบกลับแบบสอบถาม มาจากการใช้เลขที่อ้างอิงในแบบสอบถาม ซึ่งเมื่อมีการตอบกลับ ผู้วิจัยจะทราบทันที ทำให้การทวงถามในครั้งสุดท้ายนี้เกิดขึ้นเฉพาะหน่วยตัวอย่างที่ยังไม่ตอบกลับ

วันสุดท้ายของการเก็บข้อมูล (cut-off) คือวันที่ 31 ธันวาคม ศกที่แล้ว พบว่ามีจำนวนแบบสอบถามส่งกลับมาทั้งสิ้น 159 ฉบับ และเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ (usable) ได้ทั้งสิ้น 159 ฉบับ นั่นคือ มีอัตราตอบกลับร้อยละ 43 การตรวจสอบผู้ไม่ตอบกลับ (non response analysis) ด้วยวิธี trend projection (Couper & Groves, 1996; Smith, 1997) ไม่พบว่าความแตกต่างระหว่างผู้ตอบและผู้ไม่ตอบกลับมีนัยสำคัญทางสถิติ และในวันที่ 11 มกราคม ศกนี้ ผู้วิจัยได้จัดส่งหนังสือขอบคุณ (ดังที่แสดงในภาคผนวก ฉ.) ให้กับหน่วยตัวอย่างทุกคน

เมื่อรวมจำนวนแบบสอบถามจากหน่วยตัวอย่างสองกลุ่ม จะพบว่ามีจำนวน 192 ฉบับ (หรือคืออัตราตอบกลับรวมร้อยละ 29) ที่ได้ใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องแล้วเพื่อบันทึกข้อมูลทั้งหมดตามคู่มือการลงรหัส (coding) ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นสำหรับการวิเคราะห์ด้วย SPSS ต่อไป

3.6 ความเชื่อถือได้ (reliability) และความถูกต้อง (validity) ของแบบสอบถาม

ความเชื่อถือได้ (reliability) ของแบบสอบถาม คือ ความสามารถของแบบสอบถามในการวัดค่าที่เท่ากันได้ในทุกครั้งที่วัด ในขณะที่ความถูกต้อง (validity) คือความสามารถที่วัดได้ค่าของตัวแปรตามที่นักวิจัยต้องการวัด (Babbi, 2004) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พยายามอย่างที่สุดที่จะตรวจสอบให้แบบสอบถามสามารถใช้วัดค่าตัวแปรสำคัญในงานนี้ได้เป็นอย่างดี และถูกต้องที่สุด ความพยายามที่รวบรวมถึง

1. ความพยายามในการออกแบบแบบสอบถามให้หน่วยตัวอย่างสามารถให้ข้อมูลโดยง่ายและชัดเจน การออกแบบได้เป็นไปตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญการเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจ (Hair, et.al., 2003; Babbi, 2004; Dillman, 2000) ดังนี้

- แบบสอบถามถูกออกแบบในลักษณะของสมุดเล่มเล็ก (booklet) อันมีขนาด 7 x 8 นิ้ว เย็บแบบมุงหลังคามีจำนวนเก้านาทีที่ไม่รวมปก เหตุผลสำคัญของการใช้รูปแบบสมุดเล่มเล็กเพื่อต้องการให้หน่วยตัวอย่างไม่รู้สึกว่าเป็นแบบสอบถามหนา และใช้เวลาในการตอบไม่มาก ช่วยกระตุ้นให้รีบตอบและส่งคืนโดยเร็ว

- เนื่องด้วยต้องการอำนวยความสะดวกให้หน่วยตัวอย่างเมื่อได้ตอบเสร็จและพร้อมส่งกลับแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ (1) แนบซองจดหมายจำหน่ายเสร็จถึงผู้วิจัยและมหาวิทยาลัยต้นสังกัด พร้อมติดตราไปรษณียากรเรียบร้อย และ (2) อธิบายที่ปกหลังของแบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการพับแบบสอบถามเพื่อให้สามารถพับใส่ซองแล้วทิ้งที่ตู้ไปรษณีย์ตามสะดวกได้ทันที หน่วยตัวอย่างไม่ต้องรับภาระหาซองหรือซื้อตราไปรษณียากรเอง

- ความพยายามของนักวิจัยในการตอบแทนการเสียสละเวลาของหน่วยตัวอย่างเพื่อการตอบแบบสอบถาม มักทำให้หน่วยตัวอย่างยินดีที่จะให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ตามจริง (Dillman, 2000) ทั้งนี้การตอบแทนไม่จำเป็นต้องเป็นเงิน ดังนั้น ในที่นี้ผู้วิจัยจึงได้เสนอในส่วนสุดท้ายของแบบสอบถาม ข้อสรุปของผลวิจัย เพื่อเป็นการตอบแทนหน่วยตัวอย่างที่ได้ให้ข้อมูลกับงานนี้

- จดหมายนำ (cover letter) ถือเป็นคำแนะนำนักวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และชี้ถึงความสำคัญของการให้ข้อมูลของหน่วยตัวอย่าง Dillman (2000) เสนอว่า บุคคลที่ลงนามในจดหมายนำ ควรเป็นบุคคลที่หน่วยตัวอย่างส่วนใหญ่รู้จักยอมรับและยินดีที่จะร่วมให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ในที่นี้ผู้ลงนามในจดหมายนำทุกฉบับ คือ ผู้ร่วมวิจัย (รองศาสตราจารย์

ดร.พรอนงค์ บุษราตระกูล) ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำในภาควิชาการธนาคารและการเงิน ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ตลอดจนมีผลงานเป็นที่ยอมรับของบุคลากรทางการลงทุนและการซื้อขายหลักทรัพย์ การกระทำเช่นนี้เพื่อให้หน่วยตัวอย่างเกิดความคุ้นเคยและยินยอมตอบแบบสอบถามโดยเร็ว หรือกล้าที่จะสอบถามในกรณีที่มีคำถาม

- หน้าปกของแบบสอบถาม ประกอบด้วยรูปภาพที่สื่อถึงความทันสมัยของสารสนเทศกับการเงิน ชื่อผู้วิจัยทั้งสองและช่องทางการติดต่อ ตลอดจนสัญลักษณ์ความร่วมมือระหว่างคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การชี้แจงรายละเอียดโดยกระจำบบหน้าปกแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ช่วยทำให้หน่วยตัวอย่างวางใจว่าการเก็บข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าทางวิชาการ ไม่มีผลประโยชน์ทางธุรกิจ อีกทั้งหน่วยตัวอย่างสามารถติดต่อผู้วิจัยได้หลายช่องทาง ทำให้คำถามที่อาจมีได้รับคำตอบโดยเร็ว น่าจะช่วยเพิ่มการตอบกลับ (Dillman, 2000)

2. นอกเหนือประเด็นการออกแบบสอบถาม เพื่อเชิญชวนให้หน่วยตัวอย่างตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยยังผนวกแนวคิดของ (1) การแจ้งให้ทราบล่วงหน้า (prenotification) ในการดำเนินการสำรวจ เพราะมีการค้นพบว่า การแจ้งให้ทราบล่วงหน้าช่วยเพิ่มอัตราตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ (Dillman, 2000 ; ซัชพงค์ ตั้งมณี และคณะ, 2549) และ (2) การทดสอบแบบสอบถาม (pretest) กับนักวิเคราะห์หลักทรัพย์จริงเพื่อรับทราบความเห็นต่อการใช้คำ การจัดรูปหน้า หรือกระตังขนาดตัวอักษร ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ช่วยปรับแบบสอบถามให้เป็นที่เข้าใจตรงกันของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

3. การใช้ข้อมูลจากทั้งนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ลงทะเบียนกับสำนักงาน ก.ล.ต. กับผู้เข้าสอบ CISA แม้จะมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ผลสรุปที่ได้จะครอบคลุมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่มีประสบการณ์ และที่กำลังจะปรับปรุงตนเองให้มีความสามารถมากขึ้น ยังผลให้งานวิจัยมีความถูกต้องเชิงภายนอก (external validity) (Cook & Campbell, 1979)

4. ผู้วิจัยเลือกใช้สัมประสิทธิ์ครอนบาค (cronbach's alpha) เพื่อตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability) ของตัวแปรที่วัดด้วยคำถามมากกว่าหนึ่งคำถาม เช่น ในงานวิจัยนี้วัดทักษะการแก้ปัญหาด้วยคำถามในส่วนที่สี่ของแบบสอบถามจำนวน 32 คำถาม ค่าสัมประสิทธิ์ที่ยอมรับว่าสามารถยืนยันความเชื่อถือได้ของตัวแปรใดๆ ต้องมีค่าเกิน 0.7 (Nunnally, 1978) หรืออย่างน้อยต้องเกิน 0.6 (Hair, et.al., 2003)

3.7 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล (data analysis framework)

การเก็บข้อมูลข้างต้นคงชี้ให้เห็นแล้วว่าหน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) เป็นปัจเจกบุคคล (individual) ทั้งนี้ เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) และตารางแจกแจงความถี่ (cross tabulation) เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากร (demographics) ของหน่วยตัวอย่าง รูปแบบการแสวงหาสารสนเทศ และทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ให้ข้อมูลกับการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากข้อถามส่วนมากมักสอบถามความเห็นโดยหนึ่งแสดงความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด และห้าแสดงความคิดเห็นด้วยมากที่สุด การรายงานตัวเลขของข้อถามเหล่านี้นอกจากจะนำเสนอในรูปแบบสถิติพรรณนาแล้วผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์ในตาราง 3.1 เพื่อระบุว่าระดับความเห็นด้วยดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์น้อย ก่อนข้างน้อย ปานกลาง ก่อนข้างมาก หรือมาก (Hair, et. al., 2003) โดยขนาดของช่วงคือ 0.8 ได้จากพิสัยหารด้วยจำนวนช่วงหรือค่า $(5 - 1) / 5$

ตารางที่ 3.1 แสดงการรายงานระดับความเห็นด้วย

ช่วงที่เป็นไปได้	ระดับความเห็น
1 – 1.80	น้อย
1.81 – 2.60	ค่อนข้างน้อย
2.61 – 3.40	ปานกลาง
3.41 – 4.20	ค่อนข้างมาก
4.21 – 5.00	มาก

2. การใช้การวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) กับ (ก) ข้อมูลในข้อ 1.2 ของแบบสอบถามเพื่อให้สามารถฉายภาพมิติ (dimension) ของเป้าหมายในการใช้สารสนเทศตามที่หน่วยตัวอย่างได้แสวงหา (seek) มา (ข) ข้อมูลในข้อ 3.1 เพื่อลองพิจารณา (explore) ทศนคติย่อยต่อช่องทางที่หน่วยตัวอย่างใช้แสวงหาสารสนเทศ และ (ค) ข้อมูลในข้อที่ 4.1 และ 4.2 เพื่อฉายภาพมิติย่อยของการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ การตัดสินใจเกี่ยวกับจำนวนปัจจัยที่ได้ขึ้นกับ (1) เกณฑ์ที่ค่า Eigen ของปัจจัยมีค่ามากกว่าหนึ่ง (2) ความหมายของแต่ละปัจจัย และ (3) ความสามารถในการอธิบายความผันแปรของข้อความทั้งหมดตลอดจนการพิจารณาแผนภาพ scree plot ทั้งนี้ การสกัดปัจจัยจะกระทำด้วยวิธี principal component และการหมุนปัจจัยจะด้วยวิธี varimax เกณฑ์การพิจารณาเหล่านี้ผู้วิจัยได้มาจาก Rummel (1970) Pedhauer และ Schmelkin (1991) และกัลยา วาณิชย์บัญชา (2544)

การตรวจสอบความเหมาะสมของผลการวิเคราะห์ปัจจัยตลอดจนโครงสร้างของปัจจัยที่ได้จะกระทำด้วยค่าดัชนี KMO (Kaiser – Meyer – Olkin index) และระดับนัยสำคัญจากการทดสอบของ Bartlet (Bartlet's test of Sphericity) หากผลการวิเคราะห์ปัจจัยและโครงสร้างของ

ปัจจัย มีความเหมาะสมเมื่อดัชนี KMO มีค่าน้อย 0.60 (Norusis, 1998) หรือ 0.70 (Kaiser, 1974) และการทดสอบ Bartlett มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Norusis, 1993)

3. การใช้สถิติอนุมาน (inferential statistics) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหา ในการนี้ผู้วิจัยต้องสร้างตัวแปร (construct) ทางการแสวงหาสารสนเทศใหม่ขึ้นสามตัวแปร และตัวแปรทักษะการแก้ปัญหาหนึ่งตัวจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดังนี้

- ความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศ

ตัวแปรนี้หมายถึง ระดับความบ่อยของการแสวงหาสารสนเทศตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่าง จำนวนห้าประเภทคือ トラสารหนี้ หุ่น トラสารเงิน ข้อมูลเศรษฐกิจ ข้อมูลการค้าและการลงทุน และค่าของตัวแปรนี้ได้จากค่าเฉลี่ยของข้อมูลจากข้อ 1.1 ในแบบสอบถาม ดังนั้น ช่วงค่าที่เป็นไปได้ หรือพิสัย (range) คือ 1 ถึง 5

- ความถี่ของการใช้สื่อเพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ตัวแปรนี้หมายถึง ระดับความบ่อยตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างในการใช้สื่อหรือช่องทางใดๆ เพื่อแสวงหาสารสนเทศ ค่าของตัวแปรนี้คือค่าเฉลี่ยของข้อถามสิบสองข้อของข้อ 1.3 ถึง 1.8 ที่เกี่ยวกับความถี่ของการใช้สื่อแปดประเภท (ไม่นับรวมรูปแบบการใช้สื่อ) ดังนั้น พิสัยหรือช่วงที่เป็นไปได้คือ 1 ถึง 5

- ความรุนแรงของปัญหาจากการวิเคราะห์หลักทรัพย์

ตัวแปรนี้หมายถึง ระดับความรุนแรง (severity) ตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างต่อปัญหาหรืออุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่อาจเกิดในวันทำงานปกติ ค่าของตัวแปรนี้มาจากค่าเฉลี่ยของข้อถามแปดข้อในข้อ 2.1 ของแบบสอบถาม ดังนั้นค่าที่เป็นไปได้หรือพิสัยอยู่ในช่วง 1 ถึง 5

- ทักษะการแก้ปัญหา

ตัวแปรนี้หมายถึง ระดับความสามารถตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างในการแก้ (solve) ปัญหาทั่วไปที่ประสบ ค่าของตัวแปรนี้ได้จากค่าเฉลี่ยของข้อถามจำนวน 32 ข้อในส่วนที่สี่ของแบบสอบถาม ดังนั้นค่าที่เป็นไปได้หรือพิสัยอยู่ในช่วง 1 ถึง 5

ดังนั้น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อสุดท้ายด้วยสถิติอนุมาน จึงประกอบด้วย การทดสอบสมมติฐานด้านความสัมพันธ์ของสองตัวแปร (bivariate correlation) จำนวนสามสมมติฐาน ดังนี้ สมมติฐานแรกต้องการทดสอบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหาที่มีนัยสำคัญทางสถิติ สมมติฐานที่สองต้องการทดสอบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของปัญหาจากการวิเคราะห์หลักทฤษฎีกับทักษะการแก้ปัญหาที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความสัมพันธ์ของตัวแปรคู่สุดท้ายที่ต้องการทดสอบ คือ ระหว่างความถี่ของการใช้สื่อหรือช่องทางแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา ทั้งนี้ระดับนัยสำคัญที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ 0.05

การทดสอบความสัมพันธ์ข้างต้นเป็นการทดสอบทั้งการมี (exist) และขนาด (magnitude) ของความสัมพันธ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation analysis) อันเป็นการวิเคราะห์พาราเมตริก (parametric analysis) โดยที่เงื่อนไขพื้นฐานอันสำคัญคือตัวแปรทั้งคู่ต้องแจกแจงแบบปกติ ดังนั้นก่อนทดสอบความสัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงต้องตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปรให้เป็นไปตามเงื่อนไขพื้นฐาน หากตัวแปรที่ได้จากแบบสอบถามไม่แจกแจงแบบปกติ ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้การทดสอบแบบนอนพาราเมตริก (nonparametric test) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545)

สถาบันวิทยบริการ
วชิราวุธวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ความนำ

บทนี้แสดงผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ด้วยเทคนิควิเคราะห์ตามที่เสนอในบทที่ผ่านมา การนำเสนอผลการวิเคราะห์ประกอบด้วยหัวข้อย่อย คือ การรายงานลักษณะสำคัญ (profile) ของหน่วยตัวอย่าง การตรวจสอบความเชื่อถือได้ ลักษณะและรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศ ทักษะการแก้ปัญหา และการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา

4.2 ลักษณะสำคัญ (profile) ของหน่วยตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 ถึง 4.3 รายงานลักษณะของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ร่วมให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ประเด็นสำคัญมีดังนี้

ตารางที่ 4.1 ลักษณะสำคัญของหน่วยตัวอย่าง

ตัวแปร	จำนวน (ร้อยละ)
เพศ (N = 190)	
ชาย	112 (59)
หญิง	78 (41)
อายุ (N = 190)	
น้อยกว่า 30 ปี	85 (44)
31 – 40 ปี	85 (44)
41 – 50 ปี	16 (9)
51 ปี หรือมากกว่า	4 (3)
สถานภาพสมรส (N = 184)	
โสด	148 (80)
สมรส	36 (20)
การศึกษาสูงสุด (N = 192)	
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	2 (1)
ปริญญาตรี	51 (27)
สูงกว่าปริญญาตรี	139 (72)

- ประมาณ 3 ใน 5 คน เป็นชาย ร้อยละ 88 มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และ 4 ใน 5 คน เป็นโสด เป็นที่น่าสังเกตว่านักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ตกเป็นหน่วยตัวอย่างถึงร้อยละ 72 มีการศึกษาสูงสุดมากกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางการงานที่สำคัญของหน่วยตัวอย่าง

ตัวแปร	จำนวน (ร้อยละ)
คุณวุฒิวิชาชีพ	
การสอบ CISA (N = 192)	
สอบผ่านขั้นแรกเป็นอย่างน้อย	30 (16)
ไม่เคยสอบหรือยังสอบไม่ผ่าน	162 (84)
การสอบ CFA (N = 192)	
สอบผ่านขั้นแรกเป็นอย่างน้อย	23 (12)
ไม่เคยสอบหรือยังสอบไม่ผ่าน	169 (88)
ระยะเวลาในตำแหน่งปัจจุบัน (N = 188)	
น้อยกว่า 2 ปี	63 (34)
2 – 5 ปี	66 (35)
5 – 10 ปี	22 (12)
10 ปี หรือมากกว่า	37 (19)
ประเภทของนักวิเคราะห์ (N = 174)	
รับผิดชอบหลักทรัพย์เป็นรายๆ หรือกลุ่ม	110 (63)
วิเคราะห์ภาพรวม	64 (37)
จำนวนสินทรัพย์ขององค์กรที่วิเคราะห์ (N = 153)	
ต่ำกว่า 5 พันล้านบาท	87 (57)
5 พันล้าน ถึง 5 หมื่นล้านบาท	56 (37)
5 หมื่นล้านบาทขึ้นไป	10 (6)
การมีห้องสมุดในองค์กรและสิทธิการใช้ (N = 180)	
องค์กรไม่มีห้องสมุด	126 (70)
องค์กรมีและมีสิทธิ์ใช้	54 (30)
ความถี่ในการใช้ห้องสมุดที่องค์กร (N = 54)	
ไม่เคยใช้	2 (4)
ใช้บ้าง	34 (63)
ใช้ประจำ	18 (33)

- ร้อยละ 34 อยู่ในตำแหน่งปัจจุบันไม่ถึงสองปี และด้วยสัดส่วนเดียวกันอยู่ในตำแหน่งมากกว่าสองแต่ไม่เกินห้าปี เป็นที่น่าสังเกตว่าร้อยละ 19 ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันเกินสิบปี เมื่อพิจารณาประเภทของนักวิเคราะห์ ร้อยละ 37 รับผิดชอบภาพรวมที่เฉลี่ยจะได้รับมอบหมายเป็นส่วนๆ (หนึ่งส่วนหรือหนึ่งพอร์ตอาจหมายถึงหนึ่งหลักทรัพย์หรือมากกว่าก็ได้)

ตารางที่ 4.3 ระดับที่สอบผ่านของหลักสูตร CISA และ CFA

หลักสูตร	จำนวน (ร้อยละ)
หลักสูตร CISA (N = 28)	
ขั้นที่ 1	25 (89)
ขั้นที่ 2	2 (7)
ขั้นที่ 3	1 (4)
หลักสูตร CFA (N = 23)	
ขั้นที่ 1	15 (66)
ขั้นที่ 2	4 (17)
ขั้นที่ 3 หรือสูงสุด	4 (17)

- เมื่อพิจารณาคูณวุฒิวิชาชีพ จะเห็นว่ามีจำนวน 28 คน จากหน่วยตัวอย่างทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 16 สอบผ่านหลักสูตร CISA ขั้นที่ 1 เป็นอย่างน้อย และมีจำนวน 23 คน จากหน่วยตัวอย่างทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ 12 สอบผ่านหลักสูตร CFA ขั้นที่ 1 เป็นอย่างน้อย ในจำนวนผู้สอบผ่านหลักสูตร CISA พบว่าร้อยละ 89 สอบผ่านขั้นแรก และมีเพียงร้อยละ 4 สอบผ่านขั้นสูงสุด ทำนองเดียวกันร้อยละ 66 ของผู้สอบในหลักสูตร CFA ได้สอบผ่านขั้นแรก และอีกร้อยละ 17 สอบผ่านขั้นสูงสุด

- การพิจารณาประเด็นด้านองค์กรที่หน่วยตัวอย่างทำงานอยู่ พบว่ามากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57) วิเคราะห์หลักทรัพย์ของบริษัทที่มีสินทรัพย์ต่ำกว่าห้าพันล้านบาท อีกร้อยละ 37 วิเคราะห์ของบริษัทที่มีสินทรัพย์ในช่วงห้าพันล้านถึงห้าหมื่นล้านบาท เป็นที่น่าสังเกตว่าร้อยละ 70 ของหน่วยตัวอย่างทำงานในองค์กรที่ไม่มีห้องสมุด และเมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ทำงานในองค์กรที่มีห้องสมุด พบว่า 1 ใน 3 ได้ใช้ประจำและอีกร้อยละ 66 ใช้บ้าง

นอกเหนือจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ตามที่เสนอข้างต้น การศึกษาครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลของความรุนแรงตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในวันทำงานปกติ (ได้ข้อมูลนี้จากข้อ 2.1 ในแบบสอบถาม) ผลจากการใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) กับข้อมูลส่วนนี้อยู่ในตารางที่ 4.4 ทั้งนี้จะเห็นว่าหน่วยตัวอย่างรับรู้โดยเฉลี่ยถึงความรุนแรงของปัญหาเป็น 3.05 ดังนั้นจากเกณฑ์ที่อธิบายในตารางที่ 3.1 จะเห็นว่าหน่วยตัวอย่างเห็นปัญหามีความรุนแรงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยที่สามลำดับแรกที่หน่วย

ตัวอย่างพบว่ารุนแรงมากที่สุด คือ (1) ความกดดันจากลูกค้า (2) ความกดดันจากธุรกิจและ (3) ความยากของงาน ในขณะที่การรับรู้อุปสรรคว่ารุนแรงน้อยที่สุดสามลำดับสุดท้ายคือ (1) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (2) ความสัมพันธ์กับผู้บริหารและ (3) ความกดดันจากสื่อมวลชน

ตารางที่ 4.4 แสดงสถิติพื้นฐานของระดับความรุนแรงของอุปสรรค หรือปัญหาที่หน่วย ตัวอย่างรับรู้ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์

ประเด็นปัญหา	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความกดดันจากลูกค้า	3.71	1.714
ความกดดันทางธุรกิจ	3.51	.971
ความยากของลักษณะงาน	3.30	1.077
นโยบายของรัฐบาล	3.04	1.079
นโยบายองค์กร	2.99	.905
ความกดดันจากสื่อมวลชน	2.74	.919
ความสัมพันธ์กับผู้บริหารองค์กร	2.60	1.007
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	2.44	.991

* โดย 1 เมื่อรับรู้ว่ารุนแรงน้อยที่สุด และ 5 เมื่อรับรู้ว่ารุนแรงมากที่สุด

4.3 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability)

ตามที่ได้เสนอในบทที่แล้วว่าในงานวิจัยนี้มีตัวแปรจำนวนหนึ่งที่เกิดการวัดค่าด้วย ข้อถามมากกว่าหนึ่งข้อถาม Nunnally (1978) แนะนำว่า ก่อนที่จะรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยต้องรายงานผลการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของตัวแปรกลุ่มนี้ก่อนรายงานข้อค้นพบ อื่นๆ งานวิจัยนี้เลือกเสนอค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค เพื่อยืนยันความเชื่อถือได้ของตัวแปรที่ได้จากการวัดด้วยหลายข้อถาม ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงในตารางที่ 4.5 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าตัวแปรทั้งห้าตัวมีความเชื่อถือได้ (Nunnally, 1978; Hair, et al., 2003)

ตารางที่ 4.5 แสดงสัมประสิทธิ์ครอนบาค

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์
ความถี่ของการใช้สารสนเทศ	0.7985
ความถี่ของการใช้สื่อค้นหาข้อมูล	0.7509
ความรุนแรงของปัญหาจากการวิเคราะห์หลักทรัพย์	0.6808
ทัศนคติต่อช่องทาง หรือสื่อที่ใช้แสวงหาสารสนเทศ	0.6197
ทักษะการแก้ปัญหา	0.6962

4.4 ลักษณะและรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศ

การนำเสนอผลของการวิเคราะห์ลักษณะ ตลอดจนรูปแบบการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ร่วมให้ข้อมูลกับงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยสี่ส่วน คือ (1) ชนิดของสารสนเทศที่นักวิเคราะห์แสวงหา (2) วัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศ (3) สื่อหรือช่องทางที่ใช้ค้นหาสารสนเทศ ตลอดจนทัศนคติต่อช่องทางหรือสื่ออื่นๆ (4) สารสนเทศที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์

4.4.1 ชนิดของสารสนเทศที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ใช้

ข้อ 1.1 ของส่วนที่ 1 ในแบบสอบถามได้เก็บข้อมูลความถี่ในการใช้สารสนเทศประเภทต่างๆ ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ที่สามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.6

ผลที่นำเสนอในตารางที่ 4.6 ทำให้เห็นว่าหน่วยตัวอย่างใช้สารสนเทศที่เกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ด้วยความถี่ต่ำสุด และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นว่า ความถี่ของการใช้ (1) ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ ดัชนีตลาด (2) ข้อมูลราคาหุ้น เช่น ราคาเสนอซื้อ หรือราคาจัด และ (3) อัตราการเจริญเติบโต (GDP) จัดเป็นข้อมูลสามชนิดที่หน่วยตัวอย่างใช้บ่อยที่สุด ในขณะที่การใช้ (1) ข้อมูลราคาของตราสาร (2) ข้อมูลตลาดตราสารหนี้ และ (3) ดัชนีอัตราผลตอบแทนตราสารหนี้ มีความถี่ต่ำสุดสามลำดับสุดท้าย

4.4.2 วัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศ

ตารางที่ 4.7 ซึ่งรายงานความสำคัญตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างที่มีต่อวัตถุประสงค์สืบประการของการแสวงหาสารสนเทศ ชี้ว่า

- วัตถุประสงค์สามประการแรกที่หน่วยตัวอย่างเห็นว่าสำคัญมากที่สุด คือ การใช้ (1) เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงิน (2) เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ และ (3) เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านการเงิน
- ส่วนวัตถุประสงค์สามประการที่หน่วยตัวอย่างเห็นว่าสำคัญน้อยที่สุดสามประการ ได้แก่ การใช้ (1) เพื่อช่วยเพิ่มอัตราผลตอบแทนแก่บริษัท (2) เพื่อประกอบรายงานเสนอผู้บริหารระดับสูง และ (3) เพื่อเป็นข้อมูลวางแผนทางการเงินในอนาคต

แม้การรายงานผลดังในตารางที่ 4.7 จะมีประโยชน์เพราะช่วยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างที่มีต่อวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศจำนวนสิบข้อ แต่ประโยชน์ยังคงจะจำกัด เพราะเป็นการนำเสนอในระดับ

ย่อย (macro level) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อนำเสนอความสำคัญตามการรับรู้
ข้างต้นในภาพกว้าง (macro level) (Rummel, 1970)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลที่หน่วยตัวอย่างรับรู้
ต่อการใช้สารสนเทศชนิดต่าง ๆ

ประเภท	ค่าเฉลี่ย *	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สารสนเทศเกี่ยวกับตราสารหนี้	2.21	0.92
ดัชนีอัตราผลตอบแทน	2.46	1.07
ข้อมูลตลาดตราสารหนี้ ดัชนีตลาด	2.20	1.05
ข้อมูลราคารายตัวเสนอซื้อ / ขาย	1.99	1.06
สารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์	4.45	0.64
ข้อมูลตลาดตราสารหนี้ ดัชนีตลาด	4.59	0.70
ข้อมูลราคารายตัวเสนอซื้อ / ขาย	4.53	0.77
ดัชนีอัตราผลตอบแทน	4.25	0.86
สารสนเทศของผู้ออกตราสารทางการเงิน	3.75	0.90
รายงานฐานะทางการเงิน งบการเงิน	4.28	1.05
ข้อมูลการดำเนินงาน ควบรวมกิจการ	3.68	1.11
รายชื่อคณะกรรมการและผู้บริหาร	3.29	0.97
สารสนเทศทางเศรษฐกิจการเงิน	3.96	0.68
แนวโน้มตลาดเงิน ตลาดทุน	4.23	0.75
นโยบายภาครัฐ	4.10	0.78
รายงานกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	3.81	0.91
ผลงานวิจัยต่างๆ	3.70	0.96
สารสนเทศทางการค้า การลงทุน	4.22	0.71
อัตราการเจริญเติบโต (GDP)	4.37	0.73
ตัวเลขนำเข้าส่งออก	4.19	0.85
ดุลบัญชีเดินสะพัด	4.11	0.90

* โดย 1 คือ ความถี่น้อยที่สุด และ 5 คือ ความถี่สูงสุด

ผลการวิเคราะห์ปัจจัย (ใช้เทคนิคการสกัดปัจจัยแบบ Principal component และหมุน
ปัจจัยเป็น varimax) ที่กระทำกับระดับความสำคัญของวัตถุประสงค์การแสวงหาสารสนเทศ
จำนวนสิบข้อได้แสดงในตารางที่ 4.8 ทั้งนี้จะเห็นว่าเมื่อพิจารณาในภาพกว้างหรือภาพรวมจะ
เห็นว่าหน่วยตัวอย่างยอมรับการแสวงหาสารสนเทศมีขึ้นเพื่อตอบสนองสองวัตถุประสงค์ คือ (1)

เพื่อใช้ในหน้าที่การงาน (เช่น ใช้ประกอบรายงานให้ผู้บริหารและสามารถเพิ่มอัตราผลตอบแทน
ในบริษัท หรือใช้วางแผนการเงิน) และ (2) เพื่อตอบสนองความต้องการข้อมูล หรือสารสนเทศ
(information need) (เช่น ใช้ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงิน และเป็นข้อมูลใหม่ๆ ในการ
สนทนากับผู้อื่น) ทั้งนี้ วัตถุประสงค์โดยรวมทั้งสองสามารถอธิบายความแปรปรวนของ
วัตถุประสงค์ย่อยสิบประการนั้นได้ถึงร้อยละ 53.5 โดยที่ปัจจัยแรก (การแสวงหาเพื่อใช้ในการ
งาน) สามารถอธิบายได้ร้อยละ 30.15 และปัจจัยที่สอง (การแสวงหาเพื่อตอบสนองความ
ต้องการข้อมูล) สามารถอธิบายได้เพิ่มอีกร้อยละ 23.38

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสำเร็จตามการรับรู้ของ
หน่วยตัวอย่างต่อวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศ

ประเภท	ค่าเฉลี่ย *	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงิน	4.38	0.68
เพื่อให้ข้อมูลหรือความรู้ใหม่ๆ	4.21	0.78
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทางการเงิน	4.10	0.92
เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพูดคุยหรือกับผู้อื่น	3.97	0.81
เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเงินของบริษัท	3.92	1.01
เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานที่ได้ตัดสินใจไปก่อนหน้านี้	3.81	0.87
เพื่อลดความไม่แน่นอนทางการเงิน	3.66	0.98
เพื่อเป็นข้อมูลวางแผนการเงินในอนาคต	3.59	0.99
เพื่อประกอบรายงานเสนอผู้บริหารระดับสูง	3.34	1.10
เพื่อช่วยเพิ่มอัตราผลตอบแทนแก่บริษัท	3.29	0.99

* โดย 1 ระบุว่ามีความสำคัญน้อยสุด และ 5 จะแสดงความสำคัญสูงสุด

การตรวจสอบความเหมาะสม หรือคุณภาพของผลการวิเคราะห์ปัจจัยข้างต้น จะกระทำ
ผ่านค่าสถิติสองค่า คือ (1) ดัชนี KMO (Kaiser – Meyer – Olkin index) และ (2) การทดสอบ
Bartlet (Bartlet's test of Sphericity) (Kaiser, 1974 ; Norusis, 1993) การวิเคราะห์ปัจจัยให้ค่า
ดัชนี KMO เท่ากับ 0.841 ทั้งนี้หากยึดตามเกณฑ์ของ Kaiser (1974) จะพบว่าโครงสร้างของ
วัตถุประสงค์ที่ค้นพบอยู่ในระดับ meritorious (Kaiser, 1974 , หน้า 35) ในขณะที่ตัวสถิติ Bartlet
มีค่า 608.84 ที่องศาอิสระมีค่า 45 และค่านัยสำคัญ (Sig.) เป็น .000 ยืนยันถึงความเหมาะสม
ของวัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศสองประการที่พบของการทดสอบ

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กระทำกับข้อมูลความสำคัญของสิบ
วัตถุประสงค์การแสวงหาสารสนเทศ ตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่าง

วัตถุประสงค์	ปัจจัยที่	
	หนึ่ง	สอง
ปัจจัยที่หนึ่ง : เพื่อใช้ในหน้าที่การงาน		
เพื่อประกอบรายงานเสนอผู้บริหารระดับสูง	.74	.04
เพื่อเป็นข้อมูลวางแผนการเงินในอนาคต	.75	.25
เพื่อช่วยเพิ่มอัตราผลตอบแทนแก่บริษัท	.86	.06
ปัจจัยที่สอง : เพื่อสนองความต้องการข้อมูล		
เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงิน	.10	.68
เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพูดคุยหรือกับผู้อื่น	.10	.62
เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลหรือความรู้ใหม่ๆ	.16	.79
ร้อยละของความแปรปรวนที่อธิบายได้ **	30.15	23.38

* มีอยู่สามวัตถุประสงค์ที่ไม่สามารถจัดลงปัจจัยทั้งสองได้ เพราะค่า loading ไม่เหมาะสม คือ เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานที่ได้ตัดสินใจไปแล้วก่อนหน้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านการเงิน และเพื่อลดความไม่แน่นอนทางการเงิน

** รวมแล้วทั้งสองปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ถึงร้อยละ 53.5 ได้ยืนยันวัตถุประสงค์ทั้งสิบประการที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยมีความสัมพันธ์ (correlation) ระหว่างกัน และชี้ถึงคุณภาพที่ยอมรับได้ของผลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัย (Norusis, 1993 ; กัลยา วาณิชย์ บัญชา, 2544)

4.4.3 สื่อที่ใช้แสวงหาสารสนเทศและทัศนคติต่อสื่อ

ตารางที่ 4.9 ถึง 4.14 แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อหกประเภทตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างที่ใช้เพื่อแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ประเด็นสำคัญมีดังนี้

- หน่วยตัวอย่างจะแสวงหาสารสนเทศผ่านสื่อบุคคลภายนอกบริษัทบ่อยกว่าบุคคลภายในบริษัท อีกทั้งจะใช้รูปแบบการหาหรือไม่เป็นทางการมากกว่าแบบเป็นทางการ
- บริการข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่มีค่าธรรมเนียม (fee-based online service) เช่น Reuters จะเป็นที่ยอมรับมากกว่าการเปิดไปค้นข้อมูลเองบนเว็บไซต์
- เมื่อพิจารณาสื่อสิ่งพิมพ์ในตารางที่ 4.11 จะเห็นว่าหน่วยตัวอย่างยอมรับว่าใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศด้วยความถี่สูงกว่าสิ่งพิมพ์นอกประเทศ ทั้งนี้รูปแบบของสื่อพิมพ์ที่ใช้จะใช้รายงานสถานการณ์ทั่วไปบ่อยที่สุด

ตารางที่ 4.9 แสดงความถี่และรูปแบบของการใช้สื่อบุคคลในการแสวงหาสารสนเทศ

ชนิดของสื่อบุคคล	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บุคคลในบริษัท เช่น ที่ปรึกษาบริษัท	3.31	1.05
บุคคลนอกบริษัท	3.60	1.97
รูปแบบที่ใช้สื่อบุคคล		
พูดคุยแบบไม่เป็นทางการ	3.62	1.01
หรือเป็นทางการ	3.44	1.15

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ 4.10 แสดงความถี่การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ชนิดของสื่อดิจิทัล	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์	4.28	0.83
บริการออนไลน์ เช่น Reuters	4.40	0.95

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ชนิดของสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สิ่งพิมพ์ในประเทศ เช่น กรุงเทพธุรกิจ	4.56	0.71
สิ่งพิมพ์ต่างประเทศ เช่น Economist	3.12	1.16
รูปแบบที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์		
รายงานสถานการณ์ทั่วไป	4.10	0.82
บทความทั่วไป	3.84	0.75
บทวิเคราะห์เจาะลึก	3.99	0.88

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

- ตารางที่ 4.12 รายงานความถี่ของการใช้สื่อโทรทัศน์ จะเห็นว่าหน่วยตัวอย่างยอมรับว่าแสวงหาสารสนเทศผ่านสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยบ่อยกว่าสถานีต่างประเทศ และต้องการข้อมูลในรูปแบบของรายงานสถานการณ์ทั่วไปมากที่สุด

- ทำนองเดียวกันสื่อโทรทัศน์ หน่วยตัวอย่างยอมรับในตารางที่ 4.13 ว่าได้รับสารสนเทศผ่านรายการวิทยุในประเทศบ่อยกว่านอกประเทศ และรูปแบบที่ใช้บ่อยที่สุด คือ รายงานสถานการณ์ทั่วไป

ตารางที่ 4.12 แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ชนิดของสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สถานีในประเทศ เช่น ช่อง 5	3.68	1.07
สถานีต่างประเทศ เช่น CNN หรือ CNBC	3.12	1.15
รูปแบบที่ใช้สื่อโทรทัศน์		
รายงานสถานการณ์ทั่วไป	3.91	0.86
การวิเคราะห์เจาะลึก	3.65	0.88
รายการสดถาม ตอบปัญหา	3.39	0.94
การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	3.70	0.95

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ 4.13 แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อวิทยุเพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ชนิดของสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
รายการในประเทศ	2.61	1.19
รายการจากต่างประเทศ	2.13	1.00
รูปแบบที่ใช้สื่อวิทยุ		
รายงานสถานการณ์ทั่วไป	2.86	1.24
การวิเคราะห์เจาะลึก	2.67	1.23
รายการสดถาม ตอบปัญหา	2.42	1.14
การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	2.64	1.25

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 แสดงความถี่และรูปแบบการใช้สื่อสถาบันเพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ชนิดของสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สถาบันในประเทศ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย	4.30	0.83
สถาบันต่างประเทศ เช่น Moody's	3.42	1.13
รูปแบบที่ใช้สื่อสถาบัน		
รายงานสถานการณ์ทั่วไป	3.88	0.93
บทความทั่วไป	3.73	0.89
รายการสดถาม ตอบปัญหา	3.06	1.15
สัมมนาวิชาการ	3.42	1.10

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความถี่ของการใช้สื่อชนิดต่างๆ เพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ชนิดของสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สื่อดิจิทัล หรือ อิเล็กทรอนิกส์	4.34	0.67
สื่อสถาบัน	3.86	0.85
สื่อสิ่งพิมพ์	3.84	0.75
สื่อบุคคล	3.46	0.81
สื่อโทรทัศน์	3.40	2.90
สื่อวิทยุ	2.37	0.98

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

- หน่วยตัวอย่างยอมรับว่าการแสวงหาสารสนเทศผ่านสื่อสถาบันในประเทศ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยความถี่สูงกว่าสื่อสถาบันจากต่างประเทศ เช่น Moody's โดยยังคงใช้รายงานสถานการณ์ทั่วไปด้วยความถี่สูงสุดเมื่อเทียบกับรูปแบบอื่น

การวิเคราะห์เพื่อเทียบเคียงความถี่ของการใช้สื่อประเภทดังที่แสดงในตารางที่ 4.15 จะเห็นว่านักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ตกเป็นหน่วยตัวอย่างแสวงหาข้อมูลผ่านสื่อดิจิทัล หรือ เทคโนโลยีสารสนเทศด้วยความถี่สูงสุด ตามมาด้วยสื่อสถาบันและสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้ช่องทางสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ และวิทยุ เป็นสองประเภทที่หน่วยตัวอย่างใช้ด้วยความถี่น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณารูปแบบของข้อมูลที่น่าเสนอผ่านสื่อต่างๆ โดยเปรียบเทียบระหว่างสื่อ ผลการวิเคราะห์จึงเป็นดังที่แสดงในตาราง 4.16 หรือ 4.18 ทั้งนี้ประเด็นสำคัญของผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

- หน่วยตัวอย่างยอมรับว่าใช้รายงานสถานการณ์ทั่วไปผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยความถี่สูงสุด เมื่อเทียบกับสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ หรือสื่อสถาบัน โดยความถี่ของการใช้ผ่านสื่อวิทยุเกิดขึ้นน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความถี่ของการใช้รายงานสถานการณ์ทั่วไปผ่านสื่อชนิด

ชนิดของสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สื่อสิ่งพิมพ์	4.10	0.82
สื่อโทรทัศน์	3.91	0.86
สื่อสถาบัน	3.88	0.93
สื่อวิทยุ	2.86	1.24

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความถี่ของการใช้การวิเคราะห์เจาะลึกผ่านสื่อสามชนิด

ชนิดของสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สื่อสิ่งพิมพ์	3.99	0.88
สื่อโทรทัศน์	3.65	0.88
สื่อวิทยุ	2.67	1.23

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความถี่ของการติดตามรายการสดตามตอบปัญหาผ่านสื่อสามชนิดเพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ชนิดของสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สื่อโทรทัศน์	3.39	0.94
สื่อสถาบัน	3.06	1.15
สื่อวิทยุ	2.42	1.14

* โดย 1 หมายถึงมีความถี่น้อยที่สุด และ 5 หมายถึงมีความถี่มากที่สุด

- รูปแบบข้อมูลในลักษณะการวิเคราะห์เจาะลึกผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นที่นิยมบ้อยที่สุด (ด้วยความถี่เท่ากับ 3.99) เมื่อเทียบกับสื่อโทรทัศน์ หรือสื่อวิทยุ โดยที่ความนิยมการวิเคราะห์เจาะลึกผ่านสื่อวิทยุได้รับความนิยมน้อยที่สุด (ด้วยความถี่เพียง 2.67)

- ในสามสื่อคือ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสถาบัน (เช่น การสัมมนา หรือให้สัมภาษณ์ด้วยตัวแทนของสถาบัน) พบดังที่แสดงในตารางที่ 4.18 ว่าหน่วยตัวอย่างมักเปิดรับสารสนเทศในรูปแบบของรายการสดตามตอบปัญหา ผ่านสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อสถาบัน และสื่อวิทยุตามลำดับ

- เมื่อเทียบเคียงความถี่ของการใช้ข้อมูลในรูปแบบของ (1) รายงานสถานการณ์ทั่วไป (2) การวิเคราะห์เจาะลึก และ (3) รายการสดตามตอบปัญหาดังที่แสดงในตารางที่ 4.16 ถึง 4.18 จะเห็นหน่วยตัวอย่างได้รายงานสถานการณ์ทั่วไปด้วยความถี่สูงสุดตามมาด้วยการวิเคราะห์เจาะลึก และรายการสดตามตอบปัญหา

เมื่อสอบถามเกี่ยวกับความตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้ดังที่แสดงในตารางที่ 4.19 หน่วยตัวอย่างยอมรับว่าหากเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหารของบริษัทที่วิเคราะห์ จะมีความจำเป็นสูงสุด (ด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76) ที่ต้องสอบถามความถูกต้อง รองลงไปคือ ข้อมูลจากสื่อสถาบันและสื่อมวลชน โดยที่ความจำเป็นในการสอบถามข้อมูลจากผู้ร่วมงานมีน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.19 แสดงระดับความจำเป็นตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างต่อการสอบทาน
ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากสี่ช่องทาง

ช่องทางที่ได้	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผู้บริหารของบริษัทที่วิเคราะห์	3.76	1.02
สื่อสถาบัน เช่น ตลาดหลักทรัพย์ บริษัทที่คล้ายกัน	3.68	1.23
สื่อมวลชน เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์	3.61	1.03
ผู้ร่วมงาน	3.19	0.94

* โดย 1 แสดงถึงความจำเป็นน้อยที่สุด และ 5 แสดงถึงความจำเป็นมากที่สุด

ผลการศึกษาทัศนคติต่อช่องทางการแสวงหาข่าวสารด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยกับข้อ 3.1 ของส่วนที่สามของแบบสอบถาม ดังที่แสดงในตารางที่ 4.20 จะทำให้ทราบมุมมองหลัก (principal view) ของหน่วยตัวอย่างต่อช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยที่การวิเคราะห์ปัจจัยได้กระทำกับข้อถามทัศนคติจำนวน 14 ข้อถาม ด้วยการสกัดมุมมองหลัก หรือปัจจัยแบบ principal component และหมุนปัจจัยแบบ varimax ทำให้ได้มุมมองหลักจำนวนห้าประเด็น ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถามทัศนคติได้ถึงร้อยละ 59.69 รายละเอียดของแต่ละมุมมองหลักเป็นดังนี้

1. มุมมองด้าน “ความน่าสนใจชัดเจนของช่องทาง”

มุมมองแรกที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัย สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 14.10 มาจากสามข้อถามทางทัศนคติที่จะบ่งชี้ว่าทัศนคติของหน่วยตัวอย่าง จะเลือกใช้ช่องทางเมื่อช่องทางนั้นมีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยตัวอย่าง แต่กระนั้นต้องชัดเจน เพราะหน่วยตัวอย่างยอมรับว่าความคลุมเครือไม่ชัดเจน ทำให้ช่องทางนั้นไม่ได้รับการยอมรับอีกต่อไป

2. มุมมองด้าน “ความสะดวกของช่องทาง”

มุมมองที่สองที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถามทัศนคติได้ร้อยละ 13.04 มาจากสองข้อถามที่บ่งชี้ว่าหน่วยตัวอย่างต้องการแสวงหาสารสนเทศผ่านสื่อหรือช่องทางที่อนุญาตให้หน่วยตัวอย่างสามารถใช้หรือนำกลับมาใช้ได้อีก ตลอดจนควรต้องเป็นช่องทางที่สะดวกต่อการ
ใช้

3. มุมมองด้าน “การนำเสนอที่กระจ่างเป็นสำคัญ”

มุมมองนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถามทัศนคติได้ร้อยละ 11.75 มาจากสองข้อถามที่บ่งชี้ว่า หน่วยตัวอย่างต้องการช่องทางที่สามารถนำเสนอข้อมูลที่ละเอียดชัดเจน ได้

เรียบเรียงอย่างกระชับและเข้าใจโดยง่าย ความรวดเร็วในการนำเสนอยังมีน้ำหนักน้อยกว่าความละเอียดชัดเจน

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อศึกษาปัจจัย หรือมุมมองหลักต่อช่องทางที่ได้รับข้อมูล

ข้อถามทัศนคติ	ปัจจัยที่				
	หนึ่ง	สอง	สาม	สี่	ห้า
ปัจจัยที่หนึ่ง : ความน่าสนใจชัดเจนของช่องทาง					
บ่อยครั้งที่ท่านตามข่าวสารจากสื่อ เพราะสื่อมีรูปแบบนำเสนอที่แปลก น่าสนใจ	.71	.23	-.05	-.02	-.11
บุคคลที่เลือกสรรหนทางการเงินมักมีความสนใจคล้ายท่าน	.64	.12	.03	-.07	.39
ความคลุมเครือในเนื้อหาทำให้หมดความสนใจทันที แม้กำลังให้ความสำคัญอยู่	.61	-.15	.29	.01	.13
ปัจจัยที่สอง : ความสะดวกของสื่อ					
สื่อที่เสนอสารสนเทศทางการเงินควรเป็นสื่อที่อนุญาตให้นำไปทบทวนได้อีก	.07	.81	.11	-.00	.03
สื่อที่ท่านใช้รับข่าวสารเสนเทศมักเป็นสื่อที่เปิดรับได้ง่าย เช่น มีอยู่แล้วบนเว็บไซต์	.01	.79	.04	.06	.12
ปัจจัยที่สาม : การนำเสนอที่กระชับเป็นลำดับ					
ท่านให้ความสำคัญกับความละเอียดชัดเจนของข้อมูลมากกว่าความรวดเร็วที่จะได้	.08	.09	.76	.10	-.06
โดยทั่วไปท่านมักเลือกติดตามเฉพาะข้อมูลที่ได้รับการเรียบเรียงและจัดลำดับเนื้อหาอย่างถูกต้อง	.38	-.00	.65	.26	-.01
ปัจจัยที่สี่ : ความถูกต้องและตรวจสอบได้					
ท่านติดตามสารสนเทศทางการเงินโดยดูจากความรู้ของผู้ให้ข่าวสารเป็นสำคัญ	.11	.03	.07	.76	.24
ท่านจะไม่นำเสนอสารสนเทศ หากไม่สามารถระบุหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศนั้นได้	-.17	.15	.26	.71	-.12

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อศึกษาปัจจัย หรือมุมมองหลักต่อช่องทางที่ได้รับข้อมูล (ต่อ)

ข้อถามทัศนคติ	ปัจจัยที่				
	หนึ่ง	สอง	สาม	สี่	ห้า
ปัจจัยที่ห้า : สารสนเทศอยู่ในความสนใจของผู้อื่น					
เพื่อนร่วมอาชีพที่ท่านเลือกสารสนเทศ มี	-.05	.19	.12	-.02	.75
ประสบการณ์วิเคราะห์หลักทรัพย์					
ชื่อเสียงของผู้ให้ข่าวสารเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ท่านเปิดรับข่าวสารจากบุคคล หรือแหล่งอื่นๆ	.16	.02	-.21	.18	.65
ร้อยละของความแปรปรวนที่อธิบายได้	14.10	13.04	11.75	11.64	9.16

4. มุมมองด้าน “ความถูกต้องและตรวจสอบได้”

ข้อถามทัศนคติจำนวนสองข้อถามที่ให้น้ำหนัก (load) กับมุมมองนี้และบ่งชี้ว่าหน่วยตัวอย่างต้องการช่องทางที่ (1) ทำให้สามารถเข้าถึงผู้ให้ข่าวสารที่ได้รับการยอมรับ มีความสามารถ และ (2) อนุญาตให้มีการสอบถามความถูกต้อง ชัดเจนได้ มุมมองด้านนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถามทัศนคติได้ร้อยละ 11.64

5. มุมมองด้าน “สารสนเทศที่อยู่ในความสนใจของผู้อื่น”

มุมมองสุดท้ายนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถาม ทัศนคติได้ร้อยละ 9.16 และมาจากสองข้อถามที่บ่งชี้ว่า หน่วยตัวอย่างต้องการช่องทางการแสวงหาข้อมูลที่สอดคล้องใกล้เคียงกับเพื่อนร่วมงานหรือเป็นที่สนใจของผู้อื่นด้วยเช่นกัน

การตรวจสอบคุณภาพของผลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัย (Quality check) จะกระทำด้วย (1) ค่าดัชนี KMO (Kaiser – Meyer – Olkin index) และ (2) การทดสอบของ Bartlet (Bartlet's test of Sphericity) โดยค่าดัชนี KMO ในที่นี้มีค่า 0.669 และตัวสถิติที่ได้จากการทดสอบของ Bartlet มีค่า 382.61 ที่องศาอิสระ 91 และค่าในสำคัญ (sig.) เป็น .000 ต่างยืนยันถึงคุณภาพที่ยอมรับได้ของผลจากการวิเคราะห์ปัจจัย (Kaiser, 1974 ; กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544) ยืนยันความเหมาะสมของทัศนคติหามุมมองนี้ต่อช่องทางที่ได้รับข้อมูลของหน่วยตัวอย่าง

4.4.4 สารสนเทศที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์

ผลการวิเคราะห์ข้อ 2.2 ของส่วนที่สองในแบบสอบถามที่สอบถามหน่วยตัวอย่างถึงการ
ใช้สารสนเทศหลากหลายชนิดเพื่อเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ ผลนี้ได้แสดงใน
ตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงระดับความสำคัญของการใช้สารสนเทศเจ็ดชนิดเพื่อเป็นเกณฑ์ใน
การวิเคราะห์หลักทรัพย์ โดย 1 คือสำคัญน้อยที่สุด และ 5 คือสำคัญมาก
ที่สุด

ชนิดของสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลกระทบจากการดำเนินงาน	4.28	.74
มูลค่าการซื้อขาย	3.95	.79
มูลค่ารวมของหลักทรัพย์	3.86	.79
การเคลื่อนไหวของราคา	3.85	.92
ประเภทลูกค้า (รายย่อยหรือสถาบัน)	3.66	.99
ลักษณะของลูกค้า (ระยะสั้นหรือระยะยาว)	3.61	1.04
ขนาดทุนจดทะเบียน	3.48	.89

* โดย 1 แสดงถึงความสำคัญน้อยที่สุด และ 5 แสดงถึงความสำคัญมากที่สุด

ผลในตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่าสารสนเทศสามชนิดแรกที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่
เป็นหน่วยตัวอย่างยอมรับว่าสำคัญ และมักใช้ในการกำหนดหลักทรัพย์เพื่อวิเคราะห์ คือ
ผลกระทบจากการดำเนินงาน มูลค่าการซื้อขาย และมูลค่ารวมของหลักทรัพย์ ในขณะที่ประเภท
ของลูกค้า ลักษณะของลูกค้า และขนาดทุนจดทะเบียนเป็นสามชนิดของสารสนเทศที่หน่วย
ตัวอย่างเห็นความสำคัญน้อยที่สุดในการเลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์

ข้อมูลในตารางที่ 4.2 จำแนกนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่เป็นหน่วยตัวอย่างของการศึกษา
นี้ ออกเป็นสองกลุ่ม คือ (1) กลุ่มที่วิเคราะห์หลักทรัพย์เป็นกลุ่มๆ และ (2) กลุ่มที่วิเคราะห์
ภาพรวม ทั้งนี้กลุ่มแรกมีขนาดคิดเป็นร้อยละ 63 และกลุ่มที่สองคิดเป็นร้อยละ 37 ของจำนวน
ตัวอย่างทั้งหมด

ลักษณะการวิเคราะห์หลักทรัพย์ของหน่วยตัวอย่างสองกลุ่ม อาจมีความแตกต่างกัน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการใช้สารสนเทศเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกหลักทรัพย์มา
วิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงต้องการลอง (explore) วิเคราะห์ความแตกต่างของการเลือกใช้สารสนเทศ
เพื่อคัดเลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ ระหว่างนักวิเคราะห์ที่รับผิดชอบภาพรวม กับที่วิเคราะห์เป็น
กลุ่ม ทั้งนี้ผลการลองวิเคราะห์เป็นดังตารางที่ 4.22 ที่แสดงว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักวิเคราะห์
หลักทรัพย์ทั้งสองให้ความสำคัญกับสารสนเทศที่ใช้เป็นเกณฑ์เลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ไม่

แตกต่างกัน ความแตกต่างจะมีเฉพาะในการใช้มูลค่าการซื้อขายและการเคลื่อนไหวของราคา กล่าวคือ หน่วยตัวอย่างที่วิเคราะห์ภาพรวมจะให้ความสำคัญกับสารสนเทศสองชนิดแตกต่างจากหน่วยตัวอย่างที่วิเคราะห์รายหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการลองเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสำคัญของการใช้สารสนเทศ เพื่อคัดเลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ ระหว่างหน่วยตัวอย่างที่วิเคราะห์ภาพรวมกับที่วิเคราะห์รายหลักทรัพย์

ชนิดของสารสนเทศ	นักวิเคราะห์		การลองทดสอบความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม ⁺
	วิเคราะห์ภาพรวม	วิเคราะห์รายหลักทรัพย์	
ผลกระทบจากการดำเนินงาน	4.30	4.24	t = -.54, df = 170, sig = .59
มูลค่าการซื้อขาย	4.19	3.85	t = -2.91, df = 170, sig = .00
การเคลื่อนไหวของราคา	4.05	3.71	t = -2.35, df = 170, sig = .02
มูลค่ารวมของหลักทรัพย์	3.92	3.84	t = -.62, df = 170, sig = .54
ขนาดทุนจดทะเบียน	3.65	3.41	t = -1.64, df = 169, sig = .10
ลักษณะของลูกค้ายระยะสั้นหรือระยะยาว	3.65	3.56	t = -.52, df = 111.8, sig = .61
ประเภทลูกค้ารายย่อยหรือสถาบัน	3.60	3.66	t = -.36, df = 170, sig = .72

⁺ การลอง (explore) ทดสอบสมมติฐาน กระทำด้วยการทดสอบ t – test ที่ได้ตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลและความเท่ากันของความแปรปรวนก่อนแล้ว

4.5 ทักษะการแก้ปัญหา

การรายงานสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ของส่วนที่สี่ในแบบสอบถามได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 4.23 ทั้งนี้ จะเห็นว่าความเห็นต่อทักษะการแก้ปัญหาสามข้อถามมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “เมื่อเผชิญกับปัญหาท่านมักจะวิเคราะห์ปัญหาเป็นขั้นเป็นตอน” “เมื่อรู้สึกสับสนกับปัญหาข้อแรกที่ทำคือ สำรวจสถานการณ์ และพิจารณาข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง” และ “ท่านมักตรวจสอบผลที่ตามมาของทุกการกระทำที่ท่านต้องทำ” ในขณะที่ความเห็นต่อข้อถามสามข้อนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด “บางครั้งอารมณ์มีผลทำให้ท่านไม่สามารถแก้ปัญหาได้” “ท่านมักคิดทางแก้ปัญหาได้เพียง 2-3 ทางเท่านั้น” และ “หลายครั้งที่ท่านเสียใจกับการตัดสินใจที่ทำโดยเร่งด่วน”

เมื่อพิจารณาโดยรวมจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์เป็น 3.68 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.38 ทั้งนี้คะแนนทักษะต่ำสุดคือหนึ่งและสูงสุดเป็นห้า นับได้ว่าหน่วยตัวอย่างมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอยู่ในขั้นปานกลาง

การใช้การวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) กับข้อถามการวัดทักษะการแก้ปัญหา 32 ข้อ สามารถชี้ถึงมิติหลัก (principle dimension) ของทักษะการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่าง กล่าวคือ การวิเคราะห์ปัจจัยด้วยการสกัดมิติ (extraction) แบบ principle component analysis และการหมุนแกน (rotation) แบบ varimax ที่กระทำกับข้อถามทักษะการแก้ปัญหา เป็นดังตารางที่ 4.24

ผลของการวิเคราะห์ปัจจัยกับทักษะการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างชี้ว่า ทักษะหลัก (main skill) ที่หน่วยตัวอย่างรับรู้ มีจำนวนสี่มิติ โดยที่ทั้งสี่มิตินี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถามทักษะ การแก้ปัญหา จำนวน 32 ข้อถามได้ร้อยละ 40.42 ทั้งนี้รายละเอียดของสี่มิติเป็นดังนี้

1. มิติด้านความรอบคอบของการแก้ปัญหา

มิติด้านความรอบคอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถามทักษะการแก้ปัญหาได้ ร้อยละ 17.01 ทั้งนี้ข้อถามที่สนับสนุน (load) มีจำนวนหกข้อ (ดูตาราง 4.24 ประกอบ) และบ่งชี้ถึงความรอบคอบในการแก้ปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบที่ครบถ้วน มีเหตุผล เมื่อมีความสับสน การตรวจสอบสถานการณ์และข้อมูลในมืออย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ได้คำตอบของปัญหา กระทำได้เหมาะสมขึ้น

2. มิติด้านการใช้ประสบการณ์

มิติของการใช้ประสบการณ์สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถามทักษะการแก้ปัญหาได้ร้อยละ 9.93 โดยข้อถามที่บ่งชี้ถึงมิติของการใช้ประสบการณ์มีจำนวนสามข้อ ซึ่งได้แสดงถึงการมีประสบการณ์ มักทำให้ได้ความคิด หรือทำให้เข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจนถูกต้อง ตลอดจนการให้เวลาหลังจบการแก้ปัญหาเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดตามจริงกับผลที่คาดไว้ ทั้งนี้จะเป็นการสะสมความรู้ ประสบการณ์ สำหรับการแก้ปัญหาลักษณะที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต

3. ด้านการเร่งแก้ปัญหาเกินไป

การเร่งแก้ปัญหามากเกินไป เป็นมิติที่สามที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยและอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.40 สองข้อถามของทักษะการแก้ปัญหาที่ให้น้ำหนัก (load) ในมิตินี้ดูจะชี้ถึงผลทางลบที่ตามมา หากการแก้ปัญหะทำอย่างเร่งด่วน หรือไม่เข้าใจเนื้อหาของปัญหา

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการแก้ปัญหา
แยกรายข้อถามจำนวน 32 ข้อ

ข้อถามทักษะการแก้ปัญหา	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ท่านมักย้อนกลับไปตรวจสอบวิธีแก้ปัญหาเมื่อการแก้ปัญหา ประสบความล้มเหลว	4.03	0.85
แม้ปัญหาจะซับซ้อน ท่านก็มีวิธีที่ทำให้เข้าใจปัญหาดังกล่าวอย่าง ถูกต้อง	3.80	0.76
หากการแก้ปัญหาครั้งแรกล้มเหลว ความมั่นใจที่จะแก้ปัญหาเดิม หากเกิดขึ้นอีกจะน้อยมาก	3.31	0.94
หลังจากแก้ปัญหา ท่านมักลี้มวิเคราะห์ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น	3.57	0.91
หากต้องจัดการปัญหาใด ท่านมักได้ความคิดสำหรับแก้ปัญหานั้น	3.71	0.75
เมื่อต้องแก้ปัญหา ท่านจะใช้เวลาเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริง กับที่คาด	3.85	0.78
เมื่อเกิดปัญหา ท่านจะพยายามให้มีหลายทางเลือกในการแก้ ปัญหานั้น	3.95	0.76
เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา ท่านสามารถควบคุมอารมณ์ให้สามารถ ไตร่ตรองหาทางแก้ไขปัญหานั้นได้ดี	3.76	0.78
ท่านสามารถจัดการกับปัญหาส่วนใหญ่ได้ แม้ในตอนแรกจะยังมอง ไม่เห็นทางแก้	3.81	0.79
ปัญหาส่วนใหญ่ที่ท่านพบมักซับซ้อนเกินความสามารถของท่าน	3.65	0.89
เมื่อต้องจัดการกับปัญหาใด ท่านมักพอใจกับทางออกที่ได้ ดำเนินการ	3.69	0.68
ท่านมีแนวโน้มที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีแรกที่ท่านคิดออก	3.00	0.90
เมื่อเผชิญปัญหา ท่านมักไม่แน่ใจว่าจะคุมสถานการณ์ได้	3.61	0.94
เมื่อรับทราบว่ามีปัญหา สิ่งแรกๆที่ท่านทำคือพยายามพิจารณาว่าอะไร คือปัญหาที่แท้จริง	4.14	0.90
หลายครั้งที่ท่านต้องแก้ประเด็นเฉพาะหน้า หลังจากบุ่มบ่าม จัดการแก้ปัญหาโดยไม่ทันได้คิดให้รอบคอบตอนแรก	3.37	1.14
ท่านมักตรวจสอบทุกทางเลือกที่เป็นได้ของการแก้ปัญหา	4.08	0.83
เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา ท่านมักวิเคราะห์ปัญหาเป็นขั้นเป็น ตอน	4.28	0.73
โดยทั่วไปท่านเลือกทางแก้ปัญหาแรกที่คิดออก	3.12	1.19
เมื่อต้องแก้ปัญหา ท่านมักไคร่ครวญผลที่ตามมาของทุกทางเลือก ที่คิดออก	4.17	0.83
เวลาวางแผนจัดการกับปัญหา ท่านมักมั่นใจในแผนนั้นๆ	4.01	0.71
ท่านมักตรวจสอบผลที่ตามมาของทุกการกระทำที่ท่านต้องทำ	4.18	0.75

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะการแก้ปัญหา
แยกรายข้อถามจำนวน 32 ข้อ (ต่อ)

ข้อถามทักษะการแก้ปัญหา	ค่าเฉลี่ย*	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ท่านมักคิดทางแก้ปัญหาได้เพียง 2 – 3 ทางเท่านั้น	2.64	0.95
ด้วยกำลังและเวลาที่พอเพียง ท่านมักแก้ปัญหาได้เป็นส่วนใหญ่	4.16	0.77
ท่านไม่ลำบากใจที่ต้องจัดการกับปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน	3.86	0.98
หลายครั้งที่ท่านเข้าไม่ถึงแก่นของปัญหาที่ต้องจัดการ	2.92	1.04
หลายครั้งที่ท่านเสียใจกับการตัดสินใจที่ทำโดยเร่งด่วน	2.91	1.03
ท่านมีความเชื่อมั่นในการจัดการแก้ปัญหาที่ใหม่และยาก	3.92	0.80
เมื่อต้องแก้ปัญหาท่านกระทำอย่างมีเหตุผลรอบคอบ	4.16	0.73
เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา ท่านมักพิจารณาสภาพแวดล้อมที่อาจ เป็นสาเหตุของปัญหา	4.12	0.66
เมื่อรู้สึกสับสนกับปัญหา สิ่งแรกที่ท่านทำคือสำรวจสถานการณ์ และพิจารณาข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง	4.24	0.66
บางครั้งอารมณ์มีผลทำให้ท่านไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้	2.25	0.94
หลังการตัดสินใจ ท่านพบว่าผลลัพธ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจริงตรงกับ ผลลัพธ์ที่คาดไว้	3.76	0.71

* เมื่อ 1 แสดงถึงความเห็นด้วยน้อยที่สุด และ 5 แสดงถึงความเห็นด้วยมากที่สุด

4. มิติด้านการเลือกทางออกแรกที่คิดได้

การเลือกทางออกแรกที่คิดได้เป็นมิติตสุดท้ายที่ค้นพบ (สองข้อถามของทักษะการแก้ปัญหาที่ให้น้ำหนัก (load) ในมิตินี้ แสดงว่าหน่วยตัวอย่างยอมรับว่า ทางออกของปัญหาที่ต้องปรับแก้มักเป็นทางออกแรกที่คิดได้ ทั้งนี้มิตินี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อถามทักษะการแก้ปัญหาได้ร้อยละ 6.08

การนำเสนอสมมติของทักษะการแก้ปัญหาข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่ายังคงมีข้อถามทักษะการแก้ปัญหาอีกจำนวน 18 ข้อถามที่ไม่สามารถจัดเข้ามิติตใด ๆ ในสมมติ ทั้งนี้ เป็นเพราะการให้น้ำหนัก (load) บนมิติตั้งที่ไม่ชัดเจน (not clean loading) (Rummel, 1970)

การตรวจสอบความเหมาะสมของมิติต หรือปัจจัยที่ได้กระทำด้วย (1) ค่าดัชนี KMO (Kaiser – Meyer – Olkin index) และ (2) การทดสอบของ Bartlet (Bartlet's test of Sphericity) โดยในที่นี้ค่าดัชนี KMO มีค่า 0.830 และตัวสถิติจากการทดสอบของ Bartlet มีค่า 2223.09 ที่องศาอิสระ 496 และค่านัยสำคัญเป็น 0.000 ต่างยืนยันความเหมาะสมของการวิเคราะห์ปัจจัยที่กระทำกับข้อถามทักษะการแก้ปัญหา 32 ข้อนี้ (Kaiser, 1974 ; กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544)

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อศึกษามิติ (dimension) ของทักษะการแก้ปัญหาของหน่วยตัวอย่าง

ทักษะการแก้ปัญหา	มิติที่			
	หนึ่ง	สอง	สาม	สี่
มิติที่หนึ่ง : ด้านความรอบคอบของการแก้ปัญหา				
ท่านมักตรวจสอบทุกทางเลือกที่เป็นไปได้ของการแก้ปัญหา	.62	.28	.04	-.29
เมื่อต้องแก้ปัญหา ท่านมักกระทำอย่างมีเหตุผลการรอบคอบ	.79	.18	.07	-.01
เมื่อสับสนกับปัญหา สื่อแรกที่ทำคือ สืบรวจสถานการณ์และข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง	.74	.22	-.04	-.06
เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา ท่านมักพิจารณาสภาพแวดล้อมที่อาจเป็นสาเหตุของปัญหา	.69	.15	-.07	.10
ท่านมักตรวจสอบผลที่ตามมาของทุกสิ่งที่ท่านต้องทำ	.65	.12	-.02	-.05
เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา ท่านมักวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน	.62	.25	.18	-.03
มิติที่สอง : ด้านการใช้ประสบการณ์				
หากต้องจัดการกับปัญหา ท่านมักได้ความคิดดีๆ สำหรับการแก้ปัญหานั้น	.17	.71	-.08	.14
เมื่อแก้ปัญหาท่านจะใช้เวลาเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลตามคาด	.20	.65	-.12	-.07
แม้ปัญหาจะซับซ้อน ท่านมีวิธีที่ทำให้เข้าใจปัญหานั้นอย่างถูกต้อง	.16	.63	.08	-.11
มิติที่สาม : การเร่งแก้ปัญหาจนเกินไป				
หลายครั้งที่ท่านเสียใจกับการแก้ปัญหาที่ได้ทำไปอย่างรวดเร็ว	-.00	-.05	.82	.02
หลายครั้งที่ท่านเข้าไม่ถึงแก่นของปัญหาที่ต้องจัดการ	-.11	.26	.70	.06
หลายครั้งที่ท่านต้องแก้ประเด็นเฉพาะหน้าหลังจากบุ่มบ่ามแก้ไข โดยไม่ต้องคิดให้รอบคอบตอนแรก	.37	-.05	.63	-.03
มิติที่สี่ : การเลือกทางออกแรกที่คิดได้				
ท่านมีแนวโน้มที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีแรกที่ท่านคิดออก	-.02	.12	.10	.79
โดยทั่วไปท่านเลือกปัญหาแรกที่คิดออก	-.10	-.00	-.12	.81

4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยได้สร้างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศเพิ่มอีกสามตัวเพื่อใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับทักษะการแก้ปัญหา ตัวแปรทั้งสามคือ (1) ความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศ (2) ความถี่ของการใช้สื่อ (หรือช่องทาง) แสวงหาสารสนเทศ และ (3) ความรุนแรงของอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ กระบวนการสร้างทั้งสามตัวแปรได้อธิบายไว้แล้วในบทที่สาม

ข้อมูลในตารางที่ 4.25 แสดงว่านักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ตกเป็นหน่วยตัวอย่างยอมรับการแสวงหาสารสนเทศเป็นไปด้วยความถี่ค่อนข้างสูง 3.74 (เมื่อ 1 แสดงความถี่น้อยที่สุด และ 5 แสดงความถี่สูงสุด) ทั้งนี้หน่วยตัวอย่างยอมรับถึงความถี่ของการใช้สื่อหรือช่องทางเพื่อแสวงหาสารสนเทศ เป็นไปในระดับปานกลางที่ 3.54 ด้วยสเกลทำนองเดียวกับความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศ เมื่อสอบถามถึงความรุนแรงของอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ หน่วยตัวอย่างรับรู้ถึงความรุนแรงเฉลี่ยปานกลางที่ระดับ 3.03 (เมื่อ 1 แสดงความรุนแรงน้อยที่สุด และ 5 แสดงความรุนแรงสูงสุด)

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศ	3.74	.51	2.00	4.94	0.8568
ความถี่ของการใช้สื่อ (หรือช่องทาง) แสวงหาสารสนเทศ	3.54	.52	2.08	4.75	0.7509
ความรุนแรงของอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์	3.03	.59	1.38	5.00	0.7474
ทักษะการแก้ปัญหา	3.68	.38	2.81	4.75	0.8684

นอกจากนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ข้อมูลในตารางที่ 4.25 ยังรายงานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ใช้สอบทานความเชื่อถือได้ (reliability) จะเห็นว่าสัมประสิทธิ์ทุกตัวมีค่าเกิน 0.70 อันเป็นค่าต่ำสุดที่สามารถยืนยันความเชื่อถือได้ (Nunnally, 1978) แสดงให้

เห็นว่าตัวแปรใหม่ทั้งสามตัวและตัวแปรแสดงทักษะการแก้ปัญหาที่มีความเชื่อถือได้ในระดับที่ยอมรับได้

ก่อนที่นักวิจัยจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสองตัวแปรเชิงปริมาณ นักวิจัยต้องอย่างน้อยตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปร หากการแจกแจงไม่เป็นปกติ นักวิจัยต้องยอมรับว่าไม่สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ที่อิงกับพารามิเตอร์ (parametric technique) และใช้เทคนิคที่ไม่อิงพารามิเตอร์ (non parametric technique) ทั้งนี้ผลการตรวจสอบการแจกแจงดังในตารางที่ 4.26 ที่กระทำด้วยตัวสถิติ Kolmogorov – Smirnov และตัวสถิติ Shapiro – Wilk ยืนยันสอดคล้องกันว่า การแจกแจงของความถี่ในการใช้สื่อหรือช่องทางแสวงหาสารสนเทศ และของ ความรุนแรงของอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์เป็นแบบปกติ แต่ของความถี่ในการแสวงหาสารสนเทศ และของทักษะการแก้ปัญหาไม่เป็นแบบปกติ

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการทดสอบการแจกแจงของตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา

ตัวแปร	การทดสอบ	
	Kolmogorov-Smirnov, df, sig	Shapiro-wilk, df, sig
ความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศ (FI)	.093 , 189 , .001	.972 , 189 , .001
ความถี่ของการใช้สื่อหรือช่องทางการ แสวงหาสารสนเทศ (FM)	.053 , 189 , .200	.993 , 189 , .533
ความรุนแรงของอุปสรรคในการ วิเคราะห์หลักทรัพย์ (INTENSE)	.064 , 189 , .055	.991 , 189 , .275
ทักษะการแก้ปัญหา (PROB)	.070 , 189 , .027	.986 , 189 , .016

เนื่องจากวัตถุประสงค์ข้อสามของการศึกษานี้ ต้องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องให้ความสนใจกับตัวสถิติที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการแก้ปัญหากับอีกสามตัวแปรอื่น ได้แก่ (1) ความถี่ในการแสวงหาสารสนเทศ (2) ความถี่ในการใช้สื่อหรือช่องแสวงหาสารสนเทศ และ (3) ความรุนแรงของอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ เนื่องจากการแจกแจงของทักษะการแก้ปัญหาไม่เป็นแบบปกติ ดังนั้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับอีกสามตัวแปร จึงต้องเป็นแบบไม่อิงพารามิเตอร์ ในที่นี้เลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ Spearman

ตารางที่ 4.27 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา

ตัวแปรด้านการแสวงหาสารสนเทศ	ทักษะการแก้ปัญหา (ค่านัยสำคัญ Sig.)
ความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศ	.386 (.000)
ความถี่ของการใช้สื่อหรือช่องทางแสวงหาสารสนเทศ	.178 (.013)
ความรุนแรงของอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์	-.313 (.000)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่รายงานในตารางที่ 4.27 ซึ่งให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของทักษะการแก้ปัญหากับอีกสามตัวแปรของการแสวงหาสารสนเทศมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งหมด โดยที่ความสัมพันธ์กับความถี่ของการแสวงหาสารสนเทศ และกับความถี่ของการใช้สื่อ หรือช่องทางในการแสวงหาสารสนเทศเป็นในทางบวก (หรือมีทิศทางเดียวกัน) แต่กับความรุนแรงตามการรับรู้ของหน่วยตัวอย่างถึงอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์เป็นในทางลบ (หรือมีทิศทางตรงข้ามกัน) นั่นหมายความว่า หากนักวิเคราะห์หลักทรัพย์มีทักษะการแก้ปัญหาสูง พอจะอธิบายต่อเนื่องได้ว่าความถี่ของการใช้สารสนเทศและการเข้าถึงสื่อ (หรือใช้ช่องทาง) เพื่อแสวงหาสารสนเทศอยู่ในระดับสูงตาม แต่ในทางตรงข้าม จะรับรู้ว่าอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ไม่รุนแรง

บทที่ 5

สรุปแบบอภิปรายผล

5.1 ความนำ

เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย จำแนกตามวัตถุประสงค์สามข้อ ตลอดจนการนำไปใช้ทั้งในลักษณะการนำไปใช้เชิงทฤษฎี (theoretical contribution) และเชิงปฏิบัติ (practical contribution) การนำเสนอส่วนสุดท้ายของบทนี้คือ ข้อจำกัดในงานนี้และโอกาสการศึกษาในอนาคต

5.2 นักวิเคราะห์หลักทรัพย์

ส่วนนี้เป็นข้อสรุปถึงลักษณะของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ร่วมให้ข้อมูลกับการศึกษานี้ และประเด็นอภิปรายถึงการเป็นตัวแทนอันเหมาะสมของประชากรในการวิจัยนี้

ร้อยละ 60 ของหน่วยตัวอย่างเป็นชาย ส่วนมาก (ร้อยละ 88) มีอายุต่ำกว่า 40 ปี โดยครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44) มีอายุไม่ถึง 30 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุด (ร้อยละ 72) ในระดับมหาบัณฑิต และ 4 ใน 5 คน เป็นโสด

เมื่อพิจารณาคุณสมบัติทางการงาน จะพบว่า ประมาณร้อยละ 70 ทำงานในตำแหน่งนักวิเคราะห์หลักทรัพย์มาไม่เกินห้าปี ส่วนมาก (ร้อยละ 63) รับผิดชอบเป็นรายหลักทรัพย์ ที่เหลือวิเคราะห์ภาพรวม ประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57) รับผิดชอบวิเคราะห์หลักทรัพย์ของบริษัทที่มีสินทรัพย์ไม่เกินห้าพันล้านบาท สัดส่วนนี้ได้สอดคล้องกับมูลค่าหุ้นตามราคาตลาด (market capitalization) เฉลี่ยต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของไทยที่มีค่าโดยประมาณไม่เกินห้าพันล้านบาทด้วยเช่นกัน สำหรับประเด็นอื่นๆ ของลักษณะของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ให้ข้อมูลกับการศึกษานี้มีดังนี้ พบว่าประมาณร้อยละ 16 สอบผ่านอย่างน้อยขั้นแรกของหลักสูตร CISA ในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 11 ที่สอบได้เกินขั้นแรก ทำนองเดียวกัน มีประมาณร้อยละ 12 ของตัวอย่างทั้งหมดสอบผ่านขั้นแรกของหลักสูตร CFA และมีประมาณร้อยละ 17 ของจำนวนผู้สอบได้สอบผ่านขั้นสูงสุด

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคุณสมบัติของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ตกเป็นตัวอย่างในงานวิจัยนี้กับ Baldwin (1996) และ สิทธิพร ดันป์ทมดิลก (2539) อันเป็นงานที่ทำเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ดังที่แสดงในตารางที่ 5.1 ความแตกต่างบางประการอาจเป็นในด้านสถานภาพสมรสที่กว่าครึ่งของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ไทยเป็นโสด ในขณะที่ Baldwin (1996) พบสัดส่วนคนโสดเพียงร้อยละ 30 และในด้านการใช้ห้องสมุด สัดส่วนของหน่วยตัวอย่างในไทยยอมรับว่าใช้ห้องสมุดน้อยและมีเพียงร้อยละ 30 ทำงานในหน่วยงานที่มีห้องสมุด ในขณะที่ Baldwin (1996) พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งใช้ห้องสมุดเป็นประจำและมีกว่าร้อยละ 90 ที่ทำงานในองค์กรที่มีห้องสมุด แต่

กระนั้นความแตกต่างเหล่านี้ อาจเป็นเพราะลักษณะทางโครงสร้างและสังคม (infrastructure) หากมองภาพรวมในระดับประเทศที่กำลังพัฒนาจะเห็นว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในการศึกษานี้ จะมีคุณสมบัติสอดคล้องใกล้เคียงกับการศึกษาในอดีต ดังนั้น จึงอาจพอสรุปได้ว่านักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในการศึกษานี้จะเป็นตัวแทนที่เหมาะสมและมีลักษณะที่พอยอมรับได้ว่าเป็นตัวแทนของประชากรที่สนใจ อันได้แก่ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในประเทศไทย

ตารางที่ 5.1 แสดงการเปรียบเทียบร้อยละของหน่วยตัวอย่างทั้งหมด จำแนกตามคุณสมบัติระหว่างการวิจัยนี้กับ Baldwin (1996) และสิทธิพร ดันป์ทมดิลก (2539)

คุณสมบัติ	การศึกษานี้	Baldwin (1996)	สิทธิพร ดันป์ทมดิลก (2539)
จำนวนหน่วยตัวอย่าง	190 = 100%	100 = 100%	55 = 100%
เพศชาย	60%	68%	50%
อายุต่ำกว่า 30 ปี	44%	25%	56%
จบอย่างต่ำปริญญาโท	72%	70%	80%
เป็นโสด	80%	30%	N/A
ทำงานเป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในบริษัทปัจจุบัน มาไม่เกินห้าปี	70%	69%	100%
รับผิดชอบรายการกลุ่มหลักทรัพย์	63%	N/A	45%
ทำงานในหน่วยงานที่มีห้องสมุด	30%	93%	N/A
ยอมรับว่าใช้ห้องสมุดประจำ	33%	50%	N/A

N/A แสดงว่าไม่มีข้อมูลในประเด็นนั้น

การสอบถามถึงอุปสรรคหรือปัญหาที่นักวิเคราะห์รับรู้ในวันทำงานทั่วไป ดังแสดงในตารางที่ 4.4 ซึ่งว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับว่า (1) ความกดดันจากลูกค้า และ (2) จากธุรกิจ รวมถึง (3) ความยากของลักษณะงานที่รับผิดชอบ นับได้ว่าเป็นอุปสรรคสามประเด็นที่รุนแรง ปานกลาง ค่อนข้างมาก ในขณะที่อุปสรรคที่มาจากความสัมพันธ์ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์กับผู้บริหารหรือเพื่อนร่วมงาน และความกดดันของสื่อมวลชน ดูจะเป็นประเด็นอุปสรรคที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับว่าไม่ใคร่รุนแรง หรือมีความรุนแรงค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบความรุนแรงข้างต้นกับการศึกษาของ สิทธิพร ดันป์ทมดิลก (2539) จะเห็นว่า

นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในการศึกษาเมื่อสิบปีที่แล้วยอมรับว่า นโยบายรัฐบาลและความกดดันจากลูกค้า ยังคงเป็นอุปสรรคที่มีความรุนแรง (หน้า 44) แต่ยังไม่เท่าความรุนแรงอันเนื่องมาจากภาวะการเมืองและเศรษฐกิจ ข้ออธิบายสำหรับประเด็นนี้อาจเป็นไปได้ว่า การเก็บข้อมูลของสิทธิพร ต้นปีมหาดเล็ก (2539) อยู่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทย ส่งผลให้การรับรู้เรื่องอุปสรรคในการทำงานของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ จึงมุ่งไปที่นโยบายเศรษฐกิจ และภาวะการเมืองในช่วงนั้นๆ ในขณะที่การศึกษาชิ้นปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2550) ได้เก็บข้อมูลสิบปีต่อมา ภาวะวิกฤตได้คลี่คลายไปมากการรับรู้อุปสรรคจึงปรับเปลี่ยนไป แต่กระนั้นยังคงแสดงความสอดคล้องกันระหว่างสองการศึกษานี้

5.3 การแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

การนำเสนอข้อสรุปเกี่ยวเนื่องกับการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ได้แบ่งออกเป็นสามประเด็นดังนี้

5.3.1 ความต้องการสารสนเทศ (information need) ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับว่าใช้สารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์ (เช่น ข้อมูลเสนอซื้อขายหลักทรัพย์ หรือดัชนีตลาด) บ่อยที่สุด (ดูตารางที่ 4.6 ประกอบ) ตามมาด้วยสารสนเทศทางการค้า การลงทุน (เช่น อัตราการเจริญเติบโตหรือตัวเลขนำเข้าและส่งออก) ในขณะที่ความต้องการสารสนเทศด้านตราสารหนี้เกิดขึ้นด้วยความถี่น้อยที่สุด

หากความจำเป็นในการสอบทานความถูกต้องของสารสนเทศ เป็นตัวบ่งชี้ความสำคัญของสารสนเทศนั้นๆ (นั่นคือ ถ้าต้องสอบทานข้อมูลใดมาก จะหมายความว่า ข้อมูลนั้นมีความสำคัญ) จะเห็นว่าข่าวสารเกี่ยวกับผู้บริหารของบริษัทที่กำลังวิเคราะห์มีความสำคัญสูงสุด ตามมาด้วยข้อมูลที่ได้จากสถาบันที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ที่กำลังวิเคราะห์ เช่น ข้อมูลบริษัทในอุตสาหกรรมที่กำลังวิเคราะห์หรือข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์ หรือ กลด. จะเห็นจากตารางที่ 4.19 ว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์รับทราบข้อมูลจากเพื่อนร่วมงานอย่างที่ไม่ต้องสอบทานนัก

เมื่อพิจารณาความสำคัญของการใช้สารสนเทศตามการรับรู้ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ เพื่อคัดเลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ (ดูตาราง 4.21 ประกอบ) จะเห็นว่าสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์อันได้แก่ ผลกระทบจากการดำเนินงาน มูลค่าการซื้อขาย และมูลค่ารวมของหลักทรัพย์เป็นข้อมูลที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับว่ามีความสำคัญและได้ใช้เป็นเกณฑ์เพื่อเลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ ในขณะที่เดียวกันสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าอันได้แก่ ประเภทและลักษณะของลูกค้า ตลอดจนขนาดทุนจดทะเบียนจะเป็นข้อมูลที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ให้ความสำคัญน้อยที่สุดในการใช้เพื่อเลือกหลักทรัพย์มาพิจารณา ทั้งนี้ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ (1) วิเคราะห์ภาพรวม และ (2) วิเคราะห์กลุ่มหลักทรัพย์ มีความเห็นข้างต้นไม่ใคร่แตกต่างกัน

ตามที่รายงานในตารางที่ 4.22 ยกเว้นประเด็นมูลค่าการซื้อขาย และการเคลื่อนไหวของราคาที่นักวิเคราะห์ภาพรวมให้ความสำคัญสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกว่านักวิเคราะห์ที่รับผิดชอบกลุ่มหลักทรัพย์

เมื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อคัดเลือกหลักทรัพย์ในงานนี้กับของสิทธิพร ดันป์ทมดิลก (2539) พบว่า สอดคล้องกัน กล่าวคือ การวิจัยทั้งสองโครงการยืนยันว่า (1) ผลกระทบจากการดำเนินงาน (2) มูลค่าการซื้อขาย และ (3) มูลค่ารวมของหลักทรัพย์ จัดเป็นสารสนเทศสามชนิดที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับความสำคัญในการใช้เป็นเกณฑ์เลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ ความสอดคล้องนี้ชี้ให้เห็นว่านักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในปี 2549 หรือเมื่อสิบปีที่แล้ว (สิทธิพร ดันป์ทมดิลก, 2539) ยังคงมีการรับรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสารสนเทศใกล้เคียงกัน

5.3.2 วัตถุประสงค์ของการแสวงหาสารสนเทศ

นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับว่าการแสวงหาสารสนเทศมีขึ้นเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์สองประการต่อไปนี้สูงสุด (1) เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงิน และ (2) เพื่อให้ข้อมูลหรือความรู้ใหม่ ในขณะที่วัตถุประสงค์สองประการต่อไปนี้ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับว่าการแสวงหาสารสนเทศตอบสนองน้อยที่สุด (1) ช่วยเพิ่มอัตราผลตอบแทนของบริษัท และ (2) เพื่อประกอบรายงานเสนอผู้บริหาร

การวิเคราะห์เพิ่มเติม (explore) ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยกับข้อมูลวัตถุประสงค์ที่การแสวงหาสารสนเทศมุ่งตอบสนอง ดังในตารางที่ 4.8 ซึ่งให้เห็นสองปัจจัยของสิ่งที่ได้จากการแสวงหาสารสนเทศ โดยที่ปัจจัยแรกชื่อว่า การแสวงหาสารสนเทศเพื่อใช้ในหน้าที่การงานของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และปัจจัยที่สองเพิ่มเติมด้วยการแสวงหาคือ การใช้เพื่อตอบสนองความต้องการข้อมูล หรืออีกนัยหนึ่งคือ ตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นทางการเงินของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ สาเหตุที่เป็น “ความอยากรู้อยากเห็นทางการเงิน” ตัวแปรที่อธิบายปัจจัยนี้ (loading) ดูจะเกี่ยวข้องกับทำให้ได้ข้อมูล แต่ดูจะไม่เกี่ยวเนื่องกับการทำงานในฐานะนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ตัวแปรข้างต้นรวมถึงการใช้ข้อมูลประกอบการพูดคุยหรือกับผู้อื่น หรือการได้ความรู้ใหม่ เป็นต้น

สองปัจจัยของวัตถุประสงค์ที่การแสวงหาสารสนเทศช่วยเติมเต็ม ดูจะสอดคล้องกับงานในอดีตของการแสวงหาข้อมูล (Ku, 1996; Tangmanee, 1999) กล่าวคือ นักวิจัยเหล่านี้ พบว่า ประเด็นหลักการแสวงหาสารสนเทศมักตอบสนองความต้องการทางการงาน (job requirement) บุคคลจำเป็นต้องแสวงหาสารสนเทศเพื่อทำงานให้สำเร็จ แต่ขณะเดียวกันการแสวงหาสารสนเทศยังช่วยเติมเต็มความต้องการส่วนบุคคล (personal need) ที่มักไม่สัมพันธ์กับการงานที่ทำ ในงานนี้คือ การค้นพบว่าการแสวงหาสารสนเทศเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น

ทางการเงิน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ข้อค้นพบของงานนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาในอดีตด้านการแสวงหาสารสนเทศ เช่นกัน

5.3.3 ช่องทางและสื่อที่ใช้แสวงหาสารสนเทศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้สอบถามความถี่และรูปแบบของการใช้สื่อหกชนิด ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสถาบัน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ได้ข้อสรุปดังนี้

นักวิเคราะห์หลักทรัพย์เลือกรับข้อมูลข่าวสารจากบุคคลภายนอกบริษัทบ่อยกว่า จากบุคคลในบริษัทเดียวกันเล็กน้อย และมักใช้การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการมากกว่าเป็นทางการ ลักษณะการเปิดรับข่าวสารของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์จากสื่อบุคคลในทำนองนี้ เป็นประเด็นที่ถูกค้นพบในอาชีพอื่นมาแล้ว เช่น ผู้พัฒนาระบบหรือที่เรียกว่า Software developer (Weiberg, 1998)

นอกจากนี้นักวิเคราะห์หลักทรัพย์เลือกเปิดรับข้อมูลผ่านสิ่งพิมพ์ในประเทศมากกว่า สิ่งพิมพ์จากต่างประเทศ แต่รูปแบบที่ใช้ทั้งใน (1) รายงานสถานการณ์ทั่วไป (2) บทความทั่วไป และ (3) บทความเจาะลึกได้รับความนิยมค่อนข้างมากในระดับที่ไม่แตกต่างกันนัก สำหรับสื่อดิจิทัลนั้น นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับว่าใช้บ่อยทั้งในรูปแบบของเว็บไซต์และบริการข้อมูลออนไลน์ เช่น ข้อมูลของรอยเตอร์ การใช้สื่อโทรทัศน์จากสถานีในประเทศจะได้รับความนิยมมากกว่าสถานีต่างประเทศ เช่น CNN หรือ CNBC โดยนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ชมโทรทัศน์เพื่อรับทราบรายงานสถานการณ์ทั่วไป การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน การวิเคราะห์เจาะลึก และรายการสดตอบปัญหาด้วยความถี่จากมากไปน้อยตามลำดับ แม้ว่าการใช้สื่อวิทยุจะได้รับการยอมรับในระดับปานกลาง นักวิเคราะห์หลักทรัพย์รับฟังข่าวสารจากรายการวิทยุในประเทศบ่อยกว่าจากต่างประเทศ ส่วนรูปแบบการใช้จะคล้ายคลึงกับสื่อโทรทัศน์ นั่นคือ รายการวิทยุที่เกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไป ยังคงเป็นที่ต้องการสูงสุด และรายการสดทางวิทยุที่ถามตอบปัญหาเป็นทางเลือกในการเปิดรับข่าวสารที่เกิดด้วยความถี่ต่ำสุด

เนื่องจากข้อมูลสารสนเทศทางการเงินต้องการความถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อเวลา สื่อสถาบันจึงเป็นอีกทางเลือกที่ได้รับการยอมรับในระดับที่สูงของการเปิดรับข่าวสารโดยนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ทั้งนี้สถาบันในประเทศ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงเป็นทางเลือกที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ยอมรับด้วยความถี่ที่สูงกว่าเล็กน้อยจากสื่อสถาบันต่างประเทศ เช่น ธนาคารกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น โดยรูปแบบตามความถี่ที่เรียกใช้จากมากไปน้อย คือ รายงานสถานการณ์ทั่วไป บทความทั่วไป สัมมนาวิชาการ และรายการสดถามตอบปัญหาตามลำดับ

หากเรียงลำดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อหกช่องทางข้างต้น ดังที่แสดงในตารางที่ 4.15 จะพบว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์นิยมสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นลำดับหนึ่งตามมา สื่อสถาบัน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ความนิยมสื่อดิจิทัลของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ดูไม่น่าเป็นเรื่องประหลาดใจเนื่องจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์นำเสนอสารสนเทศจำนวนมากมาย และการเข้าถึงสามารถทำได้โดยง่าย อีกทั้งอาจเป็นช่องทางให้เข้าถึงสถาบันเพื่อรับข้อมูลที่เก็บไว้ที่เว็บไซต์สถาบันนั้นๆ ได้อีก ทั้งนี้ความนิยมสื่อสถาบันดูจะมาจากความน่าเชื่อถือของสารสนเทศที่สถาบันการเงินอันเป็นที่ยอมรับทั่วโลกนำเสนอ อีกทั้งข้อมูลจากสื่อสถาบันมักเป็นรายงานวิเคราะห์ที่นำเสนอภาพรวม (macro picture) ของการเงินทั้งในระดับโลกหรือระดับประเทศ

การที่สื่อโทรทัศน์หรือวิทยุไม่เป็นที่นิยมของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ดูจะเป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับสื่อที่ได้รับการยอมรับสูง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือลักษณะช่องทางที่นักวิเคราะห์ต้องการ (ดูตารางที่ 4.20 ประกอบ) กล่าวคือวิทยุและโทรทัศน์ดูจะนำเสนอข้อมูลที่ตรวจสอบค่อนข้างยาก เพราะไม่สามารถทำสำเนาได้ง่าย และต้องทำความเข้าใจโดยเร็ว อีกทั้งการสอบถามเมื่อผู้ฟังวิทยุหรือผู้ดูโทรทัศน์ไม่เข้าใจกระทำยาก เพราะทั้งสองสื่อเป็นสื่อทางเดียว (one-way communication)

หากพิจารณารูปแบบของสารสนเทศที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์เปิดรับอันได้แก่ รายงานสถานการณ์ทั่วไป บทวิเคราะห์เจาะลึก และรายการสดตามตอบปัญหา ดังในตารางที่ 4.16 ถึง 4.18 จะพบสรุปได้ว่า ทางที่ใช้เปิดรับสื่อหรือช่องรายงานสถานการณ์ทั่วไปด้วยความถี่สูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ ตามมาด้วยลำดับใกล้เคียงกันคือ สื่อโทรทัศน์ และสื่อสถาบัน ในขณะที่การยอมรับรายงานนี้ผ่านสื่อวิทยุเป็นด้วยความถี่ต่ำกว่าสามช่องทางแรกมาก ส่วนการใช้บทวิเคราะห์เจาะลึกได้รับความนิยมค่อนข้างมาก ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโทรทัศน์ และค่อนข้างน้อยเมื่อผ่านสื่อวิทยุ ในขณะที่มีเพียงสามช่องทางที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์สามารถเปิดรับรายการ “สด” ตามตอบปัญหา นั่นคือสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสถาบัน การสอบถามจึงพบว่าโทรทัศน์เป็นช่องทางที่นักวิเคราะห์ยอมรับค่อนข้างมาก ในขณะที่การยอมรับรายการสดผ่านสื่อสถาบันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และสื่อวิทยุอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย

ความนิยมของรายงานสถานการณ์ทั่วไปอาจมาจากลักษณะการทำงานของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (fundamental analysis) ในลักษณะการวิเคราะห์แบบ top-down กล่าวคือ เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน นักวิเคราะห์หลักทรัพย์มักเริ่มที่สภาพเศรษฐกิจและสภาพอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยข้อมูลเชิงกว้างเพื่อช่วยให้นักวิเคราะห์หลักทรัพย์สามารถวิเคราะห์สภาพอุตสาหกรรมได้เหมาะสมกว่าการใช้บทวิเคราะห์เจาะลึกที่มักเป็นข้อมูลเชิงลึกเฉพาะในแต่ละอุตสาหกรรมหรือเฉพาะบริษัทหนึ่งๆ ซึ่งการมองมุมกว้างเพื่อเจาะหาความน่าสนใจของอุตสาหกรรมหรือบริษัทจดทะเบียน จะทำให้นักวิเคราะห์ใช้ทรัพยากรในการวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้ถึงนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ จึงควรผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยรูปแบบของรายงานสถานการณ์ทั่วไป เพราะสามารถแหล่งที่มา ตลอดจนมีเอกสาร (printed document) เพื่อการสอบทานช่องทางที่อาจหลีกเลี่ยงเพราะจะเข้าถึงได้น้อย คือ สื่อวิทยุ ช่องทางที่ได้รับความนิยมถัดจากสื่อดิจิทัล คือ ผ่านสื่อสถาบันและสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้หากต้องการนำเสนอทวิวิเคราะห์เจาะลึก หรือ รายการสดถามตอบปัญหา อาจพิจารณาสื่อโทรทัศน์ เพราะจะได้รับการยอมรับจากนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในการเปิดรับมากกว่าสื่ออื่น

การใช้การวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อตรวจสอบทัศนคติของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ต่อสื่อและช่องทางที่ใช้รับข้อมูล ดังในตารางที่ 4.20 ซึ่งว่านักวิเคราะห์หลักทรัพย์ต้องการแสวงหาสารสนเทศผ่านสื่อหรือช่องทางที่ (1) น่าสนใจ และนำเสนอข้อมูลที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ (2) สะดวกต่อการใช้ (3) เนื้อหาที่น่าสนใจ กระชับ เป็นลำดับที่เหมาะสม (4) ถูกต้องและตรวจสอบได้ อีกทั้ง (5) นำเสนอสารสนเทศที่อยู่ในความสนใจของทั้งผู้ร่วมงานหรือสาธารณชน ดังนั้น เมื่อพิจารณาร่วมกับลักษณะของสื่อและรูปแบบของสารสนเทศที่ต้องการ ตามที่นำเสนอข้างต้น จะเห็นว่าเป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกัน กล่าวคือ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารในรูปแบบของรายงานสถานการณ์ทั่วไปที่คงมีเนื้อหาโดยกว้าง ชัดเจน กระชับ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อันเป็นช่องทางที่สะดวกต่อการเข้าถึงในปัจจุบัน อีกทั้งสื่อดิจิทัลอนุญาตให้มีการติดต่อสองทาง (two-way communication) ทำให้หากมีข้อสงสัยในสารสนเทศที่นำเสนอบนเว็บไซต์ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์สามารถติดต่อสอบถามความถูกต้องไปยังแหล่งข้อมูลที่นำเสนอข้อมูลนั้น อีกทั้ง การนำเสนอข่าวสารบนอินเทอร์เน็ตอาจนับได้ว่ามีบุคคลอื่นที่สนใจและสามารถเข้าถึงและใช้ข่าวสารนั้นได้เช่นกัน

5.4 ทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

เมื่อใช้เครื่องมือของ Heppner (1988) ที่นำเสนอในหน่วย แชนด์ (2549) เพื่อประเมินทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของทักษะการแก้ปัญหาอยู่ที่ 3.68 จากช่วงการวัดหนึ่งถึงห้า จึงเรียกได้ว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่เนื่องจากไม่พบการศึกษาในอดีตที่ได้ฉายภาพทักษะการแก้ปัญหาของคนอาชีพอื่น ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถอภิปรายได้ว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในการศึกษานี้สามารถแก้ไขปัญหาทั่วไปได้ดี หรือดีกว่าหน่วยตัวอย่างในงานอื่น ยกเว้นงานของหน่วย แชนด์ (2549) ที่รายงานทักษะการแก้ปัญหาของนักการตลาดในประเทศไทยว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.56 เนื่องจากหน่วย แชนด์ (2549) ใช้เครื่องมือชุดเดียวกับการศึกษานี้ จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบที่พบว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ดูเหมือนจะมีทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่านักการตลาดเล็กน้อย เพื่อให้การเปรียบเทียบเป็นไปอย่างยุติธรรม งานวิจัยในอนาคตที่กระทำ

กับบุคคลในหลายอาชีพและครอบคลุมมากกว่าอาจให้ผลที่ชัดเจนและถูกต้องมากขึ้นว่า อาชีพใด
ดูจะมีทักษะการแก้ปัญหาสูงสุด

การวิเคราะห์เพิ่มเติม (explore) ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยกับข้อถามของทักษะการ
แก้ปัญหาเพื่อทดลองมิติพื้นฐาน (underlying dimension) ของการแก้ปัญหาได้ค้นพบสี่มิติ คือ
(1) มิติด้านความรอบคอบของการแก้ปัญหา (2) มิติด้านการใช้ประสบการณ์ (3) มิติการเร่งรีบ
แก้ปัญหา และ (4) มิติด้านการแก้ปัญหาด้วยทางออกแรกที่คิดได้ การยืนยันความเหมาะสมของ
ข้อค้นพบสี่มิตินี้ของทักษะการแก้ปัญหานี้ กระทำด้วยตัวสถิติของการวิเคราะห์ปัจจัย ทั้งนี้ข้อ
ค้นพบนี้นำไปสู่ข้อสรุปและการอภิปรายผลสองประเด็นดังนี้

1. ความสามารถในการแก้ปัญหานักวิเคราะห์หลักทรัพย์

แม้ว่าเมื่อพิจารณาภาพรวมแล้ว นักวิเคราะห์หลักทรัพย์จะได้คะแนนเฉลี่ยของทักษะการ
แก้ปัญหาในระดับค่อนข้างสูง แต่เมื่อพิจารณามิตินี้ย่อยตามการยอมรับความสามารถในการ
แก้ปัญหา จำนวนสี่มิติจะสามารถแบ่งนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มแรกดูจะ
เป็นกลุ่มที่แก้ปัญหาย่างเป็นเหตุเป็นผล (rational problem solver) ที่เน้นความรอบคอบและ
การใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหา ส่วนกลุ่มที่สองจะเป็นกลุ่มที่การแก้ปัญหาไม่เป็นเหตุเป็น
ผล (irrational problem solver) ที่เน้นการแก้ปัญหาโดยเร็ว ด้วยทางออกที่คิดได้เป็นทางแรก
ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์ไทย จัดได้ว่าเป็นตลาดเกิดใหม่ (emerging market) ที่มีความผันผวนสูง
การเปลี่ยนแปลงและผันผวนนี้จะส่งผลต่อรูปแบบการแก้ปัญหา กล่าวคือ นักวิเคราะห์ในประเทศไทย
ต้องการสารสนเทศเพื่อรองรับความผันผวนเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นเร็วมาก ทำให้การ
แก้ปัญหาจึงดูจะไม่สมเหตุสมผล การจำแนกนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ออกเป็นสองกลุ่มตามทักษะ
การแก้ปัญหาคงจะสอดคล้องกับแนวคิดของการแก้ปัญหา (problem-solving concept) ที่พยายาม
จำแนกบุคคลออกได้อย่างน้อยสองกลุ่มคล้ายกับที่ได้กระทำในการศึกษา (Simon, 1955 ;
Matlin, 2005) กล่าวคือ แม้ว่าจะมีความพยายามในการอธิบายว่าการแก้ปัญหานี้ของมนุษย์ส่วน
ใหญ่เป็นไปอย่างมีเหตุมีผล แต่ทว่ายังคงมีการแก้ปัญหาในหลายครั้งที่ไม่เป็นเหตุผลกัน ดังนั้น
การแสวงหาสารสนเทศเพื่อหาทางออกจึงต้องให้ตอบสนองต่อทั้งสองกลุ่มของการแก้ปัญหาค้น
ค้นพบนี้จึงเป็นข้อมูลประจักษ์ (empirical data) ยืนยันว่าการแก้ปัญหานักวิเคราะห์
หลักทรัพย์ประกอบด้วยทั้งในลักษณะที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผล

2. ความสอดคล้องกับงานของ Heppner (1988)

Heppner (1988) ได้นำเสนอเครื่องมือสำหรับวัดทักษะการแก้ปัญหาที่ได้ผ่านการ
ตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability) และความถูกต้อง (validity) อีกทั้ง หนู่ย แซ่แต้ (2549) ได้
ใช้วัดทักษะนี้ของนักการตลาดไทยแล้ว ทั้งนี้ Heppner (1988) อธิบายว่า ทักษะการแก้ปัญหานี้

ประเมินด้วยเครื่องมือควรประกอบด้วยสามมิติย่อย คือ (1) ความเชื่อมั่นในการแก้ปัญหา (2) การรับมือกับปัญหา และ (3) การควบคุมตนเอง

แต่การวิเคราะห์ที่ปัจจัยกับข้อถามทักษะการแก้ปัญหาในงานวิจัยนี้ไม่ได้ยืนยันสามมิติ แต่กลับชี้ถึงสี่มิติที่แม้ว่าจะคล้ายกับสามมิติของ Heppner (1988) แต่ก็ยังไม่ใคร่สอดคล้องกันนัก การวิจารณ์ถึงสาเหตุของความไม่สอดคล้องคงอยู่เกินขอบเขตของงานนี้ แต่ผู้วิจัยขอเสนอเป็นประเด็นนี้สำหรับการศึกษาในอนาคตต่อไป

5.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศสามตัวแปรกับทักษะการแก้ปัญหาได้นำผลไว้ในตารางที่ 4.27 ทำให้ได้ข้อสรุปและการอภิปรายผลในสามประเด็นต่อไปนี้

5.5.1 ทักษะการแก้ปัญหากับความถี่ในการแสวงหาสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการแก้ปัญหา และความถี่ในการแสวงหาสารสนเทศชี้ว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขนาด 0.386 มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นั่นหมายความว่า นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่แสวงหาสารสนเทศบ่อย จะมีทักษะการแก้ปัญหาที่สูงตามไปด้วย หรือที่มีทักษะการแก้ปัญหาสูง ก็จะมีแสวงหาสารสนเทศด้วยความถี่สูงตาม

ความสัมพันธ์เชิงบวกนี้เป็นสิ่งที่การศึกษานี้ต้องการทดสอบและพบว่าเป็นจริง ดังนั้นจึงยืนยันงานของ Matlin (2005) ที่นำเสนอ (และการศึกษาที่ช่วยยืนยันด้วยข้อมูลประจักษ์ในบริบทของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์) ว่าสารสนเทศเป็นข้อมูลสำคัญในกระบวนการแก้ไขปัญหา ยิ่งแสวงหาสารสนเทศมากเท่าใด ยิ่งน่าจะคาดหมายต่อเนื่องได้ว่าบุคคลสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพอันแสดงถึงการมีทักษะการแก้ปัญหาที่สูง ในทางกลับกันนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีคงจะต้องการสารสนเทศในความถี่ที่สูงเพื่อ (1) ช่วยให้เข้าใจปัญหา (2) สามารถวิเคราะห์หาทางออกต่างๆ โดยที่ (3) เลือกทางออกที่เหมาะสมที่สุด และสามารถ (4) ประเมินผลการแก้ไขปัญหาได้ (Lovett, 2002; Simon, 1955) อันเป็นสี่ขั้นตอนของการแก้ปัญหา (problem – solving process) (Simon, 1999)

5.5.2 ทักษะการแก้ปัญหากับความถี่ของการใช้สื่อเพื่อแสวงหาสารสนเทศ

ความสัมพันธ์ของทักษะการแก้ปัญหากับตัวแปรที่สองของการแสวงหาสารสนเทศอันได้แก่ ความถี่ของการใช้สื่อเพื่อแสวงหาสารสนเทศ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขนาดของความสัมพันธ์เป็น 0.178 หรือเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีขนาดค่อนข้างน้อย ซึ่ง

ชี้ให้เห็นว่านักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่มีทักษะการแก้ปัญหาสูง น่าจะใช้สื่อเพื่อแสวงหาสารสนเทศ ด้วยความถี่สูงตามไปด้วย และความสัมพันธ์ในลักษณะกลับกันที่ยังคงเป็นจริง

แม้การทบทวนวรรณกรรมในอดีตจะไม่พบว่ามีการศึกษาวิจัยใดเคยศึกษาความสัมพันธ์ของ ทักษะการแก้ปัญหากับความถี่ของการใช้สื่อหรือช่องทางเพื่อเข้าถึงสารสนเทศ แต่ผลการ ทดสอบสมมติฐานนี้ยังได้ยืนยันในทำนองเดียวกับความสัมพันธ์ในหัวข้อที่แล้ว (5.5.1) นั่นคือ สารสนเทศเป็นกำลังสำคัญของการแก้ปัญหา การใช้สื่อเพื่อเข้าถึงสารสนเทศด้วยความถี่สูงขึ้นจึง น่าจะชี้ว่าบุคคลเหล่านั้น (หรือในที่นี้คือนักวิเคราะห์หลักทรัพย์) ควรสามารถจัดการปัญหาได้ เหมาะสมตามไปด้วย หรือในทางกลับกันนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่มีทักษะสูงในการแก้ไขปัญหา น่าจะต้องใช้สื่อในความถี่สูงเช่นกัน เพื่อให้สารสนเทศในการแก้ปัญหานั้นๆ

5.5.3 ทักษะการแก้ปัญหาที่อุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์

แม้ว่าอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์จะเป็นตัวแปรที่ไม่ใคร่เกี่ยวเนื่องกับการ แสวงหาสารสนเทศ แต่อุปสรรคเป็นสาเหตุสำคัญของการแก้ปัญหาที่ต้องการสารสนเทศมา บรรเทาหรือปรับแก้อุปสรรคนั้น งานวิจัยนี้จึงสนใจที่จะลอง (explore) ตรวจสอบความสัมพันธ์ ของทักษะการแก้ไขกับความรุนแรงของอุปสรรคในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ตามการรับรู้ของ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์

ผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.2.7 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.313 หมายความว่า ความสัมพันธ์ เป็นในลักษณะผกผัน นั่นคือ ยิ่งนักวิเคราะห์หลักทรัพย์มีทักษะในการแก้ปัญหามากขึ้นจะยิ่ง รับทราบถึงความรุนแรงของอุปสรรคในการทำงานลดลง หรือในทางกลับกัน นักวิเคราะห์ หลักทรัพย์ที่รับทราบความรุนแรง มักเป็นผู้ที่มีทักษะการแก้ปัญหาไม่สูง การรับรู้ความรุนแรง ของอุปสรรคในการทำงาน อาจบ่งชี้ว่าสอดคล้องกับความเป็นเหตุเป็นผลที่ผลักดันให้ลอง (explore) ความสัมพันธ์นี้นั่นคือ ถ้านักวิเคราะห์หลักทรัพย์มีความสามารถในการแก้ปัญหา ไม่ ว่าจะประสบกับอุปสรรคที่รุนแรงเพียงใด นักวิเคราะห์ผู้ี้คงจะสามารถปรับแก้ปัญหานั้นทำให้ รู้สึกว่าความรุนแรงลดระดับลงจึงมักรับทราบอุปสรรคไม่ใคร่มีความรุนแรง ในทางตรงข้าม ความไม่สันทัดในการแก้ปัญหามักทำให้อุปสรรคคงหรือทวีความรุนแรง (เพราะไม่สามารถ บรรเทาให้อุปสรรคลดความรุนแรง)

การทบทวนวรรณกรรมในอดีต ไม่พบงานที่ศึกษาความสัมพันธ์ในสามลักษณะ ข้างต้นในบริบทอื่นๆ ดังนั้นจึงคงอีกโอกาสของการศึกษาในอนาคตที่ให้ความสัมพันธ์กับการ แสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหา

5.6 การใช้ประโยชน์ (Contribution)

การนำผลไปใช้ประโยชน์สามารถจำแนกออกเป็นสองประเด็น คือ การใช้ประโยชน์เชิงทฤษฎี (theoretical contribution) และการใช้ประโยชน์เชิงประยุกต์ (practical contribution) ดังนี้

5.6.1 การใช้ประโยชน์เชิงทฤษฎี

ผลการศึกษาเป็นการต่อยอดของศาสตร์สองสาขา คือ วิทยาการสารสนเทศ (information science) และจิตวิทยาเชิงความคิด (cognitive psychology) ในบริบททางการเงิน นั่นคือ เป็นการวิจัยในประเด็นของการแสวงหาสารสนเทศ อันเป็นสาขาย่อยของวิทยาการสารสนเทศ (Marchionini, 1995) และการตัดสินใจ อันเป็นสาขาย่อยของจิตวิทยาเชิงความคิด (Matlin, 2005; Lovett, 2002) ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในประเทศไทย การมีนัยสำคัญของความสัมพันธ์ที่ตรวจสอบจนถึงความก้าวหน้าของแนวคิดการใช้สารสนเทศ (information use) ในบริบทของการวิเคราะห์หลักทรัพย์

5.6.2 การใช้ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

ผู้บริหารองค์กรทางการเงินตลอดจนผู้ประกอบการด้านการวิเคราะห์หลักทรัพย์ อาจประยุกต์ผลของการวิจัยเพื่อให้สามารถนำเสนอสารสนเทศตามความต้องการของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ในที่นี้ผู้วิจัยขอแนะนำตัวอย่างการประยุกต์ผลการศึกษาในสี่ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. ช่องทางที่เข้าถึงนักวิเคราะห์หลักทรัพย์และรูปแบบสารสนเทศที่ต้องการ

ช่องทางที่เหมาะสมที่สุด คือ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์นำเสนอข้อมูลผ่านเว็บไซต์สถาบันที่คุ้นเคย หรือได้รับการยอมรับสูง หรือผ่านบริการออนไลน์ เช่น การนำเสนอข้อมูลหลักทรัพย์ บริษัทจดทะเบียน หรือกฤตภาค (news clipping) ผ่านเว็บไซต์ ทั้งนี้รูปแบบการนำเสนอควรเป็นรายงานวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไป หรือบทวิเคราะห์เจาะลึก

ช่องทางที่ควรหลีกเลี่ยง คือ สื่อวิทยุ เพราะได้รับการยอมรับต่ำสุด นอกจากนี้การนำเสนอข่าวสารทุกรูปแบบผ่านสื่อวิทยุ จะได้รับการยอมรับต่ำสุดเช่นกัน สำหรับรูปแบบการนำเสนอที่ควรหลีกเลี่ยงเพราะดูจะมีความถี่ในการใช้ต่ำสุด คือ การจัดรายการสดถามตอบปัญหา

2. ความต้องการสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

ผลของการศึกษาที่ชี้ถึงสองวัตถุประสงค์หลักที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ต้องแสวงหาสารสนเทศ ทำให้ผู้ประกอบการทางการเงินควรจัดสรรทรัพยากร เพื่อนำเสนอสารสนเทศที่มี

เนื้อหาเพื่อให้การวิเคราะห์หลักทรัพย์เป็นไปด้วยดี นอกจากต้องนำเสนอข้อมูลเพื่อตอบสนองความต้องการสารสนเทศด้านหน้าที่การงานแล้ว ผู้ประกอบการทางการเงินยังต้องตระหนักว่า วัตถุประสงค์อีกข้อคือ ต้องการสารสนเทศเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นทางการเงิน นั้นหมายความว่า ข่าวสารที่นำเสนอนอกจากต้องช่วยทำงานได้ ยังต้องสนองตอบประเด็นทางการเงินอื่นๆ เมื่อพิจารณาตารางที่ 4.8 จะเห็นว่าประเด็นทางการเงินอื่นๆ ที่อ้างถึง อาจเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ มีความรู้ใหม่ๆ หรือเป็นข้อมูลประกอบการสนทนากับผู้อื่นได้ โดยสะดวก ซึ่งอาจนำไปสู่การได้รับความเชื่อถือจากลูกค้า หรือแหล่งข่าว เป็นต้น

3. ลักษณะของสื่อที่นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ต้องการ

หากผู้บริหารสื่อหรือช่องทางต้องการทำให้ช่องทางของตนเป็นที่สนใจของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ผู้บริหารอาจใช้ผลการศึกษางานวิจัยนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รายงานในตาราง 4.20 เพื่อออกแบบและพัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับการรับรู้ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ นั่นคือ สื่อที่ “ตรงใจ” นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ควรต้องนำเสนอ ง่ายต่อการเข้าถึง ทั้งนี้การนำเสนอต้องมีขั้นตอนที่ชัดเจน กระชับ และตรวจสอบได้ โดยที่เนื้อหาต้องอยู่ในความสนใจของบุคคลทั่วไปด้วย (นั่นอาจหมายความว่าเนื้อหาไม่จำเป็นต้องมีความเฉพาะ (exclusive) สำหรับนักวิเคราะห์หลักทรัพย์คนใดคนหนึ่งเท่านั้น)

4. การใช้ประโยชน์ความสัมพันธ์ของการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหา

การที่ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาสารสนเทศกับทักษะการแก้ปัญหามีนัยสำคัญทางสถิติ อาจทำให้ผู้บริหารองค์กรการเงินเตรียมการให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในสังกัด เช่น ความถี่ของการเข้าถึงแหล่งข้อมูล การใช้สารสนเทศในองค์กรที่สูง อาจบ่งชี้ถึงความสามารถในการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในองค์กร หรือการทำงานหนักเพราะตระหนักว่าอุปสรรคไม่มีใครรุนแรง ในทางตรงข้ามหากฝ่ายทรัพยากรมนุษย์พบว่า เจ้าหน้าที่ใหม่ที่เป็นนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ได้คะแนนสูงจากการประเมินทักษะการแก้ปัญหา ผู้บริหารอาจต้องจัดเตรียมสารสนเทศหรือสื่อที่ใช้เข้าถึงสารสนเทศให้มากพอ เพราะการมีทักษะสูงสัมพันธ์กับความถี่ในการแสวงหาสารสนเทศ และความถี่ในการสื่อเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ ในขณะที่ถ้าได้คะแนนทักษะการแก้ปัญหาลด ผู้บริหารอาจตระหนัก บุคคลอาจไม่สู้งาน เพราะจะรับทราบว่าอุปสรรคมีความรุนแรงกว่าที่ควร

5.7 ข้อจำกัดของงานวิจัยและโอกาสการศึกษาในอนาคต

การใช้ประโยชน์ของงานวิจัยสามารถจะกระทำได้กว้างกว่านี้ อาจไม่มีข้อจำกัดที่งานวิจัยในอนาคต อาจนำไปเป็นประเด็นค้นคว้าต่อเนื่องจำนวนสามข้อดังนี้

5.7.1 กลุ่มตัวอย่าง

ตามที่นำเสนอในบทที่สามว่า ประชากรของงานวิจัยนี้คือ นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ แต่การเลือกตัวอย่างกระทำกับนักวิเคราะห์หลักทรัพย์สองกลุ่ม คือ (1) กลุ่มที่ลงทะเบียนกับภาครัฐ เพื่อให้สามารถนำเสนอผลวิเคราะห์ต่อสาธารณชนได้ และ (2) กลุ่มที่เข้าสอบหลักสูตร CISA

แม้ว่าข้อมูลจากทั้งสองกลุ่มจะฉายภาพส่วนสำคัญของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ แต่ทว่าการเลือกตัวอย่างที่ไม่สามารถเป็นในลักษณะอิงกับความน่าจะเป็น (probability sampling) ทำให้การขยายผล (generalizability) กระทำได้อย่างจำกัด ดังนั้น ในอนาคตนักวิจัยอาจพยายามใช้การเลือกตัวอย่างแบบอิงกับความน่าจะเป็น เพื่อให้ได้ผลสรุปที่เป็นตัวแทนอันเหมาะสมตามหลักสถิติของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

5.7.2 การวัดทักษะการแก้ปัญหา

งานวิจัยนี้อาจจะเป็นความพยายามแรกๆ ที่จะวัดทักษะการแก้ปัญหาในบริบทของประเทศไทย การทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบเพียงงานของ หนู่ย แซ่แต้ (2549) ที่ได้นำเสนอเครื่องมือวัดทักษะการแก้ปัญหา และรายงานความเชื่อถือได้ และความถูกต้องของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้พยายามติดต่อทางไปรษณีย์อิลเลททรอนิกส์ Heppner และ Peterson (1985) ซึ่งเป็นผู้คิดค้นเครื่องมือที่หนู่ย แซ่แต้ (2549) รับมาใช้ แต่ทว่าการไม่ได้รับคำตอบทำให้ผู้วิจัยจึงต้องใช้เครื่องมือที่ปรับแก้จากงานของหนู่ย แซ่แต้ (2549) ไม่มีโอกาสใช้ปรับแก้โดยตรงจากผู้คิดค้นเครื่องมือ แม้ว่าเครื่องมือดังกล่าวจะมีความเชื่อถือได้ (reliability) แต่การวิเคราะห์ปัจจัยกับข้อมูลทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ไม่สะท้อนปัจจัยสามมิติตามที่ Heppner และ Peterson (1985) การไม่สะท้อนอย่างครบถ้วนนี้ชี้ถึงข้อจำกัดด้านความถูกต้อง (validity) ของเครื่องมือวัดทักษะการแก้ปัญหาในการศึกษาคั้งนี้ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของนักวิจัยรุ่นหลังที่จะได้พัฒนาปรับแก้เครื่องมือวัดทักษะการแก้ปัญหาสำหรับการวิจัยในไทยให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากขึ้น

5.7.3 นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ในฐานะผู้ส่งสารกับนักลงทุน

การศึกษาในอดีตพบว่านักลงทุนมักได้รับข่าวสารช่วยตัดสินใจลงทุนจากนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ (วินิดา สุริหาร, 2539) และนี่คือแรงบันดาลใจของการศึกษาชั้นปัจจุบันที่ต้องการศึกษา การแสวงหาข้อมูลสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ แม้ว่าจะงานนี้จะนำเสนอข้อสรุปที่น่าเชื่อถือและถูกต้องของเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ประเด็นที่น่าสนใจ แต่ไม่ได้ครอบคลุมในงานนี้ และอาจถือเป็นข้อจำกัดหนึ่ง คือการศึกษาการสื่อสารระหว่างนักลงทุนและนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ กล่าวคือ เมื่อ (1) การศึกษาในอดีตได้ฉายภาพการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน และ (2) การศึกษานี้ได้นำเสนอการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ดังนั้น การศึกษา

ต่อไปอาจให้ความสำคัญกับความสามารถในการสื่อสารของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์กับนักลงทุน
ในอันที่จะช่วยให้การตัดสินใจลงทุนเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อประเทศ

สถาบันวิทยบริการ
วชิราวุฒวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนกพร คักดีอุดมขจร (2543) การแสวงหาข่าวสารการใช้ประโยชน์และพฤติกรรมการบริหารการเงินบุคคลของประชาชนกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรชรัตน์ หรั่งเพชร (2542) การแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในข่าวสารเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ของพนักงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กฤษนัน เลิศอนันตวงศ์ (2545) การแสวงหาสารสนเทศทางการเงินของผู้จัดการการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โครงการพิเศษ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กัลยา วานิชย์บัญชา (2544) การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วย SPSS for Windows กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กัลยา วานิชย์บัญชา (2545) การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้สตูดิโอ

ชลลดา เสริมนิภารัตน์ (2534) ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการสื่อสารของนักลงทุนกับการตัดสินใจซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชัชพงศ์ ดั่งมณี, กัลยา วานิชย์บัญชา & ธิติ ภูพานดาวงค์ (2547) ผลของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าต่อการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ นำเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารวิธีวิทยาการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชิตชนก อุทัยกร (2539) การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ของกลุ่มวาณิชชานากรต่อข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ของสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือแห่งประเทศไทย (บริษัทไทยเรตติ้งแอนด์อินฟอร์เมชันเซอร์วิส จำกัด) วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2548) เครื่องมือเพื่อการวิเคราะห์การลงทุน : การเงินธุรกิจ กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2546) การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น

- ปราการ ทวีสุวรรณ (2531) ทัศนคติของผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปราการ ทวีสุวรรณ (2532) ภาวะการเงินและสถาบันการเงินในทศวรรษ หน้า วารสาร
บริหารธุรกิจ, 13(51), 42-52
- ปรีดา เพ็ญคาร (2539) การวิเคราะห์อภิมานของปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถาม
ที่ส่งทางไปรษณีย์ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปวิกร จุณณานนท์ (2541) ปัจจัยการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมของ
ประชาชน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปยุตริกา ฤกษ์มงคล (2547) พฤติกรรมการลงทุนและการแสวงหาสารสนเทศทางการเงินของ
นักลงทุนที่ซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านอินเทอร์เน็ต โครงการพิเศษ หลักสูตรบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรอนงค์ บุษราตระกูล (2547) การลงทุน: พื้นฐานและการประยุกต์ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย
- มณฑนา ยงค์พิทักษ์วัฒนา (2545) การออกแบบและพัฒนาระบบสนับสนุนการแก้ไขปัญหาลูกค้า
โดยใช้ต้นไม้ตัดสินใจร่วมกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตร์
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เรณู รัตนประเสริฐ (2539) เทคโนโลยีสารสนเทศกับการแสวงหาข่าวสารของนักลงทุนใน
หลักทรัพย์ วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ลดาวลัย ไทยธัญญาพานิช (2536) นโยบายและวิธีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเผยแพร่
ข้อมูลข่าวสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วชิราภรณ์ คลังธนบูรณ์ (2547) พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของอาจารย์ สาขาวิชา
ประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน วารสารบรรณารักษศาสตร์, 24(2), 49-64
- วนิดา สุริหาร (2539) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการลงทุนกับพฤติกรรมการ
เปิดรับข้อมูลข่าวสาร และการให้ความสำคัญในเรื่ององค์ประกอบทางการสื่อสารของนักลงทุน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

- วรเทพ หอมจันทร์ (2544) การศึกษาการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการซื้อขายหลักทรัพย์ในระบบออนไลน์ของบริษัทผู้ให้บริการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
วิทยานิพนธ์วารสารมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิกรม เกษมวุฒิ (2547) นักลงทุนผู้ขายตลาด กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- วิจิตร อวิรุทธิ์ (2534) กระบวนการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักลงทุนในหลักทรัพย์ชาวต่างประเทศและแนวโน้มรูปแบบการให้ข่าวสารในอนาคต วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สถิตพงษ์ บุญมีสุวรรณ (2535) การแสวงหาสารสนเทศของชาวประมงในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมบัติ เผ่าพงศ์คล้าย (2546) การส่งเสริมความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองโดยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานกำกับและดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2546) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับที่ปรึกษาการลงทุน (ออนไลน์) เข้าถึง <http://www.sec.or.th/th/intermed/ia/rule/intro-ia.html> เมื่อ 2 มิถุนายน 2549
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547) รายงานประจำปี
กรุงเทพฯ
- สิทธิพร ตันปัทมดิลก (2539) การคัดเลือกข่าวสารของนักวิเคราะห์ในบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุปราณี เชื้อนเพชร (2536) รูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารการตลาดกับนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หนุ่ย แซ่แต้ (2549) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสารสนเทศ และทักษะการแก้ปัญหาของนักการตลาด โครงการศึกษาอิสระ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
- อนรุทธิ์ กามิต (2541) ลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการลงทุนและพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และการเปิดรับสื่อของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรวรรณ พรพิรุณโรจน์ (2545) การพัฒนาซอฟต์แวร์ เพื่อเฝ้าติดตามสถานะและแก้ไขปัญหาขณะถ่ายโอนแฟ้มผ่านโมเด็ม วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, M.J. (1988). A comparative analysis of information search and evaluation behavior of professional and non-professional financial analysts. Accounting, organizations and society, 13(5), 431-477.
- Babbi, E. (2004) The practice of social research 10th edition NY : Thomson Wadsworth.
- Baldwin, N.S. & Rice, R.E. (1997) Information seeking behavior of securities analysts : Individual and institutional influence, information sources and channels, and outcomes. Journal of the American society for information science. 48 (8), 674 – 693.
- Baldwin, N.S.(1996) The information seeking behavior of securities analysts. Unpublished doctoral dissertation Columbia University.
- Bishop, A. P. (1995). The use of computer networks in aerospace engineering. Unpublished doctoral dissertation, NY: Syracuse university.
- Bodie, Z.; Kane, A.&Marcus, A. (2005). Investments 6th edition MA : McGraw Hill.
- Chatman, E. A. (1992). The information world of retired women. CT: Greenwood Press.
- Clarke, P. (1973) New models for mass communication research CA : Sage Publication.
- Cook, T.D. & Campbell, D.T. (1979). Quasi-experimentation : Design and analysis issues for field settings. IC : Rand McNally.
- Couper, M. P., & Groves, R. M. (1996). Household-level determinants of survey nonresponse. In M. T. Braverman & J. K. Slater (Eds.), New directions for evaluation: Advances in survey research (pp. 63-79). NY: Jossey-Bass Publishers.
- Dillman, D.(2000). Mail and Internet surveys. NY : Wiley.
- Eisenberg, M.; Lowe, C.A. & Spitzer, K.L.(2004). Information literacy : Essential skills for the information age. CT : Libraries Unlimited Pub.
- Hair, J.F.; Bush, R.P. & Ortinau, D.J.(2003). Marketing research within a changing information environment. MA : McGraw-Hill.

- Heppner, P.P. & Lee, D. (2002) Problem-solving appraisal and psychological adjustment. In Snyder, C.R. & Lopez, S.J. (5th edition) Handbook of positive psychology. NY : Oxford University Press
- Heppner, P.P. (1988) The problem-solving inventory : Manual CA : Consulting Psychologists Press.
- Heppner, P.P. (1988). The problem solving inventory. CA : Consulting psychologist press.
- Heppner, P.P.& Peterson (1982). The development and implications of a personal problem solving inventory Journal of counseling psychology, 29, 66-75.
- Jones, M.A. ; Lessig, V.P. & Smythe, T.I. (2005). Financial advisors and mutual fund selection. Journal of financial planning, 18(3), 64-70.
- Kaiser, H. F. (1974). An index of factorial simplicity. Psychometrika, 39(1), 31-36.
- Katzer, J., & Fletcher, P. T. (1992). The information environment of managers. In M. E. Williams (Ed.), Annual review of information science and technology. Volume 27 (pp. 227-263). NJ: Learned information, Inc.
- Kim, K-S. & Allen, B.(2002). Cognitive and task influences on web searching behavior. Journal of the American society for information science and technology, 53(2), 109-119.
- Klapper, J.T. (1960). The effects of mass communication. NY : The free press.
- Ku, L. (1996). Social and nonsocial uses of electronic messaging systems in organizations. The journal of business communication, 33(3), 297-325.
- Large, A.; Tedd, L.A. & Hartley, R.J. (2001). Information seeking in the online age : Principles and practice Munchen : K.G.Saur.
- Laudon, K & Laudon, J. (2005) Essentials of management information systems : managing the digital firm NY : Prentice Hall.
- Lovett, M.C. (2002). Problem solving in D.Medin (ed.) edin (ed.) Stevens' handbook of experimental psychology Volume 2, pp. 317-362. NY : Wiley.
- Marchionini, G. (1995). Information seeking in electronic environments. NY: Cambridge University Press.

- Matlin, M.W. (2005) Cognition 6th edition. NY : Wiley.
- MeCombs, M.E. & Becker, L. (1979). Using mass communication theory. NJ : Prentice-Hall.
- Nofsinger, John R. (2005) Psychology of investing 2nd edition. NJ: Prentice Hall.
- Norusis, M. J. (1998). SPSS 8.0 guide to data analysis. NJ: Prentice Hall.
- Nunnally, J. C. (1978). Psychometric theory, 2nd edition. NY: McGraw-Hill Book Company.
- Oberlechner, T.& Hocking, S.(2004). Information sources, news and rumors in financial markets: Insights into the foreign exchange market. Journal of economic psychology, 25, 407-424.
- Pedhazur, E. J., & Schmelkin, L. P. (1991). Measurement, design and analysis: An integrated approach. NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Porter, M.E. (1998). The competitive advantage of nations : with a new introduction. NY : Fres press.
- Reily, F.K. & Brown, K.C. (2003). Investment analysis & Portfolio management 7th edition. Australia ; Thomson.
- Robertson, S.I. (2001). Problem solving. NY ; Psychology press.
- Rummel, R. J. (1970). Applied factor analysis. IL: Northwestern University Press.
- Simon, H.A. (1955). A behavioral model of rational choice. Quarterly journal of economics, 69, 99-118.
- Simon, H.A.(1999). Problem solving in R.A. Wilson & F.C. Keil (eds.), The MIT encyclopedia of the cognitive sciences. (pp.674-676) MA : MIT press.
- Smith, J. (1997). Nonresponse bias in organizational surveys: Evidence from a survey of groups and organizations working for peace. Nonprofit and voluntary sector quarterly, 26(3), 359-368.
- Tangmanee, C.(1999) The use of computer mediated Communication Systems by programmers. Unpublished doctoral dissertation NY : Syracuse University.

Thivant, E. (2003). Information seeking and use behaviour for the design of financial products. The new review of information behaviour research. 45 – 61.

Weinberg, G. M. (1998). The psychology of computer programming (the silver anniversary edition). NY: Dorset House Inc.

สถาบันวิทยบริการ
วไลยอลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	แบบสอบถาม
ภาคผนวก ข	หนังสือแจ้งให้ทราบล่วงหน้า (prenotification)
ภาคผนวก ค	จดหมายนำ (cover letter)
ภาคผนวก ง	จดหมายนำในการติดตามครั้งที่ 1
ภาคผนวก จ	จดหมายนำในการติดตามครั้งที่ 2
ภาคผนวก ฉ	จดหมายขอบคุณการให้ข้อมูล

สถาบันวิจัยบริการ
สาธารณสุขมหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

สถาบันวิจัยประชากร
และสังคม มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามโครงการวิจัย

การใช้สารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

คำชี้แจง โครงการวิจัยนี้ต้องการศึกษาลักษณะการใช้สารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ผู้วิจัยใคร่ขอเรียนให้ทราบว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับที่สุด อีกทั้งข้อสรุปจะเป็นการฉายภาพโดยรวมไม่ได้ระบุถึงผู้ให้ข้อมูลท่านใดอย่างเจาะจง ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาท่านช่วยตอบแบบสอบถามนี้ตามจริง และ ขอความร่วมมือส่งคืนโดยทันที

ส่วนที่ 1 ทักษะคิดต่อกับสารสนเทศชนิดต่างๆ

1.1 โดยทั่วไป ท่านใช้สารสนเทศต่อไปนี้บ่อยมากน้อยเพียงใด

สารสนเทศ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
สารสนเทศเกี่ยวกับตราสารหนี้ (พันธบัตร และหุ้นกู้)					
ข้อมูลราคารายตัวเสนอซื้อ / เสนอขาย	1	2	3	4	5
ดัชนีอัตราผลตอบแทน (Bond Yield Index)	1	2	3	4	5
ข้อมูลตลาดตราสารหนี้ ดัชนีตลาด	1	2	3	4	5
สารสนเทศเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ (หุ้น)					
ข้อมูลราคารายตัวเสนอซื้อ / เสนอขาย / ราคาปิด	1	2	3	4	5
อัตราผลตอบแทน (Dividend Yield)	1	2	3	4	5
ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ ดัชนีตลาด	1	2	3	4	5
สารสนเทศเกี่ยวกับผู้ออกตราสารทางการเงิน					
ข้อมูลการดำเนินงาน การควบรวมกิจการ (M&A)	1	2	3	4	5
รายชื่อคณะกรรมการและผู้บริหาร	1	2	3	4	5
รายงานฐานะทางการเงิน งบการเงิน	1	2	3	4	5
สารสนเทศทางเศรษฐกิจและการเงิน					
นโยบายภาครัฐ เช่น การขาดดุลงบประมาณ การ					
แทรกแซง อัตราแลกเปลี่ยนของ ธปท.	1	2	3	4	5
แนวโน้มตลาดเงินและตลาดทุน เช่น การคาดการณ์					
อัตราดอกเบี้ย, อุปสงค์ตลาดเงินต่างประเทศ.....	1	2	3	4	5
รายงานกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น อัตราการจ้างงาน,					
อัตราผลิตอุตสาหกรรม	1	2	3	4	5
ผลงานวิจัยต่างๆ	1	2	3	4	5
สารสนเทศทางการค้าและการลงทุน					
อัตราการเจริญเติบโต (GDP)	1	2	3	4	5
ตัวนำเข้า / ส่งออก	1	2	3	4	5
ดุลบัญชีเดินสะพัด บัญชีรายได้ประชาชาติ	1	2	3	4	5

1.2 ขอให้ท่านระบุความสำคัญของวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ	ปาน				
	น้อยที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	มากที่สุด
เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงินที่เกิดขึ้น	1	2	3	4	5
เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจทางการเงินของบริษัท	1	2	3	4	5
เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพูดคุยหรือหารือกับผู้อื่น	1	2	3	4	5
เพื่อประกอบรายงานเสนอผู้บริหารระดับสูง	1	2	3	4	5
เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการเงินอนาคต	1	2	3	4	5
เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานที่ได้ตัดสินใจก่อนหน้านี้แล้ว	1	2	3	4	5
เพื่อช่วยเพิ่มอัตราผลตอบแทนแก่บริษัท	1	2	3	4	5
เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทางการเงิน	1	2	3	4	5
เพื่อช่วยลดความไม่แน่นอนทางการเงิน	1	2	3	4	5
เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูล ความรู้ใหม่ๆ	1	2	3	4	5
อื่นๆ (โปรดระบุ	1	2	3	4	5

1.3 โดยเฉลี่ย ท่านเลือกรับสารสนเทศทางการเงินผ่าน สื่อบุคคล ต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใดในเดือนหนึ่งๆ

สื่อที่เลือกใช้ติดตามสารสนเทศทางการเงิน	ปาน				
	น้อยที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	มากที่สุด
สื่อบุคคล					
- ในบริษัท เช่น ผู้บริหารฝ่ายอื่นๆ, ที่ปรึกษาบริษัท	1	2	3	4	5
- นอกบริษัท เช่น นักวิชาการ, โบรกเกอร์	1	2	3	4	5
รูปแบบที่เลือกใช้					
- พูดคุยแบบไม่เป็นทางการ	1	2	3	4	5
- พูดคุยแบบเป็นการทางการ เช่น การประชุม	1	2	3	4	5

1.4 โดยเฉลี่ย ท่านเลือกรับสารสนเทศทางการเงินผ่าน สื่อสารสนเทศ บ่อยครั้งเพียงใดในเดือนหนึ่งๆ

สื่อที่เลือกใช้ติดตามสารสนเทศทางการเงิน	ปาน				
	น้อยที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	มากที่สุด
สื่อสารสนเทศ					
- อินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ เช่น www.bot.or.th. หรือ www.set.or.th	1	2	3	4	5
- On-line services เช่น Reuters, Bloomberg	1	2	3	4	5

1.5 โดยเฉลี่ย ท่านเลือกรับสารสนเทศทางการเงินผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด ในเดือนหนึ่งๆ

สื่อที่เลือกใช้ติดตามสารสนเทศทางการเงิน	น้อย		ปานกลาง		มาก
	ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด
สื่อสิ่งพิมพ์					
- ในประเทศ เช่น กรุงเทพมหานคร, The Nation, Bangkok Post, การเงินปริทรรศน์	1	2	3	4	5
- ต่างประเทศ เช่น The Financial Times, The Asian Wall Street Journal, The Economist	1	2	3	4	5
รูปแบบที่เลือกใช้					
- รายงานสถานการณ์ทั่วไป	1	2	3	4	5
- บทความทั่วไป	1	2	3	4	5
- บทความวิเคราะห์แบบเจาะลึก	1	2	3	4	5

1.6 โดยเฉลี่ย ท่านเลือกรับสารสนเทศทางการเงินผ่านสื่อโทรทัศน์ ต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด ในเดือนหนึ่งๆ

สื่อที่เลือกใช้ติดตามสารสนเทศทางการเงิน	น้อย		ปานกลาง		มาก
	ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด
สื่อโทรทัศน์					
- ในประเทศ เช่น โทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 หรือ ITV	1	2	3	4	5
- ต่างประเทศ เช่น CNN หรือ CNBC	1	2	3	4	5
รูปแบบที่เลือกใช้					
- รายงานสถานการณ์ทั่วไป	1	2	3	4	5
- การวิเคราะห์แบบเจาะลึก	1	2	3	4	5
- รายการสด ถาม – ตอบปัญหา	1	2	3	4	5
- การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	4	5

1.7 โดยเฉลี่ย ท่านเลือกรับสารสนเทศทางการเงินผ่านสื่อวิทยุ ต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด ในเดือนหนึ่งๆ

สื่อที่เลือกใช้ติดตามสารสนเทศทางการเงิน	น้อย		ปานกลาง		มาก
	ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด
สื่อวิทยุ					
- ในประเทศ เช่น FM, AM	1	2	3	4	5
- ต่างประเทศ เช่น BBC	1	2	3	4	5
รูปแบบที่เลือกใช้					
- รายงานสถานการณ์ทั่วไป	1	2	3	4	5
- การวิเคราะห์แบบเจาะลึก	1	2	3	4	5
- รายการสด ถาม – ตอบปัญหา	1	2	3	4	5
- การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	1	2	3	4	5

1.8 โดยเฉลี่ย ท่านเลือกรับสารสนเทศทางการเงินผ่านสื่อสถาบัน ต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด ในเดือนหนึ่งๆ

สื่อที่เลือกใช้ติดตามสารสนเทศทางการเงิน	น้อย		ปานกลาง		มาก
	ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด
สื่อสถาบัน					
- ในประเทศ เช่น ธปท., ตลาดหลักทรัพย์	1	2	3	4	5
- ต่างประเทศ เช่น เฟด, Moody's	1	2	3	4	5
รูปแบบที่เลือกใช้					
- รายงานสถานการณ์ทั่วไป	1	2	3	4	5
- บทความทั่วไป	1	2	3	4	5
- รายการสด ถาม – ตอบปัญหา	1	2	3	4	5
- สัมมนาวิชาการ	1	2	3	4	5

ส่วนที่ 2 ตัวแปรในระดับองค์กร

2.1. โปรดระบุระดับความรุนแรงของปัญหา (หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น) จากการวิเคราะห์หลักทรัพย์ในวันทำงานปกติ

ปัญหา หรืออุปสรรค	น้อย		ปานกลาง		มาก
	ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด
นโยบายองค์กร	1	2	3	4	5
ความกดดันทางธุรกิจ.....	1	2	3	4	5
ความกดดันจากลูกค้า.....	1	2	3	4	5
ความกดดันจากสื่อมวลชน.....	1	2	3	4	5
ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน.....	1	2	3	4	5
ความสัมพันธ์กับผู้บริหารองค์กร.....	1	2	3	4	5
ความยากซับซ้อนของลักษณะงาน.....	1	2	3	4	5
นโยบายของรัฐบาล.....	1	2	3	4	5

2.2. ท่านคำนึงถึงเกณฑ์ต่อไปนี้มากน้อยแค่ไหน ในการเลือกหลักทรัพย์มาวิเคราะห์ (เกณฑ์ในที่นี้ หมายถึง มาตรฐานหรือหลักที่กำหนดไว้ในการคัดเลือกหลักทรัพย์ที่นำมาวิเคราะห์)

	น้อย		ปานกลาง		มาก
	ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด
มูลค่าการซื้อขาย (Trading volume)	1	2	3	4	5
มูลค่ารวมของหลักทรัพย์ (Market capitalization)	1	2	3	4	5
ขนาดทุนจดทะเบียน (ISSUE SIZE)	1	2	3	4	5
การเคลื่อนไหวของราคา.....	1	2	3	4	5
ผลกระทบจากผลดำเนินงาน	1	2	3	4	5
ประเภทลูกค้า รายย่อย, สถาบัน	1	2	3	4	5
ลักษณะของลูกค้า ระยะสั้น, ระยะยาว	1	2	3	4	5
อื่นๆ (ระบุ	1	2	3	4	5

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อช่องทางที่ได้รับข้อมูลหรือข้อสนเทศ

3.1 โปรดพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ ว่าเป็นจริงสำหรับท่านมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ท่านสามารถวงล้อมตัวเลขที่แสดงระดับความเป็นจริงต่อข้อความข้างล่างนี้

ข้อความ	จริง น้อย ที่สุด	จริง น้อย	จริง ปาน กลาง	จริง มาก	จริง มาก ที่สุด
สื่อที่ท่านใช้เพื่อรับข้อสนเทศทางการเงินมักเป็นสื่อที่เปิดรับได้ง่าย เช่น มีอยู่ แล้วบน web	1	2	3	4	5
สื่อที่เสนอข้อสนเทศทางการเงินในแต่ละวันควรจะเป็นสื่อที่สามารถนำ กลับมาชม ฟัง หรืออ่านทบทวนได้อีก	1	2	3	4	5
เมื่อท่านเลือกติดตามข่าวสารจากสื่อใดเป็นประจำ ท่านก็มักจะติดตามข้อมูล ข่าวสารจากสื่ออื่น ๆ ไปเรื่อย ๆ	1	2	3	4	5
ข่าวสารด้านการเงินควรได้รับการนำเสนอสำนักวิเคราะห์หลักทรัพย์อย่าง รวดเร็วที่สุด แม้รายละเอียดที่อาจยังไม่ชัดเจน	1	2	3	4	5
บ่อยครั้งที่ท่านติดตามข่าวสารจากสื่อหนึ่งๆ เพราะสื่อนั้นมีรูปแบบการเสนอ ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ	1	2	3	4	5
บุคคลที่ท่านเลือกที่จะสนทนาด้วยในเรื่องการเงินมักเป็นบุคคลที่มีความ สนใจคล้ายกับท่าน	1	2	3	4	5
ชื่อเสียงของผู้ให้ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ท่านติดตามรับข่าวสารจาก แหล่งข้อมูลนั้นๆ	1	2	3	4	5
เพื่อร่วมอาชีพที่ท่านเลือกสนทนาด้วยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการ วิเคราะห์หลักทรัพย์	1	2	3	4	5
ท่านจะไม่นำเสนอข่าวสารการเงินที่ได้มา ถ้าไม่สามารถระบุ หลักฐานหรือ ที่มาอันชัดเจนเกี่ยวกับข่าวนั้นๆ ได้	1	2	3	4	5
ท่านติดตามข่าวสารด้านการเงินจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยพิจารณาจาก ความรู้ของผู้ให้ข่าวสารนั้นๆ เป็นสำคัญ	1	2	3	4	5
ท่านให้ความสำคัญกับความละเอียดชัดเจนของข่าวสารด้านการเงินมากกว่า ความรวดเร็วในอันที่จะนำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นไปใช้ ...	1	2	3	4	5
โดยทั่วไปท่านมักเลือกติดตามเฉพาะข่าวสารด้านการเงินที่ได้รับการเรียบ เรียงและจัดลำดับเนื้อหาอย่างถูกต้อง	1	2	3	4	5
ความคลุมเครือ ในเนื้อหาของข่าวสารสามารถทำให้ท่านหมดความสนใจใน ข่าวสารเรื่องนั้นๆ ได้ทันที แม้ข่าวสารดังกล่าวจะเป็นเรื่องที่อยู่ในความ สนใจของท่านก็ตาม	1	2	3	4	5
ข่าวสารที่สอดคล้องกับความเห็นของท่านดูจะดึงดูดความสนใจท่านได้ มากกว่าข่าวสารที่ขัดแย้งกับความเห็นของท่าน	1	2	3	4	5

3.2 ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ ท่านจำเป็นตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศจากช่องทางต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

	น้อย		ปานกลาง		มาก
	ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด
สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ ทีวี วิทยุ	1	2	3	4	5
สื่อสถาบัน เช่น ตลาดหลักทรัพย์, กลต. หรือ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน.....	1	2	3	4	5
ผู้บริหารของบริษัทที่วิเคราะห์	1	2	3	4	5
ผู้ร่วมงานในบริษัทของท่าน	1	2	3	4	5

ส่วนที่ 4 การแก้ปัญหา

4.1 โปรดอ่านประเด็นต่อไปนี้ แล้วแสดงความเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ด้วยการวงกลมตัวเลขด้านซ้ายที่ตรงกับความเห็นของท่าน “ปัญหา” ในที่นี้ คือ ปัญหาทั่วไปในชีวิตประจำวัน ที่ท่านต้องจัดการแก้ไข

	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	-2	-1	0	1	2
1. ท่านมักย้อนกลับไปตรวจสอบวิธีแก้ปัญหาเมื่อการแก้ปัญหาประสบความสำเร็จล้มเหลว	-2	-1	0	1	2
2. แม้ปัญหาจะซับซ้อน ท่านก็มีวิธีที่ทำให้เข้าใจปัญหาดังกล่าวอย่างถูกต้อง	-2	-1	0	1	2
3. หากการแก้ปัญหาคั้งแรกล้มเหลว ความมั่นใจที่จะแก้ปัญหาเดิมหากเกิดขึ้นอีกจะน้อยมาก	-2	-1	0	1	2
4. หลังจากต้องแก้ปัญหา ท่านมักสืบทอดวิธีความผิดพลาดที่เกิดขึ้น	-2	-1	0	1	2
5. หากต้องจัดการปัญหาใด ท่านมักได้ความคิดดีสำหรับแก้ปัญหานั้น	-2	-1	0	1	2
6. เมื่อต้องแก้ปัญหา ท่านจะใช้เวลาเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับที่คาด	-2	-1	0	1	2
7. เมื่อเกิดปัญหาท่านจะพยายามให้มีหลายทางเลือกในการแก้ปัญหานั้น	-2	-1	0	1	2
8. เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา ท่านสามารถควบคุมอารมณ์ให้สามารถไตร่ตรองหาทางแก้ไขปัญหานั้นได้ดี	-2	-1	0	1	2
9. ท่านสามารถจัดการกับปัญหาส่วนใหญ่ได้ แม้ในเบื้องต้นจะยังมองไม่เห็นทางแก้ไข	-2	-1	0	1	2
0. ปัญหาส่วนใหญ่ที่ท่านพบมักซับซ้อนเกินความสามารถของท่าน	-2	-1	0	1	2
1. เมื่อต้องจัดการกับปัญหาใด ท่านมักพอใจกับทางออกที่ได้เนิ่นการ	-2	-1	0	1	2
2. ท่านมีแนวโน้มที่จะแก้ปัญหาวัยวิธีแรกที่ท่านคิดออก	-2	-1	0	1	2

4.2 โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้ววงล้อมเลขด้านซ้ายที่แสดงระดับความคิดเห็นของท่าน (เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย)
ต่อข้อความที่พิจารณา

	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง		เฉยๆ		เห็นด้วย อย่างยิ่ง
13. หลายครั้งที่ท่านต้องแก้ประเด็นเฉพาะหน้า หลังจากบ่มบ่ามจัดการ ปัญหา โดยไม่ทัน ได้คิดให้รอบคอบตอนแรก	-2	-1	0	1	2
14. ท่านมักตรวจสอบทุกทางเลือกที่เป็น ได้ของการแก้ปัญหา	-2	-1	0	1	2
15. เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา ท่านหยุดและวิเคราะห์ปัญหาเป็นขั้นเป็นตอน ไป	-2	-1	0	1	2
16. โดยทั่วไปท่านเลือกทางแก้ปัญหาแรกที่คิดออก	-2	-1	0	1	2
17. เมื่อต้องแก้ปัญหา ท่านมักใคร่ครวญผลที่ตามมาของทุกทางเลือกที่คิด ออก	-2	-1	0	1	2
18. เวลาวางแผนจัดการกับปัญหา ท่านมักมั่นใจในแผนนั้นๆ	-2	-1	0	1	2
19. ท่านมักตรวจสอบผลที่ตามมาของทุกการกระทำที่ท่านต้องทำ	-2	-1	0	1	2
20. ท่านมักคิดทางเลือกปัญหาได้เพียง 2 - 3 ทางเท่านั้น	-2	-1	0	1	2
21. ด้วยกำลังและเวลาที่พอเพียง ท่านมักแก้ปัญหาได้เป็นส่วนใหญ่	-2	-1	0	1	2
22. ท่านไม่ลำบากใจที่ต้องจัดการกับปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน	-2	-1	0	1	2
23. หลายครั้งที่ท่านเข้าไม่ถึงแก่นของปัญหาที่ต้องจัดการ	-2	-1	0	1	2
24. หลายครั้งที่ท่านเสียใจกับการตัดสินใจที่ท่านทำโดยเร่งด่วน	-2	-1	0	1	2
25. ท่านมีความเชื่อมั่น ในการจัดการปัญหาที่ใหม่และยาก	-2	-1	0	1	2
26. เมื่อต้องแก้ปัญหาท่านกระทำอย่างมีเหตุผลรอบคอบ	-2	-1	0	1	2
27. เมื่อเผชิญหน้ากับปัญหา ท่านมักพิจารณาสภาพแวดล้อมที่อาจเป็น สาเหตุของปัญหา	-2	-1	0	1	2
28. เมื่อรู้สึกสับสนกับปัญหา สิ่งแรกที่ท่านทำคือสำรวจสถานการณ์และ พิจารณาข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง	-2	-1	0	1	2
29. บางครั้งอารมณ์มีผลทำให้ท่านไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้	-2	-1	0	1	2
30. หลังการตัดสินใจ ท่านพบว่าผลลัพธ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจริงตรงกับ ผลลัพธ์ที่คาดไว้	-2	-1	0	1	2
31. เมื่อเผชิญปัญหา ท่านมักไม่แน่ใจว่าจะคุมสถานการณ์ได้	-2	-1	0	1	2
32. เมื่อรับทราบว่ามีปัญหา สิ่งแรกที่ท่านทำคือพยายามพิจารณาว่าจะไรคือ ปัญหาที่แท้จริง	-2	-1	0	1	2

วนที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1 เพศ [ ] ชาย [ ] หญิง
- 2 อายุ [ ] ต่ำกว่า 30 ปี [ ] 31 – 40 ปี
[ ] 41 – 50 ปี [ ] มากกว่า 50 ปี
- 3 สถานภาพ [ ] โสด [ ] สมรส

5.4 ระดับการศึกษาสูงสุด

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

5.5 คุณวุฒิวิชาชีพ

สอบ CISA ได้ระดับ .....

สอบ CFA ได้ระดับ .....

อื่นๆ (โปรดระบุ .....))

5.6 ระยะเวลาการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ต่ำกว่า 2 ปี 2–5 ปี 5–10 ปี 10 ปีขึ้นไป

5.7 ประเภทของนักวิเคราะห์ (ตอบข้อเดียว)

รับผิดชอบราย (หรือกลุ่ม) หลักทรัพย์

วิเคราะห์ภาพรวม

5.8 บริษัทของท่านมีจำนวนสินทรัพย์ถือครอง (Total Assets) สิ้นสุด 31 ธ.ค. 46 เท่ากับ

ต่ำกว่า 5 พันล้านบาท

5 พันล้านบาท – 5 หมื่นล้านบาท

5 หมื่นล้านบาทขึ้นไป

5.9 ในบริษัทที่ท่านทำงาน มีห้องสมุด (Library) ให้ท่านค้นหาข่าวสาร

ไม่มีห้องสมุด

มีห้องสมุดแต่ไม่มีสิทธิ์ใช้

มีสิทธิ์ใช้ห้องสมุด ใช้ประจำ ใช้บ้าง ไม่เคยใช้

ที่ ยี่ฝ่ายวิจัย คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไคร้ขอขอบพระคุณท่านที่สละเวลา

ให้ข้อมูลกับงานวิจัยนี้ นับได้ว่าท่านได้มีส่วนร่วมพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการค้นหาข่าวสารของนักวิเคราะห์
หลักทรัพย์ และช่วยให้องค์กรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและเตรียม infrastructure ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการค้นหาดังกล่าว
และตรงตามความต้องการของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์มากขึ้น

เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งคืน ผมจึงขอรบกวนท่าน เพียงพับแบบสอบถามตามแนวเส้นบนปกหลังแล้ว
พับใส่ในซองที่จำหน่ายและติดแสตมป์ไว้แล้ว ก่อนทิ้งที่ตู้ไปรษณีย์ใดๆ ที่ท่านสะดวก และเพื่อตอบแทนที่ท่านได้สละเวลา
ออกแบบสอบถาม ทางคณะผู้วิจัยไคร้ขอจัดส่งบทสรุปของรายงานวิจัยนี้กับท่าน โปรดให้ข้อมูลสำหรับการจัดส่งรายงาน
ดังกล่าว ทั้งนี้ข้อมูลที่ใช้จัดส่งบทสรุปให้ท่าน จะถูกเก็บเป็นความลับ และทำลายทันทีที่โครงการวิจัยนี้เสร็จสิ้น

ต้องการบทสรุปของรายงานวิจัย ตามที่อยู่ต่อไปนี้

ชื่อ ..... นามสกุล.....

ที่อยู่.....

โทรสาร (ถ้ามี)..... E-mail (ถ้ามี) .....

ภาคผนวก ข
หนังสือแจ้งให้ทราบล่วงหน้า
(prenotification)

สถาบันวิทยบริการ
วคังกรณ์มหาวิทยาลัย

10 ตุลาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญให้ข้อมูลกับโครงการวิจัย

เรียน

ในฐานะที่ทำงานด้านการเงิน ท่านคงไม่ปฏิเสธว่าการลงทุนเป็นตัวจักรสำคัญของการพัฒนาประเทศ และตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของการลงทุน คือ การมีข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสมและทันต่อความต้องการ แม้ทีมงานวิจัยบางท่านหนึ่งได้นำเสนอลักษณะการใช้สารสนเทศของนักลงทุน แต่รูปแบบการแสวงหาข้อเสนอเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ หรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการลงทุนยังคงเป็นประเด็นที่ไม่มีการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย านวิจัยที่คิดค้นทำร่วมกับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี จึงต้องการเติมเต็มส่วนที่ขาดไป

ท่านเป็นหนึ่งในกลุ่มตัวอย่างที่ทางสมาคมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ได้คัดเลือกเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศและการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ในอีกประมาณสองสัปดาห์ท่านจะได้รับแบบสอบถามที่องการเวลาของท่านประมาณ 20 นาที ข้อมูลที่ได้จากท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ การนำเสนอจะกระทำในรูปของผลสรุปเท่านั้น

ความร่วมมือจากท่านเท่านั้นที่จะนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ อีกทั้งองค์กรทางการเงินยังสามารถใช้ผลสรุปของรศึกษานี้ เพื่อสนับสนุนให้การแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์เกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพ

หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการให้ความเห็นใดๆ โปรดติดต่อดิฉันหรือผู้ร่วมวิจัย (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี) ได้ตามรายละเอียดข้างล่างนี้ ดิฉันในนามของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอขอบพระคุณล่วงหน้าในความร่วมมืองท่าน

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรอนงค์ บุษราตระกูล)

pornanong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5677 โทรสาร. 0-2218-5676

วมวิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี

chatpong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5653 โทรสาร. 0-2218-5652

ภาคผนวก ค

จดหมายนำ

(cover letter)

สถาบันวิทยบริการ
วคังกรณัมพาวิทยาลัย

19 ตุลาคม 2548

รื่อง ขอเชิญร่วมให้ข้อมูลโครงการวิจัย

เรียน

เมื่อประมาณสองสัปดาห์ที่ผ่านมา ดิฉัน ในนามของฝ่ายวิจัย คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และ สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนแห่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (TSI) ได้มีหนังสือเรียนเชิญท่านเพื่อให้ข้อมูลในโครงการวิจัย ที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการแสวงหาสารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

พร้อมหนังสือนี้ คือ แบบสอบถามที่ต้องการเวลาจากท่านประมาณ 20 นาที สำหรับการตอบและเพื่อให้ท่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมาและเป็นจริง ดิฉันใคร่ขอเรียนให้ทราบว่า คำตอบของท่านถือเป็นความลับ ไม่ถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น นอกจากการฉายภาพรวมของการแสวงหาสารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ การนำเสนอผลงานวิจัยต่อสาธารณชน จะกระทำในรูปของผลสรุปเท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เชื่อมั่นว่า ความร่วมมือของท่านในการให้ข้อมูลครั้งนี้ จะนำไปสู่องค์ความรู้ทางพฤติกรรมของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่ยังไม่ได้เผยแพร่กันในประเทศไทย อีกทั้งสถาบันการเงินจะสามารถใช้ผลสรุปนี้เพื่อให้สามารถตอบสนองรูปแบบการใช้สารสนเทศของบุคลากรด้านวิเคราะห์หลักทรัพย์ได้เหมาะสมที่สุด และเพื่อตอบแทนที่ท่านกรุณาสละเวลาให้ข้อมูลกับโครงการวิจัยนี้ ดิฉันยินดีจัดส่งรายงานสรุปของงานวิจัยนี้ให้ท่าน โปรดแจ้งความประสงค์ที่หน้าสุดท้ายของแบบสอบถาม

หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการแสดงความคิดเห็นใดๆ เกี่ยวกับการวิจัยนี้ โปรดติดต่อดิฉันหรือผู้ร่วมวิจัย (ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี) ได้ตามรายละเอียดข้างล่างนี้ ทั้งนี้ดิฉันใคร่ขอขอบคุณล่วงหน้าสำหรับความร่วมมือของท่านที่จะให้กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรอนงค์ บุษราตระกูล)

pornanong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5677 โทรสาร. 0-2218-5676

วมวิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี

chatpong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5653 โทรสาร. 0-2218-5652

ภาคผนวก ง
จดหมายนำในการติดตามครั้งที่ 1

สถาบันวิจัยบริการ
การประเมินผลทางการศึกษา

31 ตุลาคม 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือข้อมูลโครงการวิจัย

เรียน

ประมาณหนึ่งสัปดาห์ที่ผ่านมา ฝ่ายวิจัยของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ติดต่อขอความร่วมมือจากท่านเพื่อให้ข้อมูลในงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการแสวงหาข้อเสนอเทศ และการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

ท่านเป็นหนึ่งในกลุ่มตัวอย่างที่ทางสมาคมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ได้คัดเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูลทางการเงิน ความเห็นของท่านจึงมีความหมายมากต่อ การพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการใช้ข้อเสนอเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ อีกทั้งสถาบันการเงินยังสามารถประยุกต์ผลของการวิจัยนี้ เพื่อตอบสนองรูปแบบการแสวงหาข้อเสนอเทศของบุคลากรด้านหลักทรัพย์ให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

หากท่านได้ตอบและส่งคืนแบบสอบถามแล้ว ดิฉันใคร่ขอกราบขอบพระคุณสำหรับความร่วมมืออันดีจากท่าน แต่若您กำลังหาเวลาเพื่อตอบแบบสอบถามนี้อยู่ ดิฉันใคร่ขอแนะนำให้ท่านกระทำเสียเดี๋ยวนี้เลย

เพื่อไม่ต้องการให้ท่านต้องเสียเวลาค้นหาแบบสอบถาม ดิฉันขอรบกวนให้ท่านโทรแจ้งที่ คุณสิริกาญจน์ พิทักษ์ธนโชค ซึ่งเป็นนักวิจัยผู้ช่วย ที่โทร. 0-2218-5650-1 หรือ 0-2218-5656 เพื่อจะรีบจัดส่งฉบับใหม่ให้ท่านทันที ดิฉันในนามของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือจากท่าน และหากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการให้ความเห็นใดๆ เกี่ยวกับโครงการวิจัย โปรดติดต่อดิฉันหรือผู้ร่วมวิจัยได้ตามรายละเอียดข้างล่างนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรอนงค์ บุษราตระกูล)

pornanong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5677 โทรสาร. 0-2218-5676

ผู้ร่วมวิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี

chatpong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5653 โทรสาร. 0-2218-5652

ภาคผนวก จ

จดหมายนำในการติดตามครั้งที่ 2

สถาบันวิจัยบริการ
วลงกรณ์มหาวิทยาลัย

14 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือข้อมูล

เรียน

เมื่อประมาณสี่สัปดาห์ที่ผ่านมา ดิฉันได้ขอความร่วมมือจากท่านเพื่อให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัยทางวิชาการของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหัวข้อ “รูปแบบการแสวงหาสารสนเทศทางการเงินและการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์” แต่จนถึงวันนี้ดิฉันยังคงรอความร่วมมือจากท่าน

ดิฉันพอเข้าใจว่าการตอบแบบสอบถามคงไม่สนุกนัก แต่เนื่องจากงานวิจัยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาลักษณะของการแสวงหาข้อมูลและข้อสนเทศและศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ท่านถูกเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลจากการเสนอชื่อของ สมาคมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และ Thailand Securities Institute (TSI) ความเห็นของท่านจึงเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ อีกทั้งอาจช่วยให้องค์กรทางการเงินได้ปรับการดำเนินงานให้สามารถตอบสนองต่อลักษณะและการใช้ข้อมูลข้างต้นได้เหมาะสมที่สุด

หากท่านต้องการให้ความเห็นหรือมีข้อสงสัย โปรดติดต่อดิฉันหรือผู้วิจัยร่วม ได้ตามสถานที่ติดต่อข้างล่างนี้ ดิฉันหวังในความร่วมมือของท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรอนงค์ บุษราตระกูล)

pornanong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5677 โทรสาร. 0-2218-5676

ผู้ร่วมวิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี

chatpong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5653 โทรสาร. 0-2218-5652

ภาคผนวก ฉ
จดหมายขอบคุณการให้ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
วาลงกรณ์มหาวิทาลัย

11 มกราคม 2549

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน

ตามที่ดิฉันเคยมีหนังสือมาขอความร่วมมือจากท่าน เพื่อให้ข้อมูลในโครงการวิจัยชื่อ รูปแบบการแสวงหา
สารสนเทศและทักษะการแก้ปัญหาของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ นั้น ดิฉันและผู้ร่วมวิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ
นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ทุกท่านที่ได้รับหนังสือเชิญให้ข้อมูลจากดิฉัน

การนำเสนอผลสรุปของการศึกษาคงจะเสร็จสมบูรณ์ในเร็วๆ นี้ หากท่านมีข้อเสนอแนะใดๆ สำหรับการวิจัยใน
ครั้งนี้ ดิฉันและผู้ร่วมวิจัยยินดีที่จะได้รับฟังข้อเสนอแนะนั้น ทั้งทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือ อีเมลที่ปรากฏในหนังสือนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรอนงค์ บุษราตระกูล)

pornanong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5677 โทรสาร. 0-2218-5676

ผู้ร่วมวิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพงศ์ ตั้งมณี

chatpong@acc.chula.ac.th

โทร. 0-2218-5653 โทรสาร. 0-2218-5652